

بتل و گالوار

غوث بخش صابر

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

دے سیں حق پہ اکیڈمی

تین وگاوار

نزاروای

غوث بخش مابتر

بلوچی اکیڈمی شارع اقبال کوٹ

اسلامیہ پریس کوئٹہ
بلوچی اکیڈمی، کوئٹہ
۵۰۰
چار کلدار
دین الکتابت پریس راولپنڈی
کوئٹہ

چھاپ :
بہشتنگ :
دائگ :
بہا :
نوشتنگ :

صدر انجمن علم و ادب فیضانِ عامہ ص ۱۰۰
 کراچی ۱۹۸۴

۱۹۸۴

پیشِ کال

کتابے و نوشتہ نگار مدد و صبراں پیشِ کال ء
 پکدر و سہرا کنگ بیت ۱ (اھیر منی چن ء ایش انت -
 ۱- کتاب و چھاپ بوئیگار سوکی کٹ و نف -
 ۲- شہ نویس و جہد و خدمت -

پہنی خیال ء اولی گپ چہ دوئی ء زیاست جو انتریں
 بیانے، پہ اے خاطر ء کہ سری ء شہرین اری گوں زند
 راج، زبان قرانت ادد می ہور کیں گلائیگ ء، پک اوت
 گلائی و پیماز ء بو ء دنت - شہ نویس ء ہر کار و خدمت
 و کہ است اشر کتاب ء دوانوک و ت گندنت او امانی
 سورج و پیمان چہ قلم کار و خیال و واہگ ء ہر ڈول ء

دیہا تر انت بتل و گالوار" اے کتاب بے نام انت۔ بتل و
 روش روزینی ٹھٹگیں گقتاراں نہ مے گیدی ادب
 ایولہ قدرے بلکن ہر یک زبان و بولی بے ایشاں۔
 (الف)۔ راجی زندگی سہن او پندر اکو کیوں عکس گوشتنگ

بیت۔

(ب) ہمیشانی کمک و نوشتگی ادب، شعر و

لوزانت و چھی رسیت۔

او باز بگوشے تہ ہمے بتل و گقتاراں ساج و پد ہا ،
 زبان بے اہ و اچ و گوستگیں باری بے ادینک زانگ بیت۔
 ہر زبانے کہ چہ بتل و گقتاراں ہمے ٹھٹگیں ٹھوکان سپرو
 گنج ابا دنت، ہمما زبان بے لوزانت ہمینکہ نام دار
 و ہمینکہ پربھار انت، ہمینکہ چہ بتل و گالوار بے خزانگ
 و پئی انت۔ زبان اگہ ازمانے، تہ بتل و گالوار آئی دیہو
 پئی شروخیں استال انت، استالانی چیلینگ و دیہ کنگا
 ازمان و چھی مانیت؛

بلوچی زبان و بتل و ہمے ٹھٹگیں ٹھوکر و وسائت یعنی
 باز انت کہ ماں اے کتاب بے سہیک و چارک دی نیاحتہ
 بید چہ لوزانت و لس استمان و تی زندگی روش روزینی
 نند و نیادہ ہمیشاں بازی و کارگرت۔ بے عجیبی ہر
 ایٹنی انت کہ ہر و ہدے کہ بلوچی زبان بے نشہ نویس
 قلم دست و کنت اچہ ہمے گنجیں دولت و چھی

کار نہ بندنت - پختے نوشتہ کند کا فی سہ پہ در انت
گیشترے می شہ نویس بے پی سیاہگاں رندنت -
سبب زانکہ ہمیشہ انت کہ اے گنج و بد لہا ہانی
نکرے بورے "در آمدین" زبان و در اہا بند زیاست
سوارنت . اگہ و تی لوز انت و نوشتگہ اہانی فکد
و تی لبر و نشی بتل و وسائت بہ بنت تہ اکر
مے نوشتگہ فی تھا مے سراجی زرد و در دستم
گینت و کیت - ہمہ بنی و اہگ انت کہ اے کتاب
و بن پید بوک -

بلوچی زبان سر وچی انگت چہ و تی حد و جیل
دیر انت و دیر انت پہ اے خاطر و کہ بلوچی
نہ خط و دودے است، نے پسر ہگ و سہسگ
بلے روچے بلعن یک بدنت کہ ہمہ زبان مے
نہ ہگ و نہ اذات بو انت، ہمہ سوج و منی اے
خدمت و شالہ قدر بیت -

پہ کتاب و پسر نف کنگان چہ و ت و من کتہ، گوں
ہر یک بتل و گالوارے و اہی نریکیں اُرد و انا د انگنت
او دیم پہ دیم اُرد اہی اہی ڈولے و کار مرد کترنگت
پہ اے خاطر و کہ دت بلوچ ہمہ انگت ہچوشی
است کہ اہمہ بتل و گالواراں اشکنگا حیران بنت و
چمان تہار وک روک چارنت، اُرد و تہا اہا منی

خیال گیشراہ سوچی بیت - پدا اے ہم خیال،
 دانستہ کہ روپے آگہ بلوچی دانگنہاں بہ بیت
 تہ اے کتاب زہگان با لگینا فی بیہم یک ڈول کار
 بدنت -

کتاب بتل و گالوارا نر اراگت من چہ دل بہ بن تلان
 ہمدہ ہرات و واجہانی منت و ارا وں کہ آیاں ڈکے و
 دانکے اے جو انیں کار و قی دست گوں کر تہ -

ہنی اے ناچی ایس خدمت کرہ بیت کہ من ایشہ
 پہ واجہ احسان اللہ گچکی سوغات و ٹیکہ نام
 پربکناں -

نیست -

غوث بخش صابر

(شالدا) کوئٹہ

۲۰ جنوری ۱۹۶۹ء

(دارسین حق پہ اکیڈمی ع)

بتائے وگالوار

نثر اور لکچر: غوث بخش صاحب

بلوچی اکیڈمی شاعر اقبال کوئٹہ

(الف)

<u>کارلمرزی</u>	<u>مانا</u>	<u>بتل</u>
اے تونہ نے کہ چش گوشتے ترا کس نہ پشت داتہ آپوت چہ بُن مُردانت	خرابی زیاد سے ہے	آپ چہ بُن مُردانت
گپ بگموں شری مُگوشدار چہ آپرس و دار مُبُن مگر۔	جلد آگ بگولہ ہونا زود آزار	آپس بدار
احمد بپا رُسریرہ بیت ہمہ بتل انت کہ آرب مُبدے پہ آرت لیشاں دھتری کن	بے فائدہ کام کرنا	آرت پہ آرت بدل کن بریشاں وتی مجھری کن
لوک ماروس نہ شہنے نیارتہ اسپتی مُوہر بولاب اسپت انت تو بنائے کن گپ بر تو نہ رست، بتل جنت کہ اسپان و نعل اش جت کزک دہم و ترا گل ہے جت	خوبصورتی کا معیار مفید رنگ ہی نہیں اپنی جنیت سے بڑا کام کونہ کا کوشش	اسپتی و خرو لاپ اسپت انت اسپان و تامل کرت کزک ذوقا گل مہجت
ہر کارے کنے عاقبت دگر گناؤ پکن اشتر بے دور بہار و مبو سرباں مچار۔	دورانیشی بعیرت	اشتر بے دور بہار خوبصورتیاں مچار

بتل

مانا

کارلمرزی

اشتر سترست بی اپنے خاندان میں برے ہر بندی طہیران نے کئے دن
 وہی مہارڈ نہ دلیت نہ بنو۔ بکن وہی لوگ بد مہو اشتر
 سترست بیت وہی مہارڈ نہ دلین

اشتر و دزی لاپ جہاں لیکے کہاں سامنے ہوا گپ ہمنجاری بگیشین اشتر
 لیکائی نہ بیت کے طے۔ دزی پکار لیکائی نہ بیت۔

اشتر زہرنہ بوت اٹنا چور کو تو ال کو دو ماہ انت کر من تھی زندہ خوار و
 گوالگ نہ ہر بوت ڈالے۔ انگت تو زہرنہ اچر ہمہ گپ گوشہ
 اشتر زہرنہ بو گوالگ کہ ہشتر
 بد بار آت زہر بوت۔

اشتر گچین صبری ترقی کار از ہے اینکہ صبرت کتہ کیں دگر ہم اد پکن
 اشتر گچین بو یگ شرنہ انت

اشتر و گز و بیٹکے نمازی کا لکے نو باری این شی مار ٹگنت
 چر ٹنت نوں ہر کنگے ہمہ روچاں شوشن گوشنت
 دپ سک کنت۔ اشتر و گز و بیٹکے چر ٹنت نوں
 ہر کنگے دپ سک کنت۔

کارہنری

گوں و فی ہر اس دم گم ورے پہ
کئے زندگی بد اشترونی بارہ وقت
زوری واجدہ جی و جان پکارانت

مانا

ہمدردی دکھ درد
بانٹ دیتی ہے۔

بتل

اشترونی بارہ
وت بارت
واجدہ جی و جان نہ
لوٹیت

دگالار

تھی چانی آب کپتہ

غیرت جاتی رہنا

آب و کپتہ

عبد و گنگناں کر چلنے پئے آب بہت

غنیور ہونا

آب و بوئیگ

لے سہرہ چلے نہ انت سہرہ
آپ داہ۔

مکعب چڑھانا

آپ دیگ

دست و ریش نہ آپ کشتہ

پانی بھر جانا

آپ کشتہ

زخم کا پھول جانا

ہر گچے ترا بگوشے آپ رسدا
کھلے رست تھی گوشہ نہ کپتہ۔

آپ سراکشک زندگ قلعہ اشہ نہ ہونا

تو رحمت رسدا زورے بہمن
رحمت رسدا آپ نہ وراں

قوی ہونا خاطرین

آپ نہ درگ

نہ لانا

پہ لک نہ مارا آپ دانہ و پخت
کرت ادا آوردت ما کجا ولے
دہہ کجا

آپ دانہ و پخت
آپ نہ اٹھ جانا
کنگ

بتل

آپ کیسنگ

مانا

مست ہونا

دغور ہونا

(سین بلونڈ کو پیچا)

کارہرزی

مہلوک و زہنگان جنھنور
کجا آپ کپ تنگ

بو جگ و پیش مردم آپ
سرے و برسیت

آپ سے ڈرگ کسی نزل پیر پیچ جانا

گون آس بولیب کنے پچ ناز
ترا اجل و زرت

قصا آجانی یا برائی
آجانی

اجل و زورگ

تی تترن و شگان و مرد و ما
آسیگ کرت

آگ سی لگا دینا

آسیگ گنگ

وشن و آسراتیں لوگ آسہل
ولازگ پینڈیں مردے کارانت

فتنہ کھرا کر دینا

آسمان دارگ

تی واما دار خدا کس و ملکنت
وہیے سراسر روک کرت

تنگ کرنا مجبور کرنا

آس روک کنگ

ملک و آس کپت ہر چیز
گران انت

آگ لگنا

آس کیسنگ

بتل

آس و آپ گوازیگ

مانا

پال پوس کر ہرا کر دینا

کارمرزی

نہہ ماہ نہہ سباعث درد وارتن
آس آپ گوازیگت لوں کجا
پہجہ کارنت ۔

آسمان دے پسر زورگ

آسمان سر پیرا کھا لینا
رہت خفا ہونا

آسمان دے پسر زور تی دولت
کار نہ انت ۔

آسیا بی چہر زورگ

چرخہ کی طرح گھومنا

تو پر چہ شہم نبی نہ نندے جو
آسیا بی چہر دے

انگور ترشپ بوٹیگ

انگور کھٹے ہیں

اے دو جگ من چہ سکہ دے آدرتہ
توانہ بیعت انگور ترشپ انت ۔

اوس ولپ بوٹیگ

روناد ہونا

آٹ و قال پیرتہ تو چیا اوس ولپ پ

انگور دے انگور کنگ

لیت و لالی کرنا

فراں انگور کنگ مکن سکی دے کار کھیت

انگل کنگ

لاڈ کرنا

پیرسی مردم دے جو گوند میں زہگ
انگل نہ ہرازیگت ۔

کارمرزی
تو اے کاگدہ آنگے بجن زراں بگر

مانا
دستخط کرنا

بتل
انگ جنگ

ایمان سلامت ہوئیگا ایمان سلامت ہونا نادر و ایمان سلامت باز شہرہا
مردے آت ۔

اے دست پر دستہ احتیاج جس کا ہو برہے تو ہرا سے گپٹ کئے من گوشاں
محتاج ہوئیگا خدا اے دست و پر دست
محتاج ہوئیگا ۔

اے گوش آغوش سہی خفیہ رکھنا خالقہاد چشیں سیانا میں مردے
نہ ہوئیگا (کانوں کان خبر نہ ہونا) ہر کارے کنت کس سٹانہ بین
اے گوش آغوش و خبر نہ بیت ۔

اے دیم آدم کنگ اچھی مار دینا مرچہ قادر خان و وقی جن دے
دیم آدم گتہ کٹ داتہ ۔

(ب)

بتل

مردم کے سپاہیں حر و لڈ
کپیت :

مانا

اصیاج سے کوٹا
فارغ نہیں

کارہرزی

کس مگو شیت کو مٹی سے مرد و مہج
نیت ہر وہ پڑسیا نہیں حر و لڈ
کار کپیت .

بھاری بھوتار انت
(بازی مردم بھوتار انت)

انجام میں عظمت ہے

من یک مردے اتوں نہا جتنی
بازی بھوتار انت

باز مگند گل مکن کم مگند
گم مکن

ہر حالت میں مشک
لازم ہے .

خدا کے دست و دیر نہ بیت
خاہوت و یک مویج و ہارت
پیشاں گوشنت باز مگند
گل مکن کم مانند گم مکن

پنج و بدل کیت ہرات و بھائی ملنا بہت
بدل نیت
پنج و ہرات و بدل مکن

مشکل ہے

پت مات زندگ نہ انت کہ
ہرات کارنت بے پنج و بدل
کیت پنج و ہرات و بدل مکن .

براساں علیلی یاں موسی

بھائیوں میں تیز نہیں
کرنی چاہیے .

عزیز شت ہاشم نشہ براساں
عیسی یا موسی

بتل

براس کو رانیت گہار
ادیت وارانت

مانا

بہن ہر حال میں بھائی
کو پیاری

کارہری

تو گہارہ خیال نہ کئے بے گہار
پر تو زریٹ گشت بہر
اگر کورے گہار ادیت داری۔

بڑو بڑے بوت بان
سدالیتے

ندیدہ ہمیشہ تماشی ہوتی ہے

تو دن عمر چیز سے نہ ویستہ
چو ہمہ بڑو کہ بڑے بوتے بلنا

سدالیتے

بڑو بخت کپیت شوانگ
نان و عارت

گیٹہ کشت امت آتہ ہے
تو شہر کا رخ کرتا ہے

تو نہ زانتہ کہ منی کارہ دست
دور دے بڑو بخت کپیت
شوانگ و نان و عارت۔

بچ بے بدل گوانزگ انت
شو بے بدل میتگ

با جیا باش بادشاہی کن
بے جیا باش ہر جہ خواہی کن

پہلے لجیں نیاری بچ بے بدل
گوانزگ و شو بے بدل میتگ انت

بادار جو نگر در و رانت
دونوں ایک بیسے ہیں

تو گشتے کرم چہ اجڑو گہ انت
بے با دار جو نگر در و رانت

بلگ لوگ چنگی ہر کس
تاسکے پچنت

موتی پر ہر کوئی ہاتھ
رنگتے ہے

کس بچہ کرم بزرگ نہ بیت چو ہر تن
ڈک بلگ بے لوگ بے تنگی ہر کس پوت
تاسکے پچنت

بتل

ہیر چہ دیسگانہ زودت

۱۱

مانا

بدلہ مدت گذرنے پہ

غتم نہیں ہوتا۔

کارمرزی

پنٹھ ویر مطاودہ اینت مروی

آن بستہ بامدات امیر چہ دیر نہ

زودت۔

بے سیاد گروں بادشاہ د

نان وارنہ

(بے حیائی بادشاہی تے)

بے حیاشی بادشاہ باش

مردم و آب کہ کیت گڈاں آہر کارہ

کنت بے حیاء گروں بادشاہ د

نان وارنہ۔

(گالوار)

بآپنت و گوشگ

پیشہ تیجھے کہنا

پاپنت گوشگ پر مردم و شر نہ دیں

بارکشنگ

ضبط کرنا

ایکرو دھن تیجیا زکتہ نوں من

تنی بار نہ کشان۔

بانگ پر مائیگ

توبہ کرنا

اے دزمی و بھیرہ نہ فتح عمر گربانگ

پر مات۔

بچک چوروی بروئیگ

لڑکے بالے سھانا

تو کسان نئے کہ درایہ مرد و جھون

بچک چوریاں گوسنے

بچکی کارے کنگ

لڑکین کرنا

عزیزت سر پر یہ مردم پرینہ بچی کام

کرنگ

بخت بروکھگ

بدستمنی کا گھیرنا

منی بخت کیت کو من د ماتہ پتاں تہا

دات

کازمزی

بخت بازی بڑے تڑکے ہلکے ہلکے
باریں چرہیں ویسے براہیامستیں۔

منانا

بخت بازی بڑیگ
بخت کا کھیل

بتل

بخت بازی بڑیگ

آدھی کسے دارو دو دھارا
آت گوں زرے لیے کرت لہا
زان کہ بخت آیل داتہ ۔

بخت بڑی ہونا

بخت بڑیگ

نوں ترا بخت آ زرے کہ میر مراد
ترا دتی زاماس کنگا انت

بخت کا ساتھ دینا

بخت بڑیگ

تو پرے سپرے بد پر کہ تہی پنجے
مولدے گپتہ

خفا ہونا

بدرگ

بدر پا داں! تہی لپونر حشیں
بناک بخت

بدرگ توجاؤ!

بدر پا داں
(پاد بدارگ)

عظیم ہم باند ہر نادہی شانت
بلے رئیس بخت جہل بخت کرت ۔

اکھڑوں دکھانا

بدرادی شانتگ

تو گوں بلی شرنہ کرنگ آئی ذی گوں
سوار بختی گریگ کرنگنت ۔

بخت رونا

بختی گوارنگ

بتل

پل ایشرا بگر آٹھا

مانا

قصہ مختصر کرنا

کارمرزیبل ایشرا بگر آٹھا کہوت ۷ کاگد
زرت و بال کومت

پل ماں بل بوئیگ

باہم تکرار کرنا

ہم روج تو گوں منی زہگ و بل ماں بل
و من تراشتر گند گادوں۔

(دکھت و بل کنگ)

مہرگ و داد نہ کنگ

بہت کجھوس ہونا

تو بہ چہ تو ہرگ سد ہوتے وہ اگھنے۔

بلاہ زورگ

بلائیں لینا

مات تہی بلا ہاں بزوریت۔

بلاہ و کپنگ

بلائیں لہینی

تہی بلاہ و زمنانی سراکپات انت

بلاہ پورنجانی ورگ

بہیا ہوا کھانا

منی ہرہس و بلاہ درنجاں ورے
انگت چہ پچا رے نہ کپے۔

بلاہ و ماس بوئیگ

بڑی بلا بننا

تواد عومر ہر دو شدت ات تو
بلا آ بلاہ و ماس و۔

بھلنب کنگ

جکڑے ہوئے

سرکار و کارنگان نندلا چیری و
مربید بھلنب کرت برتنت۔

بندھے ہوئے

کارمرزی

من زان کہ بھنگ وارہ کرنا حق ناموں
کسے ء جنگ و جھڑپے پادکناں۔

سید ء دہ لیں کار تمام کرتے نوں بھنگ
برہ ت اہنت گھس ء نشہ

پہ مردم ء اینکہ گوات مشرنہ
اہنت کہ مہلوک پہ بٹاک بانگو بگوشنت

جو اینں بور بناتے اچکد دست
گور لگت کر یوگ و ہر یاتے بانگ

آسی ء بنگر پہ یک شپٹ تپٹ گوں
پیری ریش ء بور بور ء گر یوگا اہنت۔

ہیت بھج جو ہیں نان ا دوسیر ناد اودہ
بہیں چہے دارنگ انکت کرشی پچ نہا
تر بے جلا بات۔

سردار ء اینکیں گج ء انکت ہم گئی
دست چنگ اہنت کہ بن لاجو دلدہ

مانا

نشہ کرنا

بے نگر ہونا

ہوان ہونا

بدنامی کا ٹیکرا ہونا

زری بدنامی ہونا

بیخ بیخ کر دونا

نظر بد دور

خون میں چمپا بس عات
ترک نہیں ہوتی۔

بتل

بھنگ ورگ

بھنگ بروت بریگ

بانگو بریگ

بور تہام بریگ

بور بور ء گر یوگ

بے بلہ بریگ

بی بی بے معنی دا دہ

بتل

بزئیں درچک ہر کس
سنگ جنت

مانا

جس گھڑ دو خیزہ ہو گی ضرور
نامہ و پیا آتے رہیں گے۔

کارمرزی

سور غاروں میں بد بزرگی گئے نہ انہیں
پہر بربا درچک ہر کس سنگ جنت۔

(پ)بتل

پسافر جسے است
بلے دورانست

مانا

ہتھیار وہ اچھا جو دست
رسم میں ہو

کارمرزی

تو گوشے منی تو یک لوگ دورانست
چہ کارہ کیت منی پست و ہام شیرلی
ز جسے است بلے (کمان ک) دورانست

پشئی گوشش تسی گو
دربلنانت برت کھنڈ
کرم۔

دقت پر سے یہ ہاتھ
نہ ہٹے لکڑی کا تلوہ
ہے دنیا۔

من ترا پمختے زرہ تواری برجت تو
منابہ چاک جواب دات چوک
پشئی گوشش تسی گو دورانست
برت کھنڈے کرت۔

پشئی و گورڈ و چاری

بلی اور گورشت کی رکھوالی

زرنگوں جو اینہ سردے دورانست
کرتیں انست نہ کہ گوں میرزا پشئی
و گورڈ و چاری۔

پلے پلے ڈرت پلے

ننگی ہانے گی کیا بخورنگی کی

من چھت کہ تو منا پاتر پ دے
پلے پلے ڈرت پلے۔

بتل

پہ پندگ گندیم برفن
بازی .

مانا

مکبہ فدائنگ نیت
پاٹے مکہ النگ نیت

کارمرزی

واجہ تو من دندہ دارے من دگر نیچے
دیم کناں پہ پندگ گندیم برفن بڈکا

پہہکیں رزاں داں چو پانت
کہ دیے کتر تاک این
اچھوں ہر وہ اچھا
جو دنیا بھر کا پچا
اے ٹہیوں کار تو پہ نوروز مڈیلہ داتہ
پہہکیں رزاں داں چو پانت کر دیے
کتر تاک .

پہ چوری این چکاں
گوری حدگ جھارانت
مغلی حیرت کوفت کو سادہ
بھوک آدک سا پنے پنے حل کتی
پہا درگ بسما مجازے نہ نوست
پہ پوری این چکاں گوری مدگ
حلال انت - (ساحر)

پیران د چار چراغ
دینگ
تو من آ بیگ د پچر شش نہ ٹے
پراں چار چراغ دے کون ہمزان
منتیں ماننا

پیراگہ مراد نہ دنت
جند نہ بارت
تو برو تو شریک د بلکن کارے
جوڑ بوت اگہ نہ بوت باسے نذارت
پیراگہ مراد نہ دنت جند نہ بارت
ہر آرزو نام نہیں
ہمدی بھی ہو .

چیری کپوت لامو
نوبیت
بے عقلیں مردم ہر چکر پنت بدہ
پا سیدگ نہ بیت کہ پیری کپوت
لامو نہ بیت .
بڑھاپے ملی کیا
تربیت

تل

پیری حوٹ درختے گور

مانا

بوڑھی گھوڑی لال لنگا

کارمرزی

چھ پیری سردم آہم پنگارے
لوٹیت فوٹے سرداں پیری حو
درختے گور۔

پیریٹ بھراپٹ کن چھ آپٹ بوڑھا جملہ خرمیوں کے پیرین و درنا مین ء دور بھرکھ
کش برتا پیر کن انگت پشک باد صف بوڑھا ہی ہے انت عاتلاں گوشدہ پیرین ء
بوٹہ دنت۔ ورناء بھروا پٹ جوان ہزار برائیوں کے برو آپٹ کن چھ آپٹ کش برتا پیر
کن چھ آپ پوجگی و حاک مین با و جو داس پر نوقیت کن انگت پشک ء بوٹہ دنت۔
انگت چندن ء بوٹہ کنت دکھتا ہے۔ ورناء برو آپٹ کن چھ آپٹ
پوجگی و حاک جن انگت چندن
ء بوٹہ کنت۔

پیل دارے درگہ پیراہ کن ہاتھی پالنا ہر نور و نڈ منزل و نام لٹے پو خر تھ ء کھڑے
بھی بھرا رکھتے۔ پیل دارے درگہ پیراہ کن۔

پیل بھرت جنے ہم لٹری ہاتھی سرے تب بھی نو ورناء امن پیر لے انگت
بارے سا لاکھ کا تو منی پنچک ء داشت نہ کنے
پیل بھرت ہم جھٹے لٹری ہاڑ
پیشک کنے تو شکیت آئے گنبد کی صدا جیس کہو گپ گپ ذی گوشتے کرنی دستیکے
ویسی سٹو۔ بوٹیں ریشی ہار و پھی ہم پیشک پیرے
تو شک بوٹ۔

کار مرزی

پگ رچوشی و رستم و پا دودھ و
نہ کپت۔

دگالوانا
خوشی سے پھولانہ سمانا

بتل
پا دودھ کارغ نہ کپتنگ

بیا ڈن و رواں پا دے پچ کھنڈ

تفریح کرنا

پا دے پچ کپتنگ

پا دے گام کن کہ چہ لہ و پشت مپا

تیز تیر قدم اٹھانا

پا دے گام کپتنگ

من گوں تو نیکی کرت نذر جاگردن
چہ بزاں پا پے و کپتنگ۔

محبت بہ اولیٰ

پا پ کپتنگ

قربے کارتاں کد نندے برو
جاگہ پا دوست و بجن۔

کوشش کرنا

پا دے دست جنگ

پا دے پا دے سراکنے نندے
چہ شدھ و مرے۔

تن بہ تقدیر ہونا
بے عمل ہونا۔

پا دے پا دے سراکنے نندگ

نہ برس ہونا زیارت برو مرشد و پا داں پے کپ۔
کرنا یا نینھے کا اپنے پیرو
چند اں بگوزر۔ حمید و نون سالہ
سے چلنا۔

پا داں کپتنگ

گینھی انت پا داں کپتنگ۔

بتل
پاداں گڈگ

سانا
راہ و رسم ختم کرا دینا

کارمرزی
ٹوں میرزک بڑ پست و بڈگ و توتق
پادوت گڈت انت ۔

پاداں شپاد بڑیگ ۔

بہت مفلس ہونا

چر اینڈ خوج بڑ نڈرگ بڑ ہر دز
پاداں شپاد بڑیگ ۔

پاداں ہمسرا نہ بڑیگ

بیروں کا ساتھ نہ دینا

سن و پ و ام بڑ کس پاد
ہمراہ نہ بنت ۔

پاداں بلہ ڈیگ پ دست
گڈگ

مفرد ہونا
الٹے کام کرنا

چاکر تو چار مال سہر دیست پاد
اشنگاں پ دست گردے ۔

پاری این عمرک ابر این ہیک

اب پھتائے کیا ہوں

لے گپ سلاہ گوستہ نوں تراپا

جب چڑیاں جگہ گسیں کھیت

۲ حصہ پاری این گھ ابر این ہیک

ہمیشہ نام انت

پاس کنگ

بچے کا ادھی رات کو

تئی رگ شپ چنگ گشتاں

جاگ اٹھنا

پاس کنت ؟

پاش کڈگ

راہ گھ لہ دینا

ہیر بڑ پیر پاش کن آ خرچے ہوتا

کارلمرزی

میں جنگِ بر حالِ بردیگ و تو کام
پاک کسٹت ؟

مانا

انعام پانا خلعت پانا

بتل

پاک و کنگ

رحیم تو کجا سر کنگے کر پاک و ہنگ
ہوتے ؟

بن سوز کر نکلنا

ہنگ و پنگ بڑیگ

پل کر نام سارے مروت
بلکن پاکے برسیت۔

خلعت پانا

پاکے رنگ

تاں کدو ز چیر بیت روچے نہ روچ
پت و کیت

قابو ہیں لانا

پت و دیگ

چر رہا ہانی میراث چاکر و پھینڈی نشہ

ہضم کر جانا

پتینگ ننگ

زرہ چوں کئے مردم و پت ہانیت
لکھ انت۔

ساکھ رہ جانا

پت اوشنگ ہنگ

ہبرد پت نہ اوشتات پت
پت پاش بوت

قلی کھول دینا۔

پت و پاشنگ کنگ

بتل

پت دارگ

مانا

اعتماد میں لینا

کارلمرزی

چیزے دلیت نہ دلیت پلے

مرد و پت و داشتہ

پت بر برگ

اعتبار اٹھ جانا

وام سنے ورے پدانہ دے نون

تر و قہ پت بر تہ ۔

پت و زرد نہ کنگ

عین بیکس کا چہرہ ہونا

زنگ یہ و تہ پت داشتہ پچ
پچے ہم رد نہ کر تہ

پچکاں رو سینگ

جلد بازی کرنا ۔

انگت عید کجا انت شماساری

و تہ پچکان و روسینہ

پچاں در سینگ

آپلے باہر ہونا

توسیتیں ہیرہ اشنگا پچا چہ

پچاں در آٹینگلے ۔

پچناری نہ گدگ

رساٹ نہ پانا

تو بز و بہا تہ پچ سینگ بلکن من و تہ

پچند ممانہ دلیت

پچ و پوشاک کنگ

بن سونرنا

پچ و پوشاک کرتہ ڈال کار سورے جو

رد گمانت ۔

کارمرزی

منی دشمنان انت من پنج گونہ

مانا

کھڑا ڈالنا (منگی کی رسم)

بتل

پنج کنگ

ہر جاگرات و روت شغور چو پیکر
گونہ انت

طفیل ہونا

پچک بوئیگ

گونڈ لیں تیرا نہی مہرماں داشت
گوراں پد دات

بھاگ کھڑا ہونا

پد ڈئیگ

جنگ و پد کترگ پہ بلوتح و عیب
انت

بردلی دکھانا

پد کترگ

شہدادتہ سیادے کز آقا
گپ پدرد بولتے

دکھی ہونا

پدرد بوئیگ

ہر کو تہ پد و پیش و پچاریت
آبراں خوار انت

دورانہش ہونا

پد و پیش چارگ

سرگ راہ من انت مردم کل پد و نہ
رونت

قطار میں کھڑا ہونا
یکے بچہ دیگرے

پد و نہ بوئیگ

بتل

پہرہ کنتھ

مانا

نشان کرنا بہت گنہ گار ہے ہرگز چوں کنتھ انت
ہر جانا۔

کارمرزی

پہرہ کنتھ اندر گ
تباہ و برباد ہونا۔
چکانہ سرک و حمل پر کونھے و
سرا نا دینت

پہری پہری کنتھ
الہا راضطراب
پہری پہری کمن جنگ ہلاس برتہ
نوں تسی ہراس کیت۔

پہری پاچک دلہ
دولت سے اطمینان
است بہری پاچک دلہ اور انت
ہے۔

پہرہ نالی بوئیگ
بار بار ناراض ہونا۔
من گنہ نہ کرتہ تو جیا منی سرا
پڑو خالی بنے۔

پہرہ نیگ و سپگ
سستی کرنا۔
پہرہ نیگ و سپگ و خدایم سر
و نہ دنت۔

پہرہ چگ
حلا آور ہونا
من یکسر دم کیں لوگ و لوگ
منی سرا ہر رحمت۔

کارمرزی

اسے دو تھوڑی ڈش نہ ایسی ایسا پڑے
رہے۔

مانا
ادھیڑ ڈالنا

بتل
پڑ ریچک

من چہ لاری دایر آ حقن ہر بارہ
ہنڈہ گوسن

اتفاقہ آٹکنا

پڑ باری آئیگ

چیدر عنریں پڑ پالٹے بلے
کارو وہد نہ گندھے۔

ڈھینا میں مارنا

پڑ باٹی بوئیگ

اے چشیں ہیرے نہ انت کرکس
بروت میتگ نہ پڑو دینا

تشریر کرنا

پڑو ڈیگ

عبید دورانت پچن نڈا پڑی
پڑی دریا۔

قطرہ قطرہ دریا
میشود

پڑی پڑی دریا بوئیگ

تنہ پست پڑ پدی کٹا بدھا ہا ہا ہا
گھس ڈسدا لگا رکرت۔

غیر حاضر کے دعدان

پنت پدی کنگ

مولانجش ڈگوا لگ ڈ پنت سہ

پیسے کے بلا کرنا

پنت سرکپنگ

دو رو دیا نیت

پنتا سدی کپنگ

بتل

پشت ماں دئیگ

ماتا

بیٹھ پھیر کر گذرنا

کارہیزی

جنیں آدم و پہا لمانت کرنا دہی
ایں مردیں پشت ماں بدنت
و بگوزیت ۔

پشت بوئیگ

حاشتی ہونا

بیر دست تہی پشت بزرگ
نہ کہ دیری تو بندھی آتے

پشت بر پر کنگ

غرب کمانا

چہ کمال خان بدو کمان و کار دباہ
مردودہ پشت پر گرت ۔

پشت ہم کنگ

پیوندگانا

اے جا ملک زندانست بزرگ
دیئے کس گداں چنت روح کنت

پشتک و جنگ

دوسرے کے بلائے

تیر کیہ تو تندور ماں دے
من تہی پشتک عود آرت
پکانا ۔

ہوئے تندور پر روٹیاں

پکانا ۔

پشتی دسوسک بوئیگ

حد درج نفرت کرنا

روزان و نور عا و بت ماں دن
نہ کپت یک دگر چوشتی دسوسک
چارنت

کارمرزی

ماپتی دیدار دنیا ز بند بونگاں
 مری باریں پیش و چون چشما
 کرتا آگے۔

مانا
 انکا عادت ہونا

بتل
 پیش چشنگ

منہ بازیں پنگاں ہے چار دال
 زری تو آورت۔

خواہش کے ارے بنیانا

پک پک کنگ یا پنگ

چیزاں گورنہ کنے پل فوٹرکان
 سہو کانت

کوٹے میں ڈال دینا

پل فوٹرکان کپنگ

پنگ دورگ و سروم سیرت کنت
 دت کارے پکن۔

بیوقوف بنا کر بھونا

پنگ دورگ

شروع میں دشا ہوزی آں کو جت
 بس ہے بگوشاں پل اش دا پنت۔

بیدردی سے پینا

پلدا پینگ

توچ کلام و غیرہ جتھے آ اصلیں
 بخ پد رے

صدمہ جونا لائی ہونا

بخ پد رو پنگ

چوت ستریں و کس پنچاں ویم نہ
 ڈاری

لعت کرنا

پنچا نسر و جنگ
 بخ و پنگ

پتل

پونز بری کنگ

مانا

ذالمت کا مظاہرہ
کرنا

کارمرزمی

پنچ سردے تہاڑ ہگ گار بہ بیت
اسے پونز بری بونہ انت۔

پونز گروش کنگ

ناگ کان کاٹ ڈالنا

تو گوشے دروگے بیا کردوانا
منی راست نہ بوتان من دپونز
گوشن پکن

پونز سے بیچ پکنگ

منہ پھلا کر بیٹھنا

منی سرودقہ پونز بیچ مر پلین منی
تی ڈر خریدتہ لوان۔

پونز ڈر سینگ

تنگ کرنا

ایک روڈ ڈر مردم ڈر پونز سینے

پونز بوئیگ

وہ امانت جسے عزت من کراچی ڈر وگاؤن بے نذر
کی طرح عزیز رکھا جائے گورکے نذر تی پونز انت۔

پونز ہوا کنگ

ہنت سماجت کرنا

اینگ پونز باہوٹ جسو تی کار زیتا

پونز بوئیگ

اہمیت نہ دینا

بازار روٹو گار نیسے ہے خاطر
رحیم پونز بوت۔

کارہرزی

رمضان ہے گپ کو کٹا سن
پوست پڑ بوت کو مٹی برہم
مٹ چرے گوشت

مانا

جذبات میں آنا

بتل

پوست پڑ بوئیگ

استقبال مڈزی بردستال چہ
پکچ مڈ کپت گو شہر مٹی بوئیگ
بوت آ پ کپت .

پھوڑے بوئیگ آ پ
کپت
جدوجہ شرمندہ
ہونا

دگران ملام بندے تودت
کجام پہک و پیروزگ بر .

پہک پیروزگ بوئیگ
پاکیزگ کا دعویٰ کرنا

سرد مٹھو درائینگ تھ دل بر
پہر سرد بوت مانا

پہار کٹنگ
حسرت مانا

تو آ پہار مٹھو دیادرا گار مکن

پہار کٹنگ
جذبات کا اظہار کرنا

ہونا کو بچے مردم پیرسی طر اعصا
انت .

پیرسی طر اعصا
برعائے کاسپارا
ہونا

مرک پیرسا دور نا نہ چاریت
ہرکس پہ وقت پہلوی روچان

پیرسا دور نا نہ چارگ
پڑھا پا اور حراف سے
واسطہ نہ رکھنا .

بتل

پیر پیٹ بویگ

ماتا

لچھا شریر

کارہیزیذی واسے کرت مرہی نہ میت
ہاشہزین پیر پیٹے انت۔

پیراں پندگ

بڑھ مت مرادوں
کے بد ملنافدا تووت بڑ کہ پیراں پندگیں
زاسگ بڑ مرادے بگنداں۔

پیر لگ ہو رت بویگ

دبلا ہو کر رہ جانا

مکران و نڈانہ سا چتر پیر لست
پورت بوتگی۔

پیشی دیدہ آں کنگ

سارا انتقام لینا

سار عمہم گوں من دروہ بڑ کرتی
کہ رفا منی دست و پگ پت پیشی
دیدہ آں کشاں۔

پیشن دارگ

اپنی اصلیت دکھانا

آد ترا پیشن داریت کہ دگر مال
بمدا مچ کنت۔

پیشن پاوجنگ

سکھانا

پنجیں پیشن پا دے جتے برکلیں
آپ دناں ہو ر بوتنت

پیشا نامو ملک کنگ

پیں جہیں ہونا

عمیرے بگندے پیراں بڑ پیشا نامو
مور کہ نردوت۔

کار پرزی

گپ دت ہنید جان پدا دھڑ
ملا مت کتاں کر پیٹ پلانڈ۔

نا کو تو و ت بر و تاد و پیٹ
پیٹ پکن ملاں بیار۔

ملاں بر لقا دو و پراستی پیٹ
پر کاسے کر گز۔

دش دن پیکر بد اہنت چاکو
و دی بو تہ گص و دشک نیست

دزی کنہ اجرس کشے! تنی کار ایش
انت تو مارا پکنے

چہ فاران و منی دستگہا رے پین پیک
گوں کر تہ

ترا پیر نو و نہ بوت کر من آشائنگیں
لنھہ ماناں بوزاں۔

مانا

خواہ خواہ ملامت
کرنا

لغت ملامت کرنا

ذلات کا کام کرنا

انزال کا ہمت ہونا

عزت کے لاگو ہونا

سرفات بھیجنا

رودادار نہ ہونا

بہل

پیٹھے پلان

پیٹھیہ کنگ

پیٹھ و کار کنگ

پینک و بد بو پیک

پولینگ انگ

پینگ کنگ

پیر نہ نہ بو پیک

(ت)

بتل

تیسے آپ بورصد سال
دناکن

مانا

چھوٹا مسیسیک زندگی بھر
یاد رکھو

کارمرزی

پاری عزیز نے تراشتر سے دات
شا آئی ہنیکہ یات انت تلے
آپ بورصد سال دناکن .تو یہ چہ کنگلی و بیماری کرمانے سخت کنوسی
پہ دو مردم و کاری انگت کے مظاہرہ پر کہا
بی بی چہ در میگ چاری کہ جانا ہے۔
کپ و بہا کاریمیرزا دو خود اردان زکرزیت کہ
دو سال تاوان بیٹے چہ بہرہ بن گامکہ
تو چہ کنگلی و بیماری کرمانے پہ دو
مردم و کاری انگت بی بی چہ در میگ
تو چاری کہ کپ و بہا کاریتو لگ کٹی زوری سیت و گیدہ کی شامت آتی
میزی ہے تو شہر کار و خ کرتا ہےچنت دار گوشہ جنگیان و کار و
کار مدار بے تو نہ ہنے تو لگ و
کٹی زوری سیت و میزی،
کیت تراوت سو جان کنت .تو لگ انکور نہ رست انکور کھے ہیں۔
گوشی ترخپ اس .اسے تھو پ و گنت ولی و خدا
سینا ایں بے تو لگ و انکور نہ رست
گوشی ترخپ اس .

کارمزی

کارے کہ گلن نہ انا نت ینوں کن
 کار پر پسر دکنے ہم کار بیتنہ
 کہ تو لگ سیت تم قدا یت کلا جکل
 مژروت -

بتل

تو لگ سیت تم قدا یت
 کلا جکل دکنہ رو ت -
 مانا
 نہ نہ من قیل ہر گاند
 رادھا ناچے گل -

مسلمان پر کار نہ انا نت کہ برات
 عہ تادان مہ کل پکنت بلے زمانگی
 ہنجیں کہ تنہ مرک و تو لگانی سور -

منی مرک تو لگانی سور
 کس کے نقعان پر غرض
 ہوتا -

دگالوار

توروزہ نہٹ بال دہنجیں پیشیا پاد
 جت کہ تاب تاب منہم ممان آت

تاب تاب آئیگ
 زن سے اٹکرانا

ایک تاب ریس نہ لو سیت یکلا
 دشہہ کل پکن

تاب ریس کلگ
 بہانے بنانا

لہتی مشتے دارت کلین تاب
 در آقت

تاب در آئیگ
 ترک تمام ہونا

تو ضا کسہی این انا نت روچے سرا
 داختر منی تابائیگ در آقت انا نت

تبا ئیگ کشک
 خوار کرنا -

بتل

تاب دیا بیگ

مانا

روا رکھنا

کار مرزی

اے من آج کراہے تاب و سدا
بیاختن .

تاہ سرادیک

عزت بخشنا

تو وہ مات پتھ و سیاداں
کجا ناموسے دانہ کفر مارا تا ہے
سرادیٹھ .

تاسک دست بربیک

بھکاری ہونا

فدا دادا ن شکرے نہ گپت نفی
تاسک دستا گھس پہ گھس انت

تار تیلانک د کپک

شکوہ کریں سہنا

ع سرینی بختہ مالکی کینراں

بادشاہی تار تیلانک

(بیرگ رند)

تام چٹنگ

مزہ چھکنا

اے لوش دشی زاین، تو کوئی رو
تام تو پچھن

ساک کوش

بڑھا ہونا

حمزہ نون ہمیشہ درنا نہ انت تاک
کپتہ .

ال کرنگت گچین ایش پکن

ٹھیک نہ رکھنا

بانک! من اگت تہی چند و چار کتہ چپتہ
تالوات کرنگت گچین ایش پکن .

بتل

تالان بویگ

مانا

بچہ جانا

کارمرزی

من بازو ہدہ رندشترن بیلے گرو
ہر پروم گمشدین تالان برمان ہون

دہندہ (کلف ہونا)

تاوان بویگ

گلے پڑنا

سہ ماہ انت کز رنگ وق لوڑ
نردت مٹے سراتو من انت

تہہ بے تب بویگ

بد مزاج ہونا

عنان دست پر مکن تھلے بے تیرہ

تنت مست بویگ

نڈ حال سا ہونا

یک شہی جان دورہ سرد رت
مت انت کپتہ

تج کنگ

ہنگ آنا

زرت و نوک چو ڈو گار و رنج گرو

تچگ ادو گاشگ

سخت افسوس کرنا

زراں جوانیہ گورے نہ کرت دن
ہر جا کہ تجت و گاشیت

تحت نیا د بویگ

ٹیک جانا، مہمان ہونا

چنک روچ انت کر مین گس
نیاقتہ من و گس تحت و پنا
انت

تحت و کلندہ کپگ

بیمار ہونا

مہا کے پریں دو ماہ انت کرت
کلندہ کپنگوں

کارمرزی

خدا رو چے بدنت اللہ بخش و
 بنی بخش یعنی تحت و پادگ کر چے
 گزنت۔

مانا

جانے کو کندھا
 دینا۔

بتل

تخت و پادگ کر یگ

نون ہمہ کالاں نہ انت ۲۰ سودگ
 انت باندے گوشے تحت دوا
 و سوار انت۔

تخت دوان و سوار بو یگ دن پھر جانا

خدا ہر مسلمان و برنت چو کہ ہیتاں
 تخت و تخت و وا جہ انت۔

تخت و تخت و وا جہ بو یگ قسمت گادہنی ہونا

چہ کر کند و دوت و ورناتس
 مارگوانت بودرت نکلت

تس مارگو بو یگ نیم پہوشی طاری
 ہونا۔

چات و دممب دیگا پھوک تش
 پ بوت۔

کشی آپ بو یگ پیاسارہ جانا

اینکہ تغری مکن یک مشتے و ہیرے

اکھڑ کھانا

تغری کنگ

روشن چشیں تک کنت کر بلکن۔
 پرامت پکنت۔

فریب کھانا

تکل کنگ

بتل

نگار لاپ بوئیگ

مانا

بماب پیٹ ہونا

کاہرزی

بزرگان حق و لاپ و انت لاپ
پر تکار عجات .

تلی کنگ

چیر ڈالت

تلی دئیگ

چیرنا پساڑنا

مردمان و تما بازرگ سر یہ مانی
گیت تلی ات دیا .

تلی دین تلی و برگ

پر تکلف بگہ پنچنا

ہر ابا بووانے نو شخص ہر کدلی
تلی و برے و مندارینے .

تلی ماں تلی کنگ

دو ہرا کرنا

اے کھیس و تلی ماں تلی کن بوسپ

تلی تلی کنگ

بجر کے لگانا

ماہیگ و تلی کن وادے پر شان

تلی ترک کنگ

دو ہرا کرنا

سرخ انت یسپ تلی تو کی

تم شود و برگ

مردے کو نکل دینا

۲ پرم انت بزور ت مومین
تم خود کجاں

تعبہ بوئیگ

سہارا ہونا

خان و نام پ بوجاں خبر لے

تیک کپشگ

پر نشان ہونا

اگر توجین تک کپشگ من بلاں مغان

تاسر سینگ بتل کار مرزی
 انجام کو پہنچنا تھی کار پیش انت باری تو اینکے
 کار کدی تاسر سینے ۔

تو بان بوئیگ تباہ ہونا
 پاری این ہور ہارڈ پہلوک
 نو پاں کرست ۔

تور جنگ کار نامہ انجام دینا
 ہڈے دار تو آور تہ دگر کیم تور جتہ ہ

تورزن بوئیگ تیس مارخان ہونا
 تو کس واپچ کرت نسنے چہ ہر
 تورزنان نہئے ۔

توشگ کنگ برائیاں سینا
 گریب و بزگیں چور پانان ہر
 درگ و سینٹہ پہ وقی قیامت و
 توشگ کنت ۔

تہار دی کنگ منہ سجا لینا
 مکن حسن و درین تہار دیسے ہر لوگ و
 پاؤ ایر نہ کنناں

تہار دی ماں شانگ بایوس ہونا
 منی زہگ منی برات کلاں سابلہ دتہ
 پن یکہ تہاری ٹے و ماں شانگ
 ندھیل چھا جان

کارمرزی

گندگیں مردے بجاز و تہروز
بازارنت

مانا
نخرے دکھانا

بتل
تہروز کنگ

زہلان سون تہروز کا ٹبک لکھنا
و پادریل و پیکار کنت

اچیل کود کرنا

تہروز کا ٹبک

محمود بکند وارت وارت پیر
گوک و تراڈ کنت

اچیل پھاند کرنا

تراڈ کنگ

تہروز میں ہنچے کے گوشے من تہروز
تہراز داتہ

پدکانا (بدک جانا)

تہراز دینگ

نیم شب گدرو و وٹا پھر مہر
نون تہری سنگت تہرت پتہ

سکون سے ہونا

تہریک و کنگ

گوکان تہر کرتہ گوشش چیل
جستہ گنت

ہم جانا
پہر سکون ہونا

تہر کنگ

ہور و لوگ ریچیت کل چیز تہریت
و منجر بوتگنت

گوندھا جانا

تہریت و منجر کنگ

بتل

تربیت پریت بوئیگ

مانا

۲۱ مناسنا ہونا

کارلمرزیتربیت پریت بائیں گوں جام سما
سکین ملقے کا ماں برہنگیں ٹنڈ

(دیسرگ)

صونا خان پیری گوں ماشہر
تربیت

تربیت ورگ

۲۱ مناسنا ہونا

تہ کی جوئیگ

جہ بھنا ہونا

سیدو ساریء تہ کی انت
نشہ تو بہتر آ شاست کرت

تہ کنگ

نہانا

کو رو تہ کنگ ریمٹ نیمت

تہ و تہ ابوئیگ

فشر ہونا

زہین چند جو جعبی ہر لوگان ہر
شے تہ تہ ترا کنا مینتہ

تہ گھس بن گیت

تہرا گھر بے

افہ تہ گھس بن گیت میں چون کنا
کرتہ دشبے

تہ سر کلام انت

انسان سرفران جیام
مترک سمجھا ہےاگ من دروگ بنانا تہ سر کلام
انت کہ سردو و مردے
پنج نہ چتہ

(ط)

مانا

بتل

تا پا دہی

فیشن پرست

کارہنری
زمانہ کر مانی و بلیانی انت

شاپرنگ کپنگ

شو کریں کھانا

شپ تہار انت شاپرنگ کے

{ شاپرنگ
شاپرنگ

خوار خراب کرنا
تعم جاننا

تو شرکرت مارا شاپرنگ
چوہے در مان و نون
ورد و بکین شاپرنگ گیتہ

شہاد و جنگ

تا تا بل تکافی یا تکافی
غلطی کرنا

نہ چیلے نہ چالے نہ بنگی رہا ہے
بیا کر بیگر و جتہ شہاد ہے
بیا کانے بگندے کوہ تک و جتن
پلے تو بجاں روج و پٹے جتہ

پٹے جنگ

کار نامہ انجما دینا

ٹہان وادینک کنگ

زغور ہرنگ پاشی کرنا

بل کہنیں ماتاں ٹہان چیا وادینک

پٹے پر کنگ

{ یاد گار بنا دینا
کشان ثبت کرنا }

ہر دیں دست و آحت ہنچیں پٹے
پر کناں کہ زندگ دور میت

ٹہان ہنگار کنگ

تہار داری کرنا

ساری و نہ زانتے نون نشہ پکنے
ہنگار کنگ

<p><u>کار مرزی</u> عید و ہنرنیں پیریں مروئے ۔</p>	<p><u>مانا</u> کام چور ہونا</p>	<p><u>بتل</u> پیر بوئیگ</p>
<p>یک جا گئے شہم بوب نند وار دنا عُٹ پال بُتو ۔</p>	<p>ایلیچی ہونا / نچلانا بھیصنا</p>	<p>ٹپال بوئیگ</p>
<p>ظ نہ میروں بیت پر بنداں دوسے گال اگر آجو بہاں پیاں کد میساں</p>	<p>جذبات کو ٹھیس لگانا</p>	<p>ٹپان کد نیگ</p>
<p>نیٹ پھے گندگیں براہی تی پٹان درماں بوت ۔</p>	<p>رفاقت کرنا</p>	<p>ٹپان درماں کھیگ</p>
<p>شہدار پچیں سرو کے نہ انت یک پٹو سے انت ۔</p>	<p>بکھو ہونا</p>	<p>ٹپوس بوئیگ</p>
<p>ساری دکم اتنت کر تو ہم مٹے سرا آجہ ٹھپو بوتے ۔</p>	<p>انزام لگنا / تادان ہونا</p>	<p>ٹھپو بوئیگ</p>
<p>مٹے دیما ٹپ دیئے چو جگ و کئے جست آحت ۔</p>	<p>بڑھ چڑھ کر بولتا</p>	<p>ٹپ دیگ</p>
<p>دزاں رحمت لٹاں بست لاش پر تننت ۔</p>	<p>کس کرماندھنا</p>	<p>ٹما ٹیگ بندگ</p>

کار مرزی

گوپت گوات منرنیلہ سرس
 نہ کہ چرسدو سر بندکان فرما

پروٹو میں مردم کارنت
 گپٹ در سنگ نذانت .

زنگ و پیشانی و سیاہی رنگ

تین لحاظ انت مراد نہ کہ من
 براس و لوگ و نیک ہم نہ جت

باز پیک و پیر و زنگ انت
 محمد ہاشم و نیک و نشان کرت
 دست و دات .

توزاں کہ پیر و کہ چہ سر پیاں
 ملک گرے .

ملک [وہ حصہ ہر سال یا مقررہ وقت لیا جاتا ہو . عام طور سے سیدان فقیر

مانا

گانٹھ لگا دینا

ہوائ ہونا

م بد نظر سے بچانے کیلئے
 [کمال خال لگانا داغ لگانا]

التفات نہ کرنا

لگی لپی نہ رکھنا
 اچھی طرح چھپانا

حصہ سدی لینا

بتل
 سر بند

سرو

میک جنگ

میک نہ جنگ

میک و نشان کنگ

میک بڈ گر ٹیک

بتل

بتل ایہ کننگ

مانا

مخموں مقرر کرنا

کار مرزی

مئے مرشدانت سال پہ سال

ایہ کرنگیں مگ و بار ت

بکی و دینگ

خوش آمد کرنا

رہتیں کپ پیش انت عملر

پہ و تہنگی و دینگ مگ پورنت

بکی و پندگ

بھیک مانگنا

تہی ساہ مگ و پندگ و سکت

بوتہ نونے دیا و ترا بر زرے

بکی و چنگ

گھر گھر پیٹ پالنا

کار نہ کنت، پنچو گھس گھس مگ پیت

یکہ مگوں نہ کپنگ

شکل سے نفرت ہونا

من مگوں میر و و مگ و نہ کپتہ

بکری ہلاٹینگ

قمار بازی کا اڈہ

جال خان و کار ٹکری ہلاٹینگ

قائم کرنا

انت .

بھکت بوینگ

بد قسمت ہونا

تو سپیں شو میں مگ کے و کہ گوں

آئیگ و مارا پھ نان و دور دات و

بکری بوینگ

عشق میں چور ہونا

بچک پہ مہ رنگ و مگ مگ انت .

کارمرزی

بلے ماہ بروم، ہم پہل و نامے
در کبیت .

مانا
ناز نخرے دکھانا

بتل
پہل و ناز کنگ

تو پیے گپٹ پہل ہو کہ چار حرف و لک
زانے

فخر کرنا

پہن بوٹیگ

مارا گشتہ تھی پہل ملگاں

اداسے چلنا

پہل ملگ کنگ

نا کو شاہد دست و ت بلار ہلا
مہ پیدا ک انت .

راٹھی ٹیکنا

بلاں ملان

من باز پہلو کرت بلے تو و ترانہ

ضبط کرنا

پہلو کنگ

خوں تو سچے گپ کرت کہ تو بنگ
اوش تاتے .

اکھڑنا رتن کر
کھڑا ہونا

بنگ گ اوشنگ

ایشی گپٹ بل ٹیک ایس مردے

لاف زن ہونا

ٹیک بوٹیگ

سانگ بڑ گپت اپرا چنت روح
ٹھب اش کرت .

فرض رکھنا
بات آگئی ہونا

ٹھب کنگ

بٹل ٹھہری کنگ
 مانا جس ہونا
 کارمزی مرد چچا پچ گوات نہ کشیت
 ٹھہری ہو کر تہ

ٹوہ بو بویگ رکھوالی کرنا تو ہے باگ بو ہو بو

ٹیلگان بو بویگ دشمن کی مراد بھر آنا مالان مہرت ناشران وقت ٹیلگان کرنا

بیلگ در کنگ پیش دیکر پھوٹنا ہے چار زبھاں گن نت بیلگش
 دارگ در آحتہ گنت -

ٹیل دہیل شوخ ٹیل دہیل در ناٹے چو دیکھی انت

رج

بٹل جانوٹے ڈیکہ دل بو پیہ
 کارمزی کس وقت زہگ بو دشمن نہ بیت
 مانا پر بیل کے بارے میں کہا جاتا ہے کہ اپنے پیارے
 کادل کھانے کے بعد وہ اس دوستی کشتے۔

کام میں کامیا ب ہوتا ہے

یعنی پیار دیکر نقصان

بچھانا۔

کارہنری

وتمی دوقی انت در آمد در آمد مرغان
گوں جان و ادشیتت جاگ
دور جان و ادشیتت .

مانا

جوں گوں جان و ادشیتت اپنا ہر حال میں
جاگ دور جان و ادشیتت اپنا ہے

بتل

بن پہ لگہ آپس نیت اہم کام دوسروں کدی پہ پیغام و چشیں کارے بوڑ
پہ نہیں چھوڑے جلتے تو باریں جن پہ لگہ آپس کئے
چاہئیں .

جنت پہ منت دش پخت بھی اگر احسان تو پہ یک سرگے و منا و منت
نہیں نہ ایں کے بدلے میں ملے قبول دار مکن جنت پہ منت دش
نہیں کرنی چاہئے . نہ ایں .

جوڑہ حرام انت لالچ بڑی بلھے ہر چی خدا دنت چماہ شکر
چکن جوڑہ مکن کہ جوڑہ حرام انت
(گالوانہ)

جاپ دیگ دم سادھے رہنا سہی سر و ابا مردم و سک
و شد منت تو منا پا درت
بلے من پسا جاپ رات .

جا تو بوئیگ چٹھلی ہونا
مردم گوں و تمی عزیز و استغنی نہ کنت تو
چا تو سٹے رکر دل و پہ دوستی کئے .

بتل

جاٹیک و دور دینگ

مانا

ضایع کر دینا

کارمرزی

اگر سیر گڈاں مہ جاو دور دینگ
 کہ روزی دامن داسدت۔

چار ترینگ

مشہر کرنا منڈھو
 پیٹیا

بادشاہ دُجا ترینگت کہ دارقادر
 دُسر دکاری کار دُسر د کہ باشاہ د
 بنگ بر پُرسا انت !

جاٹ کنگ

جرواں بچے جینا

مے بنڈ بام دار دُجاٹ کر تہ یک
 نہو یک ماد گنٹ۔

جاٹیں دارگ

دُھنڈ و ہرچ رکھنا

بچو بلکن کس تہی گپت دُھاشکت
 جا دُھین بدار۔

جاک کنگ

بیخ و پکار کرنا

جاک کن تہی برات داب انت

جان تو جانے نلا جان

سفا ش کرنا

لاکھن کراچی دُرد گاؤ بیلے منی بچکٹ
 گور بکنے جان تو جان منی بچ۔

جان دُشود گ سو گند

ہند دُھلا کر

توزراں نہ منے خدا گوازینت

دینگ

حلف دینا

بے جان دُپشود سو گند دُچست کن

<u>کارہیزی</u>	<u>مانا</u>	<u>بٹل</u>
دام کے شام کئے پھن گردوے بیا رہن جان در بوتن	شکا ہونا کپڑوں کا پھٹنا بوسیدہ ہونا	جان در بوٹیگ
شب تہا آت من در چک کدیت منی خیال کدیپے ادشتا تہ منی جا پڑ پٹ پا د آ عنت	جسم کارو میں ریڈیں ابھنا	جان پڑ پٹ پا د آ بیگ
جان پڑ پا د آ جگے تی ڈ پٹ ل ہو لوگ مانت	بیماری سے شفا پانا	جان پڑ پا د آ میگ
چنا در اہی و گنو ک پڑ کشتہ تی جان پڑ گداں چیلینگا انت	شہرت تکلیف سے اپنے آپ کو نوچنا	جان پڑ گداں چیلینگ
کارے کپتہ بنو و مگو گندے چوں دہ جان پڑ کشتہ موت	نچھے سے جانا	جان پڑ کشتہ مگ
جان پڑ پلگورگ سر دم و ایما انت	حفاظت کرنا	جان پڑ پلگورگ
ارمنانہ توریت کر منی جان بستہ	حشرات الارض سے ضرر رسان کار و عاف تحفظ	جان پڑ بندگ

<p><u>کار مرزی</u> ملاء نہیں حقانہ گپ کرت کہ مردم د جان پڑ بہ بیت</p>	<p><u>مانا</u> وجدیں آنا فیض پہنچنا</p>	<p><u>بتل</u> جان پڑ بوئیگ</p>
<p>گون و شدلی پیرے ہا کہ مردم د جان د بلگیت جان مکش بازیان دلاتر کینے</p>	<p>راس آنا انگڑاں لینا</p>	<p>جان د لگگ جان کشگ</p>
<p>دوشی سیراب نہ بوئگن مروجی منا جان کشے کرئگ</p>	<p>سست ہونا</p>	<p>جان کشا کنگ</p>
<p>براس تو منا زہگ د خیال کنے کرچین جبت و تاک کنے</p>	<p>مکرو حید کرنا</p>	<p>جبت و تاک کنگ</p>
<p>تاں کہ ہراتاں سور ماروس نہ کرئگ ات یک چل د سر آنتت ماروس عرند جتا خدا برتنت</p>	<p>منتشر کر دینا</p>	<p>جتا و تاک کنگ</p>
<p>کین ادسمن کایاں ترا پوجبت بگرتہ</p>	<p>تعبیل کرنا</p>	<p>جبت کنگ</p>
<p>شما حوں رشیدہ گاڑی د پشت گچک د جبت د کرتہ</p>	<p>ٹریجڈی ہونا</p>	<p>جبت برئیگ</p>

کارمرزی

میرے صاحب داد پر بیخ و سدا
دعویٰ دکھ کنڈا جی کا سکرنگ۔

مانا

حماقت کرنا

بتل

جس کار سے کنگ

من زان کر گوں تو جھکی کرت کر تو
سر ہر نہ بڑتے۔

طہم سے بالاتربات
کرنا

جھکی کنگ

ہر مردم بڑو جھٹے بلکن تسی گپا
آئی تب نہ کپت

مزاج کی مطابقت نہ ہونا

جھٹے نہ کپنگ

دو جہاد اورین ہرات چو کت نہ
ہنت چو کر شما حق ای ہرات نہ
سلاہت

دو بیجا لی جن کے باپ
ایک اور مائیں مختلف ہوں

چہ مادری بوئیگ

شرف نازہ پت بڑ لوگ نہ
ساجتہ بگندے بڑو کر گے کنگ

بدمسرت ہونا چہرہ
سج ہرنا۔

جہد کر گے کنگ

میں سنگت پیر عمر
گوشے جہد میں۔ کہ چولا غر
دندورا انت۔

نیچ و نڈا ہونا

جہد بوئیگ

<u>کارمرزی</u>	<u>ماتا</u>	<u>بتل</u>
بے درمان ہے بلوچی جزو بوج انت کر مالٹو اتادوانا رہتہ ۔	دوادار کرنا	جزو بوج ہڑوئیگ
جنگ و سردگرگا پیش کلین سلیمان سوں توشگ و بیارو جریدگ پکن	فسراہم کر دینا	جریدگ کنشگ
اگر کارے ہست بگونہ کو پیلین جڑب مجن	دماغ پامنا	جڑب منشگ
تو یہ جزم زانی کہ دھنڑلکے گنت ۔	پختہ یقین ہونا	جزم بویگ
چورہ و جنوز امان مال بدرگ جزا و عبدین گنت گانت کرکٹ ونپ بے برکت انت ۔	نتیجہ پالینا	جزا گندگ
شاہو بکاوام و دنت من پہ جزا گپنت ۔	بارقت تمام حصول پڑی شکل سے حصول	بزے کشگ
قیامت و روج و نیکو بدیا نخت پرس و سرد ہوانت کر و تہا چرانت پکنت ۔	پوچھ گچھ کرنا	جست پرس کنشگ

کارمرزی

مندوست نادراہ آنت ماہما
جست و مشتانا ۔

مانا

عیادت کرنا

بتل

جست و رڈنگ

من رواں کرڈگا رڈ خاطر رڈ و انڈ
رڈ جسے عراں ۔

اجازت لینا
مشورہ کرنا

جست و رڈنگ

دننن رڈ جسینگ و در کنگا و پ
دورے رڈ گتہ ۔

زور سے اکھاڑ
پھینکنا

جسینگ و کنگ

تدایر بیارت تو مارا چکر
ترک کر تگ ۔

پٹخون کر دینا
ہت تگ کرنا

جگ ترک کنگ

پٹشیں ہکلاں مارے تو زہگ و را
جگرسند کتہ

سہما دینا

جگرسند کنگ

گوں یکین تیر و حمل و شیر و جگرا
کشت گوں من کل گرسہ و من تو جگرا
کشاں ۔

گول مار دینا
بچھاڑ دینا

جگراں کشتگ

کیں واد جگراں کہ میش و ماں رڈ بچاں
جو گرتہ

محلول بنا دینا

جگراں کشتگ

بتل

جہاں بوئیگ

مانا

جگ جگ جینا

کاہرزی

تو مات بے دل و دشمن کرتے برو کہ شاہ
جہاں بیاتے ۔

جہراں ماں شانگ

یاد لگھڑانا

سیاہ تہاں جہراں چار کٹڈ ماں
شانہ گت

جن در اسپستان بوئیگ سخت متنفر ہونا

سرفردتا درگوں و ت ک نہت
اصل جن و اسپستان انت ۔

جن و جو باگ بوئیگ

گھر گھر ہونا

تراپتہ و رو دینت لائق کرت
جن و جو پاگ بوتے نون پت و مور
دکھے ۔

چند و جنسار بوئیگ

عین میں کسی کا شید ہونا

تنی جنگ دقا مات بے پر شہ
ہماں جنسار انت ۔

جنگ بڑا دکنگ

رک بیا ہنا

لائقیں رستہ رسید گیں جنگ و
پادکن کہ لوگ بے روزی حلال بیت ۔

جنگ دیم بڑی کنگ

ایضاً

ایضاً

بتل

جنگ بویگ

مانا

دلہن جیسا بن۔ نورما

کارہیزیملو کہ تھر کپتہ و ترا ہنچو مشہ و
دکاشہ کہ جو جنگ و انت

جنگ پروشگ

ماتم کر نایا نفسی
میں پڑنا۔پہلوک اسے و ہاری و تہ جنگ و پڑنا
انت ترا کے جت کنت۔

جنگ و جہلا دکنگ

سجھا بجا کر انھی کرنا

کر یک سک چڑتہ گت من یہ جزا
جت و جہلا دکر ت۔

جنگ و ورگ

لڑ مرنا یا چہلین کرنا

چنگیں جنگ و ورگ و پندر ادواں
کنت رسیدگیں جنگ چوس بکتہ بنت۔

جنگ و پٹر کنگ

گتتم گتھا ہونا

مردمان پداں گندے و دی بیتا
اسے پٹ و سر امنیں جنگ و پٹ
پرتہ

جنگ دیگ

شرارت کر کے لڑا دینا
فنا دکھرا کرنا۔دو مردم و جنگ دیگ جو این
کارے نہ انت

میں آئیگ و حسن جنگ و پت پاد کرت

جنگ پسا د پیدا کنگ
فتنہ جگانا

بتل

جنگ جنگ آخر خیر

مانا

ہر ڈالی کا نتیجہ منہ ہے

کارمرزی
 تان کلاے کت و کنگ مانت
 جنگ جنگ آخر خیر بیت ۔

جنگ و جھڑہ نہ بڑگ

جو تیروں دال بنا

سو گندہ بور برو کہ ہے گھس جنگ
 و جھڑہ پچھڑ نہ بڑتیت ۔

جوسک و جٹنگ

متلون مزاج ہونا

تی ہیر پہ رجب نیمنے بوت دیر
 مرد را جوسک و جٹ ۔

جلد ناراض ہونا یا مہول

بات پر ناراض ہونا

جور و درگ

مرنا بیانا نہ کرنا

ششک زوریت اگہ چارک مارا
 ناکام انت چون کنا ششک
 نہ دیاں جور و دراں ۔

جور جواب بوٹیگ

عافر جواب ہونا

تاکم خان من دیبہ گت چوئیں جور
 جوابیں مردے ات ۔

جوش کنگ و جوشک

بیچ و تاب کھانا

ریس و دانک و دور دیکھا لامد بخشیں
 چکش جوش وارتہ و جوشیتہ ۔

کارمرزی

شاہ بیگ چونیں جو فہمٹ دیکھو
نیوگ ہم چہ گٹ دے ایبر نہ روت .

مانا

لایح کا مارا ہونا

بتل

جو فہمٹ بریگ

بازیں منی جوم دھینگا لرن و اجرا لہ ہون

اصرار کرنا

جوم دھینگ

دارنگے بھنگا پھر س و نریا تو ہون
وران انت کیت .

مارے نشے کے جھوننا

جھونٹ ورگ

شکر و ڈاہ دسر جیاریں بھوچاں ہون

عزم لیکر اٹھ کھڑ ہونا

جہ بنگ

دراں نمر و ز و لوگ انجو جہ کرچ
نیشہ سہہ است جولان نیست .

ہر چیز بلیا میت ہونا

جہ است جولاں نیست

تھی رسگ دیکیں سارہ سرد ڈاہ
دجاگ گرت .

تجھیز و تکفین کرنا

جہ دجاگ کنگ

سردار دے توار دے صدر ہزار مرد
جنگ دے جہسرت .

جھجھوڑنا، الجھا دینا

جہسرتنگ

توجہاں پے سر زور و میل تھی کا شہادت
تہہ نکت دے بکتہ .

بیچ بیچ کر سانس سر پہ
اٹھالنا

جہاں دے پسر زورگ

<p><u>کارمرزی</u> نیاز ہے ہر پیشہ کار سے کرت کر برات و سیادان و سد کنگی ہم نہ کرت۔</p>	<p><u>مانا</u> بدنام کر دینا منہ دکھانے کے قابل نہ چھوڑنا۔</p>	<p><u>بتل</u> چان و سر کشنگی نہ برئیگ</p>
<p>چھ گریوگی و پٹنگے روٹیت روگن ماں چہساہ مور برنگنت۔</p>	<p>مٹی میں ملا دینا</p>	<p>چہساہ ہور کنگ</p>
<p>سورہ کلیر سامان، گدھ و نیچ، ہنسی سواک و دگر بازیں چیک جیک آورنت۔</p>	<p>دیگرہ و غیرہ لانا</p>	<p>بیک و جیک آرگ</p>
<p>شعبے نون چگی انت بس بدی پادان انت۔</p>	<p>شکت پر آمادہ ہونا</p>	<p>چگی برئیگ</p>
<p>ہس زر کہ تو انت من چیل و برز کہنت او اے دکان کشت</p>	<p>کار د ہار میں مصروف ہونا او پچھیچ جاننا</p>	<p>چیل و برز کنگ</p>
<p>نون ہسٹا ک نیت انت مر او چیل کنگ</p>	<p>قابل ہونا، سکت پڑنا</p>	<p>چیل کنگ</p>
<p>ہر جاگردت و قاسیادان دو باریت و چیل جنت۔</p>	<p>مذمت کرنا</p>	<p>چیل جنت</p>

کار مرزی

چموت ہر گپ گندیت بے چہرہ

ماتا

ڈھیٹ اور بے حیا ہونا

بتل

جہل خم برٹیگ

میرخان ہمہ سرداوت کہ چہل چہل گشت

بچے تلے بچے میں بان کرنا

جہل چہل گپ کنگ

ہو ہمے میرخان انت کرد ہر چہ
د باہ نام کپتہ گت۔

شہرت دوام پالینا

جلا و بالا نام کپنگ

ترا بجام گم و گرتیاں چشہ چلا نیک
ماں دیا منتہ۔

استاہ گہرا میں
اترنا

چلا نیکیاں ما دینگ

چار کند شکانت، پچ چنگ
وچ نیست۔

بھاگے کارستہ ز ملنا

چنگ روتہ ز نہ برٹیگ

اے ڈیہ کٹے دوار انت شہلا
وچ چہوری ہون و اتہ او گپت۔

قد با ف دینا

چہوری ہون و ٹیگ

(بیج)

بتل

چاپ یک دست و
ذہبیت

مانا

تالی ایک ہاتھ سے
نہیں بچتی

کارمرزی

سرد سیالی ہر دو نیکان بیت
چھاپ گوں یک دست و ذہبیت۔

چات و پ دگر و جئے
وت کے

دوسروں کیلئے گڑھا
کھورنے والا خود اس
میں گرتا ہے۔

سوار و پھن بدی کرت جندے بلاہ
و کپت چھات و پ دگر و جئے کو
وت تھائے کیجئے۔

چکے کہ نہ گریت ماتے
ہم نہ میچینیت۔

جب تک بچہ نہ روئے
ماں بھی دودھ نہیں
پلاتی۔

من میں حال نہ سستی نہ اون تاں کہ
چکے نہ گریت مات و ہم نہ
میچینیت۔

چک ماں گوانزنگ و چاک
ماں میگ و

بچہ گو میں و دھند ورا
شہر میں

مردم و ق لوگ و چار بیت گدا
ہما گھا و جت کت چو نہ کہ
چک ماں گوانزنگ و چاک ماں میگ و

چم کہ نہ گندیت دل با گیں
در دے نہ گنت

ان دیکھ چیز کا
خواہش نہیں ہوتی

کلام زرتائے نام گپتے بلے نیارے کہ
ما دل مانگان تو لے مرداں چم کہ نہ
گندیت دل با گیں در دے نہ گنت

بتل

مانا

کار مرزی

چم سلطانے ہرنیک بدو
کپیت

آنکھ ہر پہلے بڑے کو
دیکھن ہے .

پہ ہری نظرے کس گس ڈیما ویت
چو نام چم سلطانے ہرنیک بدو کپیت

چم دوست انت
متابج دوست

دوست پیارا مسکی
فاطر بھی پیاری

پہ پنج بد دوستی ڈنرا سلطان چم دوست
داری چم کردوستیں متابج دوست .

چم ہمداری کپکڈ
سگتہ

امتیاج کتے کی
خصلت ہے

نوکری چم ہمداری ڈیما ہمداری
کپکڈ سگتہ .

چم پنج انت روک
دش ماں نیست

دیدہ دلیری کرنا

تہی چم پنج انت روک دش ماں
نیست من گوگ ڈ براں .

چھے ڈ سورنگ ڈوی
ڈ پھھر

ایک کر پیار
ایک کو مار

ہرد و ہرات چمن یک ڈول انت
یکے چھے ڈ سورنگ و د و لا ڈ پھھر
کس ماں نہ کنت .

چھ کر یں چم پٹے
ارسن بازی

از خرس مرے بس
امت

چو نیلیں غوسر ڈ ہیکنس بانڈ انت
گوشنت کو ری چم ڈ پٹے ارسن .

چو کہ میرد راحوں لڈاں
گنڈاں بالگترے برمان
چراگ جاہیں .

چھوٹا منہ
بڑی بات

تو گونے ہار دن بشاکہ دن انت بٹے
چو کہ میرد راحوں لڈاں گنڈاں بالگترے
برمان چراگ جاہیں .

بتل

مانا

کارمرزی

تو ایسی زندگیتہ جریں خیر نہ گندے
جو کہ پس بد پیشگان گندوں مات دیرگیں
جنو نام انت .

جو کہ پس بد پیشگان گندوں
مات دیرگیں جنو نام
انت .
(گالوار)

میر زہگ منشت د سروچ اولس
چھاپ صحبت رانت

چھاپ صحبت کنگ
خوشیاں منانا

پاری سوسے ہم گوں ہنچیں چھاپ
ناز نیک د بوت .

چھاپ ناز نیک کنگ
رقص درنگ جانا

کہدہ! تو نشہ چاچ جنے د ز چودت
زندنت

چاچ جنگ
خیال پلا و پکانا

میر تو گوشے بلے منی چاں ہرات
بگند چاچ سدری منے انت .

چاچ سدری منے بوئیگ
سخت نفرت
ہونا .

ہر د ہر پیش کاری ترا چاچ سدری مارے
بوارت ویک زد پکت .

چاچ سدری مارے وورگ
بارے یعنی ایسا نہی
کاٹے جس کا نتر ہی نہ ہو

زہگ گوں تو چو خدا بیت چاچ شیانکے
گوردے باری ہوں دیما بیت ناں

چاچ شیانکے شت کنگ
مار پیٹ دینا

گپ تھی بوت وازدار چاچ ہاتے
وارت بے عزت بوت .

چاچ شہ مات گوردیگ
دھولے چھا کرنا

پنل

چار مرد و گندگ

مانا

سب کو دکھانا بر ملا

کارلمری

انگت ہے بے عزت لہر چار مرد و
ہم دلیت ۔

چار دم کنگ

چاروں طرف سے گھیر لینا

تویہ زابونوں مارا چار دم کنگت

چار ماں گندہ تر آئیگ

چاروں اور سمت آنا

کہیں ہی زوت کن جہراں چار کنگ

شانہ و نزا حتمہ گنت ۔

چار چہرے ک جنگ دروگ غیر ذمہ داری کرنا

میں چون کنوں ولی و چار چہرے ک پاداش

جت و درشت کار پن سر آحت انت

چار روح و نیلا نمک و بیگ

دقت گزارنا

دماغ دھوکہ سکی سوری و چار روح

انت تیلانکش بد سے ۔

چپ چاپٹ کنگ

لعنت ملاست کرنا

گڈی ڈرگیس و چپ چاپٹ کرت

و شان کنگت ۔

چپ رد گوشت ک

بر ابعلا کینا

چپ وردی گپ پچہر شہر نہ انت

چپ چرمیں گپ کنگ

غلط سلسلہ بونا

بازی مردم بد عادت انت کلموم

بے نیکی بات کرنا

نہارنت او چپ چوٹیں گپ

دورد منت

چپ چاندل کنگ

دصول دصیا کرنا

جنگ نہ بوت ہنپائیں چپ چاندل

بوت

چتر بد دورہ بیگ

ماتم کرنا

رشناں سرو چتر دورہ نشانی

چتر بندگ

آسائش دینا

توساری دے سدا کجا چتر بند

کرنا دارد ہج سوچیت ۔

بتل

چٹی بڑیگ

چٹ بڑی سردارگ

چٹ بڑی گدارگ

چٹ تائیت کنگ

چٹ بڑی دست بندگان

چھج بڑی بندگان

چھج کنگ

چہر جنگ

چہرک ودرگ

چہرین تھلکے گندگ

چہرے چکانٹ

ماتا

آدن ہرنا گے ڈالنا

اپنی صدر پیاڑنا

منگی کا اعلان کرنا
منسوب کر دینا

تعوذ گندھا کرنا

یادداشت رکھنا

خواہ مخواہ کی بہتری ملنا

دھنکار دینا

بھولے بھی نہ آنا

خار کھانا

لابح دیکھنا

بن سونرنا

کارمرزی

چہ سے ماہ تو منی سر چٹی ٹے۔

گیس ملک وچان منیت بے شادین ڈ

چٹ بڑی سردار گتہ کہ اشتر منی انت

ذی بختیار بڑی چٹ بڑی گدار بڑی گریگ

انت۔

دار و دربان وچٹ تائیت کادس

کتہ

چہرنا ترا بلکن یا ت بروہت بیا کر

چھے تھی دستا بنداں۔

تو لگ و ت و ا شست نہ کروت

چھج و ت پدا بست۔

بجج ک شیطاں و جنگ بڑ پد شتر

نہ انت

پیش گیش و سئے گھن تھی جنگ

جاہ بونہ بے نون تو آنکھ چہر نام نہ جہ۔

چہ من تو نونک۔ بڑ چہرگ وار نہ نون

گون من تب بڑ نہ کنت

مرد و مرک منتہ شیر عکڑ بڑی بڑی

کپتہ کہ چہرین لٹکے گندی۔

لے نیازی ہر روہج چہرک سورڈ

چہر پ و پکانٹ انت

بتل

چرپ چرپ بوئیگ

مانا

تیرد تازہ ہونا

کارلمرزی

چیز سے تراہم ہر بیت کہ چرپ
چرپ ہے ۔

چرک کا کنگ

م سرگوشیاں کرنا
لیا سنا دینا

دیوال پیام و انت پے سہ
نہ بان بے چرک کا کیت ۔

چری چری سنگ

ہلکا سا شور ہونا

مرگ در چکند اہج انت چری
چری کنگا انت

چرک جنگ

ذوق اڑانا

چھوت م تراناں ٹوک و چرک
جنگ شد نہ انت ۔

چرک بوئیگ

جل کر کیا ہونا

من دیسے گوتیج سہت و
چرک بوئیگ ۔

چنگ (نام و)

مزہ چکنا

باد سے پرشت و کنگیلا نام
پرچشت نا ۔

چنگ و نہ او شنگ

آپے میں نہ نہ سکنا

گپہنی و قیرخان و گنت تو نیام
نہ چو چنگ و ہرچہ نہ او شنگ ۔

چک پچک

ٹوٹے پڑنا

امبران مزہیں دلنے رستگے کو گولے
چک ماں چک انت ۔

چک ماں چک

قتل عام کر دینا

رنداں سو گند زرت کو شمانا
چک پین کماں

چک پین کنگ

مشکوک ہونا

گپے است کرداد خدا بار چکو پدو
انت ۔

چکو پدو بوئیگ

چک و ترینگ

ماتا
گھوم کر دیکھنا

کارہیزی
چک و ترینگ امانے پارت
بچکندتے

چک و پید نہ بوئیک

خاطر میں نہ لانا

جنگ بازیں مروے چر چک و رنگ
ہم چک و پید نہ بیت -

چک و سرا کینگ

زچہ ہونا

سد و نہ چک و سہ اکپتہ

چک و ماس بوئیک

زچہ پچہ ہونا

من ہود اتوں کر چک و ماس بوت

چک و چمانی سد و دارگ

احترام کرنا

مان مدود ماسے ہر کس چکیت
و چمانی سد و داریت

چک و پردش بوئیک

مرکب جلنے کی بدعا

ہر کس رنگ و بخت خدا آٹھ چک
پر و بش پکنت -

چک و تانہ کنگ

کینچا تانی کرنا

یکے مرثیت و گارنی انت دوئی مرثیت
منی چہ بازو ہاں ہے چک و تانہ کنگ
انت -

چک و بویک

نچلی نہ بیعنا

بل گپے نے بجن منیں چلیکے -

چم و مہم کنگ

آنکھ بچا کر کوئی کام کرنا

پہلات و شتہ جم و چم انت او چیز
مد و زیت -

چم و ہونز گیشنگ

ناک نقش اچھا ہونا

زعفران و چم و ہونز شتہ گیشتہ
گنت

چم پیش دارگ

چلیج دینا یا دھکی دینا

تو مار چے چم پیش دارے ماہرے
ڈھکان جتہ او گرسنہ ماں -

کارلمرزی

ترا تھی برس دست مکی و دنت
 منی چم سرد من گدی گوشت
 بزرگ تناساری پچی اسنت
 لمین دہانت کہ چم ارت پسر
 کپتہ.

کتریں براس جمالی انت میری
 چم تہ چیلے۔
 چم تہارے بلے کارے چم چارے نہ
 کنت۔

دام و نوٹنگ و سردم و چم پٹ پٹ
 کنت۔

پکیر و چم بندھلونک کرت دو بند
 رلیت زرے برتنت۔

حاکاں شانک مدے سے چم دول
 چسارہ و ڈھبرنگنت۔

دوشی چو تہار ات کہ چم چم و
 گندیت

زہلے ہر وہار و لا ڈخرا ب کنت کندی
 کدی چم سہریم و نیگ کوٹیت۔

رخصت و بد و قام و چم پرتنت

مانا

خوش ہوتا راضی ہونا

کچھ آسودگی ملنا

تنگ دل ہونا

کام میں پہل نہ کرنا

شرسار ہونا

فریب دینا

دھول میں اٹ جانا

گپ اندھیرا ہونا

دھکل دینا

آنکھ بھرا نا

بہنی

چم سرد بوئیگ

چم پسرہری ڈکپنگ

چم چھل بوئیگ

چم چارے کنگ

چم پٹ پٹ کنگ

چم بندھلونک کنگ

چم دلا ڈھبرگ

چم چم و نہ گندگ

چم سہرہریگ

چانی پد عالی برگ

بتل

چم و تھا چوسورنگ و

جاہ دینگ

چم گتہ نگ بویگ

چم درنگ بویگ

چم دپ کنگ

چمانی بزر اجنگ

چمانی چل جنگ

چمانہ گریگ

چمانہ چوٹ کنگ

چمانی دوت کنگ

چمانی دیما چرنگ

چمانی بچ کنگ چارگ

ماتا

بہت چاہنا

ندیدہ ہونا

منتظر ہونا

مرد کے منہ اور آنکھوں

وغیرہ پر بڑی باندھنا

عالم سکرات

شہر منارنگ کے مارے

زمین کریدنا

تظہیر لگنا

باری نظریے دیکھنا

نہ رہانا

خیالوں میں سمائے

رہنا

محتاط رہنا

کارمرزی

صہیب جان و گپٹ کے سدرنگ و

سدرنگ کہ مردم چم و جاہ بدنتہ

عادت نہ انت اے مردم چرمانہ

و چم گتہ نگ

بے چم درنگ انت کہ واجہ اے

دم آدم و کیت ۔

حکیم و آئیگ و مکین ساری ما

مردگ و حسیم و دپ کت

چوشی و ذہ این انت کہ چے برنا

جستہ گنت ۔

آساء تو کین پنت دات بلے

چمانہ چل جنگ و چل انت ۔

گزیرو گپٹ مکن چے سک گنت

ماس و تنے و ہدی چشیں زہگ نیارتہ

کہ پین چمان چوٹ کنت و پچاریت

منی چمان دوت کرت من دد گاند

کرت چست بوتن ۔

زہگ کجا شمشگ بریت گوشے

عیدرو منی چمانی دیما چریت ۔

چمان بچے کن بچار زمانگ چے گوشگا

انت ۔

کارہیزی

تو منا کجا درست کنے مروہی تہا
جہاں گز کہو رانت -

۲۲ جہاں پہچک و من ذری وی کو
گو منی ہلک و زہک و جم گل گل بوتنت
برات ہم مروہی لنعہ بڑ کانت
جہاں کونڈر بیت -

عانتوں و سہ نون سیر لوگے
گپتہ چھے مروہی چھے بانڈات
پہچ کانت -

جن و تہا گوشے چمیر جتہ ہر گے
کنت تو گوشے ہے واللہ
پس و میراث دست کپت نہا
چنک کرت وٹ نمک و انت نون
پڑ کو تھے سہرا نشہ -

انگت کجا انت روچھے پہ چنڈ چارک
وہ چپکاسرے کپیت -

نیک بخت پہ رحمت و پھل و بانہ
چنگر و انت -

تسے و ہدی کل این ٹمن نیاحتہ جہاں پھرا
وہ نر کائیت -

مانا

بنیائی کا دھو کا کھانا

طعنے دینا
۲ نکھوں کا ڈبڈہ آنا
طعن و تشنیع کرنا

{ دولت کا فراوانی پر
مغرور ہونا

{ نتھ ڈالنا
بجائز اور مطیع کرنا

دونوں ہاتھوں لگانا

مکڑوں پر پڑنا

مائل ہونا

ایک ایک کر کے آنا

بتل

پہاں گز کہو روتیگ

جہاں پہچک
جہاں گل گل بو تیگ
پہاں کونڈر گ

جسے مروہی چھے بانڈات
پہچ کنگ

چمیر جنگ

چنک کنگ شاک
دیتیگ

چنڈ چارک جیتیگ

چنگر و بو تیگ

چہر آن چہر آن و آ تیگ

بتل

چھ انار و شہر

مانا

چھوے پر بیار

کارمرزی

چھ کوٹہ و آحت و رناٹھ شہر

چھ انار و آت۔

چھ اسیب و پشنگ

بھر پور جواں

چھنگ و بگندے چھ اسیب و

پشہ۔

چھ گوک و بوئیگ

ہٹھا کٹھا ہونا

بتال و بگندے چھ گوک و آنت

چھ گوانگ و گوات

پھول کر کھپا ہونا

زکے نیست خشکین زندگی آنت

گرئیگ

کر چھ گوات گپتہ۔

چھ کچک و کچی و پٹ

ہت ننگہ ان کرنا

چھ کچک و کچی و پٹ

گرئیگ

دپٹ گپت اور و نہیت نوں

قدر و نہ زلفے۔

چھ پور و شنگ

آسوؤں کا جھری

ذہی مئے گھس آحت تھی بدروء

لگنا

چھ پور و شنگ۔

چھ توپ و توار کنگ

پھٹ پٹنا

زین چند و ساری چیزے چھ

توپ و توار کمرٹ

چھ تیر و روگ

ہوا ہو جانا

اسچے از انک بگنارے چھ تیر و

ہست و کیت۔

چھ تیر و مان آبیگ

تیر کا طرح لگنا

تھی ہمہ بوجی ای گپ منا چھ تیر و

مان آحت۔

چھور کے لگاشگ

منہ کالا ہونا

نوکری ات بائنت نوں برو

دنا چھور کے برنگاش۔

بتل

چوز تول و جنگ

مانا

بدشگونی کرنا

کار مرزی

ذی کہ چوز تول و بجے من زانست
خیر نیرت

چو دست و دل بوئیگ

چیل میدان ہونا

لوگ و دیم ہانچور پتر چو دست و
انت

چو جنگ و سنیگ

کسی دوشیزہ کا طرح

رادت و و ترا چو جنگ و سنیگ

چو خدا و لوگ

منت مانا یا سراویں

گداں ماچہ خدا و گرچے لوگ

چو گوشاں برگ

کان کھا لینا

من ایسہو چے چو خدا لوگ و انت
مشین و جہک جہک و مردم چہ
گوشاں برت

چیر و ت بوئیگ

بہوشی کے باعث

پیشا و نزور ات بلے لوگ

پناز پناز سہنال

مرد چیر و و ت انت

چیر بوئیگ

گتہ جانا

ہر دو ہرات ناچا این گپے و چیر

سرو تانت

چیک و بیگ

بات کو طول دینا

وقد دل و گاں بگو گتے چیک

مدے

ح

بتل

حرہ و راک چل اہنت

مانا

قدر زرزردگر بداند

کارمرزی

شترین نیامت و قدر و شریح
مردم زمانت نہ کہ تو بزانے حرہ
وراک چل اہنت .

حرہ ایسے پالام و گم

جو کام کرودہ راندیشی

کارے کہ مرو چھ کینیں چار صحیح
پیشی گڑنی پکن حرہ ایسے پالام
و گم و بنرور .

بنرور

لانگ ہے .

حرہ بارہ کپیت چہ ترے

شکت کھانا مار

بنا کھیں مردم و کار اہنت کہ و ترا
کم نہ گوشتیت حرہ بارہ کپیت
چہ ترے نہ کپیت .

نہ ماننا

نہ کپیت .

حرہ حرماگ کچک و برنج

ہر کسہ ہر اہنت

لا بقی ایہ قوم و و پٹ ہر و شہن اہنت
حرہ حرماگ کچک و برنج

خویش

حرہ حرگ و نہ گندی گوشہ

بچ کو خوف نہ ہو تو

سردار ادا نہ اہنت کہ ناہب
گوریت گوشتیت حرہ حرگ
نہ گندی گوشتیت منی نام

فی نام عبد الکریم اہنت .

عبد الکریم اہنت .

کارمرزی

تو کان نہ ٹے بے حرک و قرا
 گزرت نہ گزیت ورت
 کان زانت .

مانا

حرک و قرا نہ گزرت نہ بچوں کی تعداد عمر کا
 گزیت ورت کان پیمانہ نہیں بن سکتا
 زانت

گندے ہون ناحق چیر نہ بیت
 محراب و ہون ہم دراحت
 حق حق زانت تو بچہ ناحق

حق حق زانت تو بچہ سچی بات بھلی
 ناحق و جھوٹ بات سے خدا
 بچاٹے .

(گالوار)

من چہ بازار و آحق خاک مان
 لاسگ و لوکش جتہ او شد
 گنت .

حاک مان کا سنگ
 سب کچھ لٹ جانا
 کچھ بھی نہ بچنا

ہم وہد کس و سئی ات
 نہ کرت فون ہنچاٹیں خاک
 شاف و چھی بیت .

حاک شاف کنگ
 سہ پر خاک
 ڈالنا

دزاں خاک و پھر نفیب
 بوتیں چہ منی گھس
 ہدی و

کچھ بھی نفیب نہ ہونا
 بدست ہونا .

حاک و پھر نفیب
 بوٹیگ

بتل	مانا	کارمرزی
حاک و ڈورنگ	موت کا کیچر لہانا	نظر خان سے کچا حاک و زرت و مکران و آورت
حاک و پھراں جنگ	ضائع کر دینا	سے صدر و پنہا کیوں روح و حاک و پھراں جت و
حاک دست بوئیگ	فضول خرچ ہونا	مردم تہا و زغہ حاک دست مہات
حاک بریدہ و فرنگ	حاک رزق ہونا	زہر سے نہ ورسے حاک و بریدہ اور
حاک و گہ زبان و بوئیگ	بڑے بول سے توبہ	من توبہ نسوہ حاک و گہ زبان و اننت بیلے خیر و بد چھ من زور نہ بیت
حاک و ڈورنگ	کچھ حاصل نہ ہونا	نان نہ وارت، حاک و بوارت
حاک و کو بوئیگ	تنگی اور عسرت ہیں	بٹے سنگناں ڈکھ دہر نہ گت ماہمہ حاک و کو ۲۲ و تی میتگے
حیرا نہیں تمن و برائیں	صرف امن حصول مقاصد	۲ جوئی پہ ڈگرین ہوں و ریچک و
سیت گوں	کیلے و حرف آخر نہیں	رسیت حیرانی تمن و برائیں بیت
شکلیں جنگائیں	جنگد ہی مفادات کے	ماں شکلیں جنگاں اننت۔
	حصوں کا ذریعہ ہے	

کامری

نہ مان ذکر زائے گد ان جو میں
ہم بکن جبراً کئے ثواب و گون گن

حالی اموالی نہ لوت کہ قاصد است
بیاتر الوثقت

حق داد گند سے سٹی بہ بیستہ
مردم و کاگ و وارث

من انگت جلینگ نہ لوتن کہ
تو آتے

زمضان لے جیل و نہ گوزیت

تی پنج و قرآن شریف حث کرنگ

میر جاگر و کرہ حتر دات پیل ہم
جاگر بیج بوت

نان و سد و حث مبن مگوز
نگاہ انت

مانا

یہا کیلے مولا
نہ نہیں

ایک دو سکتے
واقف ہونا

کچا چبا جانا

اونگہ آنا

حد و دین آنا

تھکیل علم کرنا

دے مارنا

انگھنا

بتل

چیرہ کئے ثواب گون گن

حال امرالی بوئیگ

ھاگ و ڈورگ

جینگ بوئیگ

جیل و گوزگ

حث کنگ

حتر و بیگ

حث جنگ

جمل	مانا	کار مرزی
دو ٹورنگ	پیروں میں دم نہ ہونا	ناگہ کھیری دم بڑھنے پیشاپوشو ٹو روگانت .
حج گنگ	آس رکھنا	ناگہ منی حج گرت تھی مور و اسمن تو منانا او بیت مکن
ہم حج کو ہم ثواب	دوسری نیکی کانا	زہک و سودینت ، گسوات ہم حج ہم ثواب بوت
خدا تک و جنگ	فالج کرنا	ناگہ یارک و پارہی خدرنگ عجت ناؤ راہ بوت .
خرد پیاسدگ	گدھے جیسی آواز کانا	خدرنگ و جنوک چو خرد نہ
	گدھے کی طرح ہینگنا یعنی	سریت
	فضول شور مچانا	
خردی اپنی گنگ	خود سری کرنا یا	تھا زہک ہر خردی . اپنی برکت
	بہودگی کرنا	تو سے ہکل نہ دیکھے .
خرد بویگ اوشنگ	اپنی ہٹ پر قائم رہنا	سلطان خرد بویوت اوش مات
		کہ لنگار و خردوت
خرد پورشاٹنگ	گدھے کا نیگار یعنی	شکل عجب چار سہر و سہتاں پچل
	بد صورت کی آرائش	ہم خرد پورشاٹنگ انت .

بتل

حرکتنگ و لڈنگ

مانا

سخت مشقت لینا

کار مرز می

چش زاماس ر دست کپڑا
حرکتہ اولڈرہ

حرے بگ و رگ

بالونی ہونا

واجب من دم برت تو ایٹنگ کپڑا
کنے زانگہ حرے بگ ات وار

حرانی پدا بوئیگ

نا قدری کرنا

تیرا بنگ اوں داتہ کہ تو حرانی
گونے کن

حر جڈال بوئیگ

بڑی عمر لینا

یکلی ہوئی چو جڈال د دراج کپڑا
عمرے کتہ

سختی جہنگ

سخت سخت کرنا

تھا براس در اہلی رو بیج کپڑا
جنت و پوریات کنت

جہنت و بد بوئیگ

بدل ہونا

نمال پت و کفر نیت گڈاں
ہر کس زانت کہ جہنت و بدانت

جہنگ تر پچارگ

گناہے گناہ میں تیز کرنا

ہو کہ گواری سخت و تر پچاریت

جہنگ و آرگ

سہارا لانا

بتدگپ کن اگر پر تو جہنگ
بیاراں

بتل

حق کنگ

مانا

انصاف کرنا

کار لمرزیقاضی کے لئے جھوٹا دیکھنا
کرت .

حق و ناحق ماں بندگ

خواہ مخواہ خفا ہونا

اوداں زانکہ ما حق و سردان
اناں کہ سردوار د مارا بہت

حق و متا بروٹیک

جیسی نیت ویسی

حق منہا انت سنا رہیتے تھی

مراد

ہم کار نہ بوت .

حق و خدا

خدا لگتی کہتا

اگر حق خدا گوشے محمد دینی د نور محمد

زیاست ویا ترانت کہ چار

روح کترانت .

حق پچ و ٹیک

سنا پانا

یتیمانی مال عوارت نوں ہمہ

حقا پچ و ننت

حق و خرمہ و زردگ

حق غمب کرنا

رستہ رسید گین جنکے حق و خرمہ

پت و گردن د

ظلم و ستم کرنا

علا زنادگ

شریفہ الفب ہونا

بلے علا زنادگے کس ہم نامے نہ شکنت

علا کنگ

ذبح کر بلے انصافی کرنا

اگر کس دولت دلنت و حلا

کننت .

عدتہ سسک کنگ

سر مشق کرنا

ساگ و ساگ بندھی دگپا پہلوت

وسکک نہ بنت .

بُئیل
حقی کتنگ

مانا
شاد شاد چونا
خوشی مانا

کار مرز می
من سرتن گداں تو و آ دست
پا و ان حقی پکن

حقی و مرد اک
چم کپنگ

بنا بسنگا بربر
ر مٹنا

ہڈے نزن نہ انت جسمات
پر چخا و مرد اک و کپنگ کر و کونو کر

وئی بوئنگ

قاتل ہونا یا جکے
ڈے قتل ہو

جنگیاں مٹے ٹنگ و خون انت

حون و بوئنگ

وہ بات جس سے
فساد کا اندیشہ ہو

بسہ کن دل مراد پھ تھائے داکہ
و خون و بو کیت

حون و گرئنگ

انتقام لینا

مرد بو تو برات و حون و بوئنگ

حون و وورگ

خون بہا بیکر کھانا

نا کوریکو پوچھ و حون گپت و
وارت ہڈے بہا کرتنت

حونانی تینگ بوئنگ

خون کا پیسا ہرنا

بالا بح وئی و شتانا حون و بوئنگ

حون پر بوئنگ

جس پر قتل کا بدلہ ہو

بنگلانی اس کوردانی حون پر بوئنگ

بتل
خون پالا ٹینگ

مانا
سخت بیمار ہونا

کا لہرزی
تھا سخت چہرے ماہ نہ کہتہ خون
پالا ٹینگ

خون بروقی گروں
کنگ

خون ناخدا اپنے زوے
لینا

تھی کجا دشمنی انت کہ دور نکٹے
خون بروقی گروں نہ زورے

خون چہرہ کہ بو ٹینگ

لہو لہان ہونا

مے ہسائٹنگاں جنگ کرت خون
چہرہ موت تھانہ دشمنیت

خون وچان گریگ

آنکھوں میں خون
آٹھ آٹھ

چشیں سرور و مہ جھیر خون چم
آٹھ گپتہ

خندگی بو ٹینگ

مذاق بنا۔ مذاق کا
نشانہ بنا۔

چھو کی پرہ کاساں ماں کلیر جہاں
وترا خند گئے نائینت

خیل و آسرو کنگ

امید رکھنا۔
آس بانہ دھنا

نائب مارا خیل و آسرو خدائے
گنت پدا سدا رے

بیل کنگ

تجیلی کرنا

جیسا کہ ناکہ کہ مالاں تھی دگار
لاٹلی کرٹ

کار مرزی

ہر چھکے جیل بد سے پیریں کپوت
لاگو نہ بیت .

مانا
عادت ڈالنا

بتل
جیل دینگ

گڑبگڑ جیلاک بوست ہر روح
پسے بارت

عادی ہونا

جیلاک بوٹینگ

تو گوں وقت براتاں ماگوں وقت
جیسی اس سرے

اپنی اکلوتی زندگی
قرآن کرنا

جیسی سرے باورینگ

مارا تو ماچھ کرت نہ کئے وقت جیسی
چوڑے زیاں دیئے .

ایضاً

جیسی چوڑے
ریاں کنگ

دخ

<u>کارہرزی</u>	<u>مانا</u>	<u>بتل</u>
کسہست کارانت کسہ	پانچوں انگلیاں یکساں	خدا پرچہ لنگہ برابر
شپ بر شافیت خدا پرچہ	نہیں ہونیں	نہ رتہ
لنگہ ز جوڑینہ گنت -		

منچہ تو لائق اوں یا لائق نہ اوں	ع	خدا نہ گندے قدر تانے
تو ت زانے خدا نہ گندے	خدا پنہا لکے عالم ہنکارا	گندے
قدر تانے گندے		

ذی شپانک ات مروچ لکھ پڑ	خدا پر کس نہ بدنایت خدا سب کا ہے
واجہ انت خدا پر کس نہ	
بدنایت	

خدا کاراں کس دست خدا کے کئے میں کسی کو	نہ کہ زہ خدا دست و انت
کیا گندہ ہو سکتا ہے -	کس نہ را خدا کاراں دست
دعویٰ نیست	دعویٰ نیست -

خدا ہر بان ہے حاکم بھی	نا کوڑ فصلی نہ امیراں مگر کرتہ پس
اگر مہربان ہو -	خدا ہاتہ اگر پیر شوہان بیت
	خدا ہاتہ اگر پیر شوہان بیت

کار مرزی

چشیں خاک دوستیں مردے یک
روح و دہ روپی خاکہ سماں ہنس

مانا

فصول شرح ہونا

بتل

خاک دست بوئیگ

پاد پکڑ تگیں جاگہ خاک لگ وئیگ
بجنا میں دستا گیت۔

خال لکھوانا

خاک لگ وئیگ جنگ
(ہا بیگ)

حسن خار و کپت کلین شینگہ
ہورت گرتنت

غصہ آجانا

خار و کپتگ

تھی شنگان و حسن و خار زودہ کرن

غصہ ولانا

خار وئیگ

درمان و پب چٹہ خار گیں گور دکن

نہت ہونا / نہی جان

خار گیں گور دکن بوئیگ

لڈکا

مازگ

دہر و سر ابدے کاہ و بہر گاتھی
نا کو و خاطر و مشن بیت۔

دل خوش ہونا

خاطر و مشن بوئیگ

کماش من تھی خاطر کرت نہ کہ نورک
کٹی باگ و ہاگ انت۔

عزت کرنا

خاطر لنگ

<p><u>کار مرزی</u> دو کاسگ دان روپے خامی پر فدا خدا تو نذوات ۔</p>	<p><u>مانا</u> رضا الہی کیلئے</p>	<p><u>بتل</u> خامی پر رضائے خدا دیگ</p>
<p>راہ و دوپ و خفت مر کپ بیرویک ٹینگ و داب کن ۔</p>	<p>بد تمیزی سے سونا بڑی طرح سونا</p>	<p>خفت کپنگ</p>
<p>گنزی و لوگا چونیں خچی ٹے ہر چیز دھڑنی انت ۔</p>	<p>میلا کھیل ہونا</p>	<p>خچی پوٹینگ</p>
<p>من فدا خدا کرت کر استا وینوں و ہد عہدہ ایت مر سیت ۔</p>	<p>دل سے دعا مانگنا</p>	<p>خدا خدا کنگ</p>
<p>برہمن خدا و سدرانت من و دل و پ کہس و بدی نیت</p>	<p>خدا کی قسم</p>	<p>خدا و سدرانت</p>
<p>شہداد پہ خدا و رسول و پکار و ترا یا خدا و رسول کے نام کلمت کرنا چشیں رسوائی و ذور مدے ۔</p>	<p>خدا رسول کا واسطہ سمجھنا</p>	<p>خدا و رسول و چارگ</p>
<p>حاکم و ان کہ خدا و دل و عادات بے ملامت مارا یلہ عادات ۔</p>	<p>خدا کی طرف رحم ملنا</p>	<p>خدا و دل و دیگ</p>

کار مرزی

نیاز عمدتہ شعلی و پلہ کشتہ نزل
خدا را راه درانت.

مانا

سچے راستے پر سونا

بتل

خدا کے ساتھ دروگ

شہد دست با خدا و قربان
کہ تو ہم کسی سدا تو کہ کنے.

اللہ کا شان

خدا و قربان ہوئیگ

آرہ چھی ترایات نہ بیت کہ خدا
ہامت کرت صد کھدات برت

خدا کا واسطہ دینا

خدا کی نام کنگ

جنگ و جھیرہ و نہ انت منہ پنا
خدا کی گپے کرت.

عاقبات کرنا

خدا کی گپ و کنگ

سرد و اشتر تھی نہ انت ہنچو
خدا کی سر بخنے.

خواہ خواہ کوشش کرنا

خدا کی سر کنگ

من تو شاں کھدہ بلکن خدا دستے
پن ہم گپ و پکنت.

خدا کا پیارا ہونا

خدا دستے ہوئیگ

شر تو خدا اور سر و درو بیے کل
جو ان بیت.

توکل کرنا

خدا کے سر اور درو بیگ

میراں دزان و ت خدا بگماریت
مالہ بیارنت سر کنت.

خدا توفیق دے

خدا و گمارگ

بتل
خدا بوندی کنگ
(ور بندہ)

مانا
مالک بنتا
اپنا مال سمجھنا

کار مرزی

مروچی تو زورے کہ ترا خدا بوندے
است بلکن باندا ت کے پہا ہم
در آحت۔

خدا دستہ کنگ
بسج بسج بتانا

بیلک و گون من گندے خدا دستہ
کرت کہ زرسی کلدار بوتگاں۔

خدا خراب خرابے بوئیگ
بھگا ہوا ہونا

بل میرزک و خدا خرابے۔

خردارے و جھل نہ
بسیار خور ہونا
بوئیگ

کل جوان لاپے بلہے پہ خورارے
و جھل نہ بیت۔

خروٹ بوئیگ
جنگلی ہونا

پیش کش و چھی ہوئیستہ خروٹ
و خرے بوتہ۔

فتہ کنگ ہنسی بوئیگ ماندہ پڑھ جانایا کرنا

واجہ و پیرا زور راکھی کرتہ کے
شما دست ایشنگ انت و پیرا
گردے

خشکت کنگ
خفا ہونا

صورت خان و کار انت یک
دماں و خشکت کنت

بتل

خطِ برہوت بوئیگ
برو تانافشترنگ

ماتا

لڑکے کا جواں ہوجانا
نوروزوں ورنہ انا انت خط
بر عیت بروتہ ۔

کار مرزی

خنگ بوئیگ

تیار سی کرنا

ہر کے جاگے سریت تو خنگ

خیر وئیگ

نیکی کرنا فائدہ پہنچانا

بختیار ہے ہم پرانہ انا انت کہ خیر
بدنت ۔

خیر کشتنگ

بھینک مانگنے کی صدا دینا
سہب و سرا پہلا پکیر و خیر کشت

خیری آئیگ

کسی نیک مطلب سے
ناکو تو خیر مآ آتنگے ؛
آنا یا کیسے آنا ہوا ۔

خیر گندگ

بھلا ہونا

خیر بگذیت رجب کہ مٹی گاریں
چیزے آور تمنت ۔

خیر کار و دور کنگ

نیکی کے کام میں پہل کرنا

محمد حسین عہ سے عادت جران انا
کہ خیر کار عہ سے گوشن و دور کنت

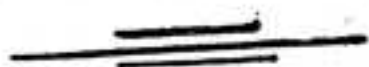
خیرات کنگ

بدعا ہے جسکے معنی ہیں

تساخیرات نانا پہ خدا فی نانا

صدقہ دلانا

<p><u>کارمرزی</u> ماؤ خیراتی آں بے روچے بلکن تا پکار بیایاں -</p>	<p><u>ناما</u> جکا صلہ دیا جانا ہو</p>	<p><u>بتل</u> خیراتی بوئنگ</p>
<p>تو گوں وقی جوہ عیش نیش بر مات ع خیال آ کے؟</p>	<p>عیش و عشرت کرنا</p>	<p>عیش و نیش کنگ</p>
<p>اکبر تر اینکسیں خے مالی و دوک کنت -</p>	<p>خوش آمد کرنا</p>	<p>خے مالی کنگ</p>

(د)

بتل

دائی (دینبو) بازنت
زنگ و سر لوٹ بیت

بانا

بہت سے منتظم ہوں تو
انتظام تباہ ہو جاتا ہے۔

کارمرزی

بازی ایسا گری کار و دیار و گا
نیلیت چو کہ دائی بازنت گدیں
زنگ و سر لوٹ بیت۔

دو روگ و پدیکے یا
دو روگ بکھر کیر انت

جھوٹ کی ناؤ کاغذ کی
پہ دروگ چمن رحیم داد و نام
زر سے ہر تہ بلے دروگ و پد
یکد و انت۔

دروگ دروگ
راست راست

پہنچ پہنچ ہے
جھوٹ جھوٹ ہے
سردار راست راست دروگ
دروگ من شہداد و ڈکار
کدیم کرتے۔

دورتر گوشاں دیوال تو
گوشدار

کسی کی توسط سے دوسرے
کو غیبیہ
تو اسے گپ حمزہ نہ گوشت منا
گوشت و رتھا گوشاں دیوال تو
گوشتدار

بتل
 دزیک دزئی نے کنت
 مال واپس صد گناہ
 چور کا گناہ ایک مالک کے
 گناہ ایک ہزار چوری سے
 کار مرزی
 کئے سسی انت مالان کئے نہرت
 دزیک دزئی و کنت مال واپس
 قیاس آرائی برسی
 صد گناہ

دز و مات تان کد پیگ
 چوری نہیں چھپتی بکری کی
 نیٹو ستا کت دز و مات تان
 ماں کب تک خیر نہ لے گا۔ کہ پیگ پچیت۔
 پچیت

دز و یگو دزئی کن لوگ
 چور کو چوری مالک کو
 پر نہیں دو تلو دو پوسٹیں مردے
 جاننے کی تلقین کرنا
 دز و گوشتی دزئی کن مال واپس
 دو عملہ پن کرنا۔
 شیواری۔

دست نرسیت گوں سیال
 کمزور مار کھانے کی نشانی
 مال و دزیاں جت طمیر نوں شپانک
 جنت بقال و
 دست گوں حر و نہ سیت
 ایضا
 جنت بقال و یا دست نرسیت
 گوں حر و کترگ و پالام کنت۔
 گوںگ و پالام کنت

دشمن وائے اہر کس دینے
 گالی ادا ہر ہے جکو
 حاصل خان و ہدے دات
 خیر محمد و زندگی اچھے گوشہ
 دیالو ہادے گا۔
 گش دشمن وائے ہر کس دینے
 پداٹے دنت۔

بتل

دگر و نوکین تہہ و تی
کہنگ و سیدر

مانا

کسی کے محل کو دیکھ کر
اپنے جھونپڑی کو آگ
ہیں لگانا چاہیے۔

کارمرزی

ہر کسی بدست و سہانت پر دگر
نوکین و نوکینگ کسی نہ درین

دگر و گرانت جگر
انت۔

اپنا اپنا غیر

سکی، آخر برای کامنت دگر
دگرانت او جگر گرانت۔

دل کہ نہ کشی نان تا پگ
نہ پستی

چاہت نہ ہو تو دودھ اے جلیں بازار ابریشم
بھی دوش
نیت سمول و نہ کشت دل
نہ کشی نان تا پگ نہ پستی۔

دل مانگی نہ کشیت
کینیت

خواہش بقدر انتظار آسرو دینگ شرتہ انت دل
مانگی نہ کشیت کینیت۔

دل و پد واجہ بدی
نیت

آرزو ہی قصہ لقصہ لنگی من پر مراد سے اگت تو
کے لئے کافی ہیں۔ گوشے منائے بد سے راست
انت کہ دل و پد واجہ بدی نیت

دوبگ مزین گرانڈ و جند دولت صرف اپنے ہی کس راز راست پہ و قہند و مار لنگ
ننگ و چیر و نت۔ باعث عزت ہے۔ وہیتال کننت و بیگ اگہ مزین
مرانڈ جند و ننگ و چیر و نت۔

بتل

مانا

کار مرزئی

دو برابران سبھی حساب دو بھائی بیکرا حساب
تووات منوات کل حساب
انت دو برابران سبھی حساب

دوستی چہ دورے گیت دل کو دل سے راو ہے
ویر می نہ میری انت ہمیشہ
دور کی دوستی بھلی گوشہ گش دوستی چہ دورے گیت۔

دیوالان گوشہ بید انت دیوالان ہم گوش دارد
مدان دگپ کن دیوالان ہم گوش
پر انت۔

دیگ و دیپ پچ انت کسی کی شرافت سے نابائز یک مردے اگہ لیا زکنت
چکنے حیا بہ بیت فائدہ اکھانا ذلالت ہے دگر ہم چیزے خیال پکنت
دیگ و دیپ پچ انت چکنے
و حیا بہ بیت۔

در چک چہ وتی برے درخت اپنے پھل سے ہنچو کہ نہ ہ انت مات پت
دست بہ بیت ہنچا نا جاتا ہے ہم ہنچیں بنت در چک چہ وتی
برے بچہ آرگ بیت۔

در شک کی نایں من درخت کو ہر ادیکھے ولنے برات پت و مات کل مرتنت بلے اننت
شے ناں پاڑے سوزان اسکی لہلہٹ کا ادراک ایران آئے دکھ و کنبہ جو بیت عالم و انت
نہیں کر سکتے کہ کس جڑ سے ریٹھا کہ لے طراویں مرد و قمر اور شہر
تاک ہے یعنی جس پہ گدے دیکھ جانے کس و در شک تاں پاڑوں سوزی۔

کارمرزی

دیگ شہ دیر کیت ہما
یاری دہر کس کنت

مانا

دیگ شہ دیر کیت دینا بڑا مشکل ہے

بتی

دُزیک دسری ٹے کنت گان انہن و تھین چوری
مال و اہند صد گنا زوریت سے بڑے گناہ ہیں۔
باری کے لوگ ہر شہ تے کنت
کنت دُزیک دسری ٹے کنت
داند صد گناہ زوریت۔
(گالوار)

ہر وہو اب کنت نزدی شہ
کا ڈانی پگنی کو تر — (فانٹل)

عزے دکھنا

داب کنگ

شما شری ہمسائگ ات مہلوک
ہر روج دارانی سدا انت

شیدا ذیت ملنا

دارانی سر بویگ

تو جوڑیں مردے دے چیا و تدا دار
دست کنا یینے

دیوالیہ ہو جانا

دار دست بویگ

ہے نا درا ہی ہم تاں ہے ماسنرا
دوارو درمان کرمت

دوا دارو کرنا

دارو درمان کنگ

رہیں تو جٹ کرت داشت پنپان
مردے دیارات و انت

کنت کرنا

دلگ و پنچاں دیا

دیگ

بتل

دارگانہ بویگ

مانا

آپے میں نہ ہونا

کارمرزی

اگہ دارگی نہ انت پہ زر عزرگ

داس و دزگ

قصور سر نہ ہونا

تو کلان ععاروس ع لوطت زانکہ
من داس و دزتہ کر منی ترا نگ نہ کہتے

داسپان و زورگ

عادت سے باز نہ ہونا

تھی ہراس پیداوتی داسپان زرنگنت
خدا خیر کنت -

دان زیرگ (زیرغ)

بیچ لگنا

زرت و نکا دان جتہ -

داگ دئیگ

دل جلائی والی بات

گون من تھی دل ہو رنہ بیت من
زنانکہ ترا داگ و اتہ -

یا کام کرنا

داگی بویگ

داغ دار ہونا

غازی خان کسے وقع لوگ عواریت
مرد پیش عداگی انت -

دایک کشتگ

بات کہ ڈالنا

گوں سہر ع تو رگی دانکے ات کنت

دانکے و وریگ

قابل اعتراض بات کرنا ہر مجلس بیت ہمیری وئی یکیں دانکے

ع د و رونت -

<u>کارمرزی</u>	<u>ماما</u>	<u>بتل</u>
میر و زال لکھ رسرانت ناما سورہ آحت مشت و بوکھ پنج نہ گرت ۔	لقاب پیننا	دبوکھ جنگ
سیاواں شاہمراوے د پینج کرے	چھا جانا۔ لالچ دینا	د پ عید کنگ
منہ سے نہ پھوٹتا نائگے ہرچی لوٹے بگو بیاد پے ہوٹے شرم کرنا۔ دزے ۔	د پ دزگ	
شماخیال نہ داشت بنامی ء مہمان وت د پ زبان گرت ۔	پھوٹ پڑنا	د پ زبان کنگ
تو د پ کون کرے وقت حق ء لوٹ نہ کہنے ۔	ٹھس سے مس نہ ہونا	د پ ء کون کنگ
د پ وڑی مکن من ء د پ وڑی وٹ نہ بہیت ۔	دماغ چاٹ جانا بہت باتیں کرنا ۔	د پ وڑی کنگ
ہر چیزے د پ ء کیت نکستہ ہوم بامد کہ د پ دیا بہ اوشعیت ۔	زبان قابو میں نہ ہونا	د پ ء نہ اوشنگ

بتل دپ نہ پلنگ
مانا پیرہیز نہ کرنا
کارلمرزی نادراہ دپ پلٹ گڈاں چوں
 جوڑ بہیت۔

دپ ماں دپ بوئیگ بخت و تکرار کرنا
 تو گور چہوت کتہر نیام ہم دپ
 ماں دپ

دپ دنتاناں کنگ داننا کل کرنا
 منہرات دپ دنتاناں مکن ات

دپ شات نہ بوئیگ کوئی بات شایان
 شان نہ سچھنا
 نادپ شات نہ بوت کہ من چیش
 ناہو دگیں دانکے دورواتیں۔

دپ جنگ بک بک کرنا
 مئے ہسائیگ و مات چیکہ و پرچہ

دپ جنگ کنگ تو تو میں ہوجانی
 ہسائیگانی نیام و مدام دپ
 جنگی تیت کہ بنت۔

دپ و پونز کنگ منہ توڑ دینا
 عیسیٰ و بقال و راجت دپ
 کپونز کرت

دپ و دنتاناں بوئیگ زخمی ہوجانا
 یک روچے کسے ہنچو عیسیٰ ہم بنت
 دپ و دنتاناں کنت۔

کارمرزی

تو برو عاکم د پ گون جن بلکن
ترا تھی حق و دات -

مانا

ذرا اشارہ کرنا۔

بتل

د پ د گون جنگ

پشتہ گیس نیوگاں گندیت د پ
آپ دنت

منہ میں پانہ بھر آنا

د پ آپ د بیگ

ہاشم انگت نہگے د پ ر شیر
بوئے کنت

منہ سے دودھ کا بو
آنا نا بالغ ہونا -

د پ شیر بوئے کنگ

میران عرد پ چہ گلے بچ نہ بیت
کہ ہر اتے آحتہ -

با چھین کعل جانا

د پ بچ نہ بوئیگ

منی د پ پچ نہ بوت کہ من و قوم
بلو مان

مارے شرم کے بول نہ
سکنا

د پ پچ نہ بوئیگ

پچ نہ سر نہ زور بیت، دوشہ مات
د بجن د پ عے تہل کن -

منہ ٹروا کر دینا بولتی
بند ہو جانا

د پ تہل کنگ

لکھ باس و کھنڈگ، سیدان گون
اشتر مارا د پ کپت -

آمناسا سنا ہونا

د پ کپنگ

بتل

دب کا پس ریچک

مانا

منہ سے پھول بھڑنا

کارمزی

تھا ہاتھ لپیٹا ہوا ہر گت کی ایک
 کوٹھے دب کے پھل رہنیت ۔

دب دہرہ گر ٹیگ

منہ دکھنے کا عارفہ

سے کار رویت اننت کہ تادہا
 دہرہ کے گتہ

دب دل بڑھاوگ
 بو ٹیگ

منہ کا ذائقہ خراب ہونا

نادراہ و دب دل چہ نادراہی
 پاد آ ٹیگ کہ ہواوگ اننت

دب دل بڑہ کر ٹیگ

بھی نہ چاہنا

دب دل نہ گرننت کہ من ہے نقل
 گ پکنان

دب کنگ بڑ

بہر ایگر کر وینا

گاجیان بیا کہ من ذوقہ اماں گوں
 نو دپگ کنان

دب پیمانہ گوات گرگ

چہرے کا سوچنا

چہ نادراہی گ سازنگ بڑ دبیم
 گوات گپتہ گنت ۔

دب ڈاہرہ بو ٹیگ

زبان دراز ہونا

برای تو ہے دب بڑواجر بڑ کرتا
 گوں کس بڑ جا کہ نہیت ۔

بتلماناکارمرزی

دپء دانگے درایگ بدعلیے یعنی منہ پر
 پھوٹرانیکے
 شرفوتھی دپء کٹا لو دانگے
 در آیات ۔

دپ گوں کوہء مک منہ بہاڑ سے ٹکرائے ہر کٹا گوشت دپ گوں کوہء
 بو پیک یعنی منہ میں خاک سک بات ۔

دپ ہشت بو پیک ہ بھونچکا ہر جانا ساری عذہ زانتگے مرجی کوہ در پیک
 و دیست دپ ہشت بوت ۔

دپ کتنگ جھوٹا کروینا اے آپ من در ہا کتنگت موہنی

دت ہر جنگ ددکا مار ترادتے بجنبت

دکاب بو پیک جھوٹا موٹا ہونا جنکے اگر دستیکے

در سگما کپنگ دھم سے گرنا چہ ہورء لوگ در کھتہ کپتہ

در دی گوارگ ہر ساد ہا رہا رہش مات و تہ زہگ ہر دروان در دی
 کی طرح ہر سنا گوار بیت

بتل

مانا

کارمرزی

در پہ در حاک پے سہ در پہ در ہونا
بوئیگ

زہک زند مات ہم در پہ در حاک
پے سہ بوت .

دور نہ بوئیگ

نظیر نہ ہونا

برات بے دوری چیزے اگہ
کس بزانت .

درنگ بوئیگ

لٹک جانا

تو جیا گوں دروازہ عُد رنگہ

درنگ و داراں کپیگ مایوس ہو جانا

شپ و پاسے و تپ و زور کرت
اشرف چہ درنگ و داراں ہم کہت

درگ و ماں دیگ

سچ جھوٹ جھڑینا

تاج محمد ترا چنگیں درگ و ماں
دینگے کہت .

درک دور کنگ

اچھل چاند کرنا

چکانا درک و دوراں پڑشینگ
شینگ کہت .

دردت گوں کنگ

سلام بھجوانا

پہ دوری دستاں جوانیں ماں
دروت گوں کنگ انت .

دروہی دیگ

تم دینا

تیرا دروہی انت اگہ دیا آخگے .

بتل

دروہک

مانا

دھوکہ کرنا

کارمرزی

سنگت سنگ نوروز اور دروہک

دیر بہ دیر کنگ

خواب سے ہٹ بھڑکنا
اسٹک یا ہوش آنا

دُزی تو لگ

چھوری چھپے آنا

شہرے کاٹے پدا چھو دُزی تو لگ
برگردے زان کتر سے

دُز و چاک جن

اپنے آپ سے
مشکوک ہوناتو دت کو دُز چھپے چھو کلاں
و قی پیسے چارے۔

دُز نپسی لگ

چھوری چھپے بچت کے نوبت دُز نپسی کنت
نا جائز معرف یہانا
رہی بدٹے دو آنہ کرا سیت۔

دُز بازی لگ

اشارے کرنا

راہ و دپ پے دُز بازی لگ

دست نہ ہنگ

رسائی نہ ہونا

میں دست گوں میر دستم خان
نہ سیت۔

دست دپ و بیگ

سنا ڈالنا

تہی کارے آئی جو ایناں دست و دپ

کارمرزی
کاروت گھسٹ نیت ڈن ڈ پرو
دست پادے بجن

بتل
دست و پادہنگ
مانا
کوشش کرنا

دست و دل بوئیگ
چٹیل میدان پونا
پٹ پنہو سفارنت چوک دست و دل

دست گون ہنگ
چھوڑا لیا یعنی
چیا دستے گون جنے پہوت بلہے
پادکنے -
اشاہہ کرنا

دست نہ اوشتنگ
شریر ہونا
بچہ تھی دست نہ اوشتنت وار
دماں ڈ چیزے ڈ کاردارے

دست و دپے کنگ
روزمرہ استعمال یملانا
کلین زانہاں دست و دپے مکن -

دستانی شودگ
ہاتھ دھو ڈالنا
مچ چینیچ ڈو قہ دست مستشہ گنت

دستانی دلا کنگ
عزت و تکریم دینا
بلوچ ہمان ڈ چو شرف و نت
گوشے دستا لہ دل انت

دست نہ یک نیگ
کسی طرح نہ ماننا
پیر بخش پنہونہ ہر انت کہ دست
نزدیک نیلیٹ -

کارمرزی

لقمان عمر و عمر اور سب پر گرت

زندہ میں بھنڈا کرانا دست اور دست
گرت آورد

پیدست لکھی ہر کارے زون
وجوان بیت۔

نوں لچیا دست لگاشے ہر وہدا
بڑا نیتے

گیا راں سالونک اور ادست
دروت گرت۔

کسانی عتی دست اش نہ بستہ گنت

دز کجارت رخصے دست پکینے

زرے با دانت نون دست
وسد انت۔

مانا

بدلہ لینا

دست ماں دست کنگ ہاتھوں ہاتھ لینا

دست لکھی کنگ ادا دبا ہی

دست لگاشگ کف افسوس ملنا

دست دروت محبت اور شفقت سے استقبال کرنا
کنگ

دستانی نہ بدگ بچپن کا شیر

دست پکینگ ہاتھ ناموقع ملنا

دستاں سر کنگ پشیمان ہونا

کار مرزی
 نادرا ہی کوہ کی گیت میرزا
 دستاں کپتہ دنت و پاد کیت

بتل
 دستاں کپتہ دارگ
مانا
 بندھال ہونا

دستہ در آئیگ
 قابو سے باہر ہونا
 تھی پنج نوں چو دستہ در آیان انت

دستاں دارگ
 فنا تھہڑھنا
 بیا کہ رو آں شاہ سوار و گھسہ
 دستہ بزرگناں

دستگ کنگ
 اشارہ کر کے بلانا
 پلہ پدہ تو کے راد سنگ کتہ

دستہ و سر و چیر کنگ
 بے فکر ہونا
 و ہا سچ گڑنی کن دستہ و
 چیر کن پوسپ

دشمن شات کنگ
 دشمنوں کو خوش کرنا یعنی
 تو اینکہ مردم و دیما منی عیبت
 انت و منا دشمن شات کنائیت
 بڑا کام کرنا

کنٹانی ٹیلگان بوئیگ
 دشمنوں کی مراد بھر آنا
 مے فصل انبار دشمنانی ٹیلگان
 بون و بے برکت بوت

دھک دھک کنگ
 لات گھون لگنا
 بائیسکو پٹے دھک دھک سنگ
 شوکی کارانت

بتل

دگر دست و تلگ

مانا

تقلید کرنا

کار مرزی

سر دم و توں و چار بیت دگر
دست و تلگ شر نہ این

دگ دیگ

راستہ دینا

مولوی صاحب کتاب دینہ شریف
دگ نہ داقر

شرعاً مباح ہونا

دگر و اس و سچک؟ دوسرو نکا آگ میں

ہر کس بزرانت و کارے توہ تھا
دگر و اس و سسویج

جالتا

دل پیدل بوئیگ

رامنی خوشی ہونا یا محبت

تو مگوں و قیسیا داں دل پیدل
بوئے پیمہ کشمنی ات پادگرت

سے رہنا

دل و زنگانی ریچک

دل کے راز کھنا دل کی

احمد و مگوں ہارون و وقہ دل
زنگ رہت انت -

بھڑاس نکالنا

دل ترک کننگ

رنجیدہ کرنا یا بہت
تنگ کرناتو مارا دل ترک کرتے برو گسار
بو -

دل و سر دم بوئیگ

ہمیشہ ساتھ رہنا

تاں سسے ماہ و مہی دل و سر دم بوئے
اوسنی زرے برائینت انت -

بتل
دل جنگ

مانا
شش و پنج میں پڑنا

کار مرزی
دل مجن توکل و عذر و سر و پن

دل مانگ بوئیگ

آس گانا

نور اسانگ دل مانگ انت

دل بن بوئیگ

مطمن ہونا

پہرہ بیت زر و است دل و بن و
بجرا انت

دل ریپینگ

دم بھرنا

چنت و ہد پ آسمی دل بیت

دل نہ کٹنگ

بادل ناخاستہ

تھی دل نہ کت مے گھر نیاحتے

دل دور دیگ

کسی کیلے اداس ہونا

زہنگ پ وقت پیت دل دور داتہ

دل ذریف کنگ

فرقت میں جلنا

چشیں زہر و ک مجن مردم دل
ذریف بیت

دل سراسنگ

صبر نہ ناجی کو کرنا

من دل سراسنگ ایر کت وقت
دستا پوت ہیو کے آورت

دل روا پینگ

اپنے آپ کو فریب دینا

دیر تھی دل واپسیت اور مشت

کارمرزی

تاں کلاں کے دُمنی دل دُپو پو مری
تہ بود نہ کرت

مانا

دل جاگ اٹھنا

بتل

دل بربود کنگ

زہنگ دوری عمارت و دل پیش
خدا روت

بہت مجبور ہونا

دل پیش خدا روگ

دلِ دلی تو زہر ہے؟

بیچ مچ کرنا

دلِ دلی کنگ

سناگ و سوروں کشی و کارانت

خواہش ہونا

دل کشی بوئیگ

بلے منی دل چہ سریدہ سرد بودت

نا امید ہونا

دل بے سرد بوئیگ

خیر و لانی مالک خدا انت من
دعا تھنے دیاں

خدا کی صفت جو دلوں
کا مالک ہے۔

زہنگ اینکہ مر گریا میخ ل آپ بیت

ٹہ پادینا

دل آپ کنگ

شپ تہارہ ہا کنگا تو مردم دل تہ کرت

ڈرادینا

دل بند کنگ

سردار و دل پہ تا جوہ موم مشت

رجم کھانا

دل موم روگ

کار مرزی تھی دل نوں چھ جیب و گشتہ	مانا نقرت ہوجانا	بتل دل گردگ
تو توئی سرور درو عدم کنائیں	دم کرو پینا	دم کنگ
من باز دم دوت کنائیں	ایضا	دم دوت کنگ
مار عدم ہم زانے	منتشر یاد ہونا	دم وزانگ
چیاناکو عدم پر عست توار پر چنے	بار بار	دم پر ساعت
عاشور! بل و تی دُنب جنگادگ جنگے پاوکنے۔	مفت ہیں دھرا دھر مناقتہ کرنا	دُنب جنگ
انگت نواب دوستی پکین ایٹکس دُنب و ترا بستے	بدنام کرنا	دُنب ہندگ
ڈن بے برو جت کن چونیں دُنب رودینتکے بشر انت	بدنام ہونا	دُنب و رودینتک
زمین چند پچ پست نہ گرت کل دُنب بوتنت۔	تباہ کر دینا	دُنب کنگ

بتل

دنتاں بچینگ

مانا

دانت دکھانا

کارمرزی

گرگ و دنتاں بچینگ انتہا
یک یک بوتنت .

دنتاں درسگ

دانت پینا

تو پہ شاہ دوست و دنتاں درسگ
بلے تھی و س نہ رسیت .

دنتاں و کھنڈ و گیم
نہ کنگ

داڑھ گرم نہ ہونا

اے دو دانگ ناء و نئی دنتاں
و کھنڈ گرم نہ گیت .

دنتاں جیت بوئیگ
بیتیں جہ چانا

مرگی پتگیں مردم و ساری و دنتاں
جیت بنت

دنتاں کنگ

بیتیں بجنا

چہ سردی و میرزک و ذی دنتاں
گرت .

دنتاں کشتگ

دانت اگ آنا

ہیت سالگیر گے نون دنتاں کشتیت

دنگ بے دل بوئیگ

قوی البشہ مگر بزدل

چٹس جرنے و ساہ نیست و نگ بے دل

دور پو گھس و ادان

آباد کا سے پیرے میت کے

دور پو گھس و ادان ہر جاہ مردم

ذکر سے پہلے کہا جاتا ہے . رمضان و تہ الم و رسیت

بتل
دور چہ شے دیا
آپ کا منہ پر جیا ہو بلے
افرنی معاف
کار مرزئی
تھی دیا جیا بیت چٹ لو جی ان
قائم خان کو قہ پستی دات

دور چہ مات گہارانی
دیا
ماؤں بہنوں سے
معذرت کیساتھ
دور چہ مات و گہارانی دیا تھی
ہرات پیکلی کنڈرے

دو اگو انک کننگ
چلتے ہوئے کو تھپے سے
سر گرگے و دہرے مردم و دو گوانک
پکارنا
کنگ شہر نہ اشت

دو دُنب بوئیگ
شرارتی ہونا مفسد ہونا
دو دُنب نہیں مردم و پچ جاہ جاگ
نیت

دوراجی بوئیگ
مطلبی ہونا بچھ ہونا
منی دیم و منا گلے و گرو دیا ہرا
وش کنے جو نہیں مردم و دوراجی گشت

دو تل دو پوررت
بوئیگ
ابن الوقت ہونا
تو دو تل دو پورستی مردمے
مناں گوں تو تب نیت

دوت کا و کننگ
دھونی رمانا
کریم خان مرد چہ تھی لوگ و پوین
دوت کا وے

<p><u>کار مرزی</u> عزت نادراہ نہ انت دشمن پیر کا ٹینٹ</p>	<p><u>انا</u> استحان لینا</p>	<p><u>بتل</u> دوست دشمن پیر کا ٹینگ</p>
<p>ماچہ پت و پیر کاں بے دوداں واہنداں -</p>	<p>رُسوم کا پابند</p>	<p>دود دوا ہند بوٹیک</p>
<p>بلے ماے آس و نا حق دودور کاناں</p>	<p>کو د پڑنا</p>	<p>دور کنگ</p>
<p>زرہ است نون و تراچہ دور دور داریت -</p>	<p>دور دور رہنا</p>	<p>دیر دیر دارگ</p>
<p>تیرا پیر و شہماں کناں کہ تو فنی پک دے</p>	<p>بدعہ یعنی تجھے دیو کار</p>	<p>دینہ و شہماں کنگ</p>
<p>من سیاہوں تو کجاں اسپتے، ہندیک وتا پگ ہنکا ہنکا انت -</p>	<p>ہم پلہ کا طعن</p>	<p>دیگ تا پگ ہنکا ہنکا</p>
<p>روح بیگاہ جوت منی رواں دیگ وڈ کالے کناں</p>	<p>کھانے پینے کا انتظام کرنے میں مشغول ہونا</p>	<p>دیگ و دکان کنگ</p>
<p>چورہ دمال دات و دینی پچہ و تگور نشست</p>	<p>دہال دور کرنا</p>	<p>دین دگور کنگ</p>

کارمرزی	مانا	بتل
سیار و آن بانو ریدم دیدار کن	منہ دکھائی	دیم دیدار کنگ
حلم و شیر دیم پدیم بوتنت	گتہ جانا	دیم پدیم بوٹیگ
من آبار کوئی دیم دیم نہ گیجاں	منہ نہ لگانا	دیمانہ گیجگ
چہ مکران عجب دانتہ آمت گوشے	منہ پر رونق ہونا	دیم خون پیٹگ
دیم خون پیٹت مہر سہرانت		
اسے تہاری شپ ہو رہے بند دیم خدا	خدا پر بھروسہ	دیم خداوت بوٹیگ
وت انت		
بیشید دیم بسرا ہر جاگہ رام دانتہ	منہ پر سر من کے داغ	دیم بسرا رام بوٹیگ
بیاترا اگوں حسین خان غدی کنان	سانے کر دینا	دیم کنگ
امیش غمن وئی برات دیم	بھینٹ چڑھانا	دیم ہونی کنگ
ہونی کنان		

(ڈ)

بتل

ڈھل ۽ تواریچہ دورہ
وشیں

مانا

ڈھول کی آواز دور
سے سنبھانی

کارمرزی

مزنیں مردمان ہو رکیں ناہانت
چو کہ ڈھول ۽ تواریچہ دورہ خوش بہ

ڈھل

ڈھل پہ تواریچہ ندارہ

ڈھول کی آواز دعوت
نظارہ ہی تو ہے

ماہہ صلاح ۽ آہنگاں شمانہ سنت
ہیں کن ات ڈھل پہ تواریچہ ندارہ

ڈیلکون

پہ ہوا پھل کئے

شہرت کا بندہ -

ڈیلکون ایک جنگلی بوٹی

ہے جسے پھلنے پھولنے

کے لئے بارش سے زیادہ

ہوا کی ضرورت ہوتی ہے

خبر کر دینا

ڈاہ دینگ

سیر اسمی پھیل جانا

ڈاہ کپک

مینگ ۽ گوشے ڈاہ کپتہ ہر کسی پہ

وقتی دیر انت

شکر ۽ ڈاہ ذی کلیر ۽ وات

<p><u>کار مرزی</u> منی براس گھسے ہانچواحت گوشے ساری ڈاھی ات</p>	<p><u>مانا</u> پھنگ پڑ جانا یا کہیں سے لڑ کر آنا</p>	<p>ہل ڈیہی بوشنگ</p>
<p>پیراری ایسی سالے کہ ملک ڈاکی کیت بازیں مردم مرتنت۔</p>	<p>ڈو با پھیل جانا طاعون پھیل جانا</p>	<p>ڈاک کپنگ</p>
<p>دوشی ایی گہرے را ہگوزی ڈاگرت مرت</p>	<p>ٹھٹھ کر مرنا</p>	<p>ڈانڈ گل برگ</p>
<p>اگہ آحت منی ڈبٹ گھسے چہ جانے ڈے گراں۔</p>	<p>پھندے میں آنا</p>	<p>ڈب آئیگ کپنگ</p>
<p>مراد جونیں ڈبوٹے کارے جانو گواہی نہ دنت۔</p>	<p>نکھو ہونا</p>	<p>ڈیو بوشنگ</p>
<p>تی سنگت چوہمہ ڈرویں گدھو وتاں وت شینگ شینگ بو آن انت</p>	<p>زذیل ہونا</p>	<p>ڈرویں گدھو بوشنگ</p>
<p>بروچہ جنگیاں زنی آن ڈسو پدے پکن باری شیراں کدی کیت توپیا چو محلیں ملکرت ڈکے دپ گپتہ۔</p>	<p>آتبہتہ کرنا</p>	<p>ڈک و پد کنگ</p>
	<p>محصور کرنا</p>	<p>ڈک و پد گریگ</p>

بتل

ڈکے دپ آئیگ

مانا

گھر کے پاس سے گزرنے

کارہرزی

دگر روچے تو چہیے ڈکے پر دینے
بگوز گڈاں میں تھی خیرات بان

ڈکے جنگ

تیر مارنا

تو ڈکے جت ہنچا میں گورگ

ڈکھانی تہاروگ

ضرورتوں پر صرف ہونا

منی مال متاع ہمیشہ انت کہتے
ڈکھانی دیہا شنت

ڈکھیاٹی گہنگ

تکلیف ہونا

چار روچ ڈکھیاٹی کوینتہ مردم
وقدر عزانی

ڈکھ و درد ہمراہ بوئیگ ڈکھ کا ساتھی ہونا

جن مردم خدا ڈکھ و درد ہمراہ

ڈک و جڑ بوئیگ

صحیح و سلامت ہونا

بنا زومند موت دیستہ ڈک و جڑ انت

ڈل وینگ بوئیگ

پتھر پلا ہونا بے نامہ

اے ڈگار ڈل وینگ انت

ڈلگ بوئیگ

زخمی ہونا

منی دست گوں درگہ ڈلگ بون

ڈلگ و انگوورگ

والدیا کھانا
گزارہ کرنا

ہر کس ہے ڈلگ و دانگو و اربت
تو کھانت

<p>کارمرزی ہور عجت در لوال ڈلت کیت</p>	<p>مانا ڈھے جانا</p>	<p>بیل ڈلگ و کینگ</p>
<p>من یک روچے چان اندیم باں شما یک و گریڈ ڈلت ورت۔</p>	<p>آپس میں نہ بننا آپس میں لڑنا</p>	<p>ڈلگ ڈرگ</p>
<p>گوات ء ریک بال دانتت مارا ڈھے دات</p>	<p>دب کر رہ جانا</p>	<p>ڈم گریگ</p>
<p>قبر مہلا جوڑ بوت انوں ڈم دات و آصتن</p>	<p>د فن کرنا</p>	<p>ڈم دیگ</p>
<p>شاہو ء لوٹے، بند کیت زانکڈن و درے ء شستہ بیت</p>	<p>رفع حاجت کیلے مہانا</p>	<p>ڈن در ء روگ</p>
<p>زلیں جنب ء لوگن ہیشتمہ مہلوک ڈن وسرا کپتہ۔</p>	<p>بے خانماں ہونا</p>	<p>ڈن ء سر ء کینگ</p>
<p>تو جو مار ء ہر جاہر وے ڈنگ بنے</p>	<p>ڈس لینا</p>	<p>ڈنگ جنگ</p>
<p>براسی رونا دراہی وچ حسن ء ڈنگ آسمان یک بوت</p>	<p>کسی کل چین نہانا</p>	<p>ڈگار آسمان یک بوٹینگ</p>

کارمرزی

تو منی سدرہ پہ بچے دو کلدار
ڈکار تین کتہ

مانا

زمین تپ جانا

بتل

ڈکار تین بوئیگ

زمین تانجے کی طرح تپ جانا تہی سر ڈکار تین انت پینا
مصیبت میں پھنسا رو دانت کمن ڈروگا انت

ڈکار رو دو بوئیگ

نہایت شرمندہ ہونا مرد ہنچو جمالت بوت کہ ڈار
بچ بوتیں او آ ایرشتیں۔

ڈکار بچ بوتیں مزدوم
ایرشتیں

ہے ڈکار شاہدی بدنت کہ تونہ
گوشت قیصر خان تہرا بد گوشہ

ڈکار شاہدی بدنت زمین گواہ ہو

کس تہی سرا سے ہیر ڈوبہ نجت
کہ تو گوشہ۔

انرام لگانا

ڈوبہ جننگ

گڈان ڈوہ دارا انت ریم کہ نہائی
اے گپ گرت

قصور وار کرنا

ڈوہ دارکنگ

پہ ڈھو ہگ و سرکنگ تارو تاج
حزبانگ دیہہ داشت نہ کنت

ڈھو کر لانا ڈھو کرکنگ

کارمرزی
سہب سہب ڈوہانی و شیریکیت

ماتا
بلا نوش ہونا

بتل
ڈوہانی و ورگ

تو منی چارج نہ زانت نون
ڈیہہ و پدے

پہلی نہ بو جھے پیر
قرضی طور پیر کوئی ملتا
دیا جاتا ہے۔

ڈیہہ و بیگ

سرکار و علم خان پیر زندہ دران
ڈیہہ کتہ۔

جلا وطن کرنا

ڈیہہ دران
ڈیہہ کنگ

دان و وارنت نون نشہ ڈیہہ جنت

پشیمان ہونا

ڈیہہ جنگ

اشتر کار بوت نان نون
بنڈ ڈیہہ کوبجن۔

ہاتھ ہاتھ دھر کر
بیٹھ رہنا

ڈیہہ جنگ

(۱)

بتلماناکار مرزی

راہ راست و گونہ کہ راہ راست پرو گرجہ راستیں راہ و راستیں گپ خدا را
 دور انت دور است دوست انت عاقلان گوشہ
 راہ راست و گونہ دور

کہنگ مال واجہد گوات مال مالک کاشوخی
 گورگ شو انگ و گاشتہ کی
 جا ئید او و میراث دگرا فی انت
 قمبرہ چه کار ہمہ گپ انت کہوگ
 مال واجہد گوات وگو رنگ شو انگ

رنگ و چار رنگ بار صورت سے
 رنگ و چار رنگ و بگندہ سیرت بہتر ہے
 ہو نور محمد بزہ رنگ انت بلے
 چارہ پلیمہ و است مارنگ چارہ
 رنگ و بار

روح پہ کنک چیر نہ بیت سورج انگلی ہے نہیں
 چھپایا جا سکتا
 گپ کہ یک وارے دپ و رادت گڈاں
 دروگ بند نہ بیت گوشہ کہ روح
 گون کنک و چیر نہ بیت

بتل
روح یک کھنڈ گئی
نہ اوستیت

مانا
کسی کے دن ایک سے
نہیں رہتے۔

کارہرزی
مروچی این نیت کاربانات
شاہو کارہم بیت پر کسی روح یک
کھنڈ نہ اوستیت۔

روغن بازیت کسی حرمہ انفرادی قبول اسراف کیلئے زر بازیت شاکد کسی نہ دنت
نہ پیر چرپ نہ کنت ہنیں دور اندیشی سکھاتے جو کہ روغن بازانت گذان کسی حرمہ
لاپ چرپ نہ کنت۔

ریش دزد دست و وقت پر گدھے کو و ہڈ گپ انت مروچی ترٹے
انت باپ بنانا سراد رآد انت بس ہزا ریش
دزد دست برانت۔

زندگی اگر ہو رہے مس حالات بچنے نامساعد مروچی کہ میرو سردار و سرد سکیں
سردگوار می مرو ہوقی ہوں احسان بندی اور روح آحتہ آیانی ہمدستی یلہ دیگ
پیش بروم و چاری گذرے ہوئے دنوں کے شرنہ انت پیشی مروان گوشہ
تعلق کو بھلا نا نہیں چاہئے۔ زندگی اگر ہو رہے مس سردگوار می
مروم و قہ پیش بروم و چاری۔

راہ آئیگ مان جاننا قائل ہونا مٹھی و اے گپہ منت ات پر بازی
گوشکان کلے و راہ آحت۔

بتل

راہ راز کنگ

مانا

چیر دینا. ٹکڑے ٹکڑے کرنا کو ٹنگ و راز راز گرت و پھر گرت

کار ہرز می

راہ دراہ بند و یلد یگ بھنگ جانا

گناہ تخی انت کہ نور راہ بند و یلد یگ

راگ کنگ

تمسخر اختیار کرنا
ستاناگمراہ گوں من راگ کتہ ہر دیگہ
مان تران منی دیم و داریت .

راہ و یگ

اتفاق کرنا۔ اجازت
دینا۔ مباح کرناشرح و راہ و ات کہ نور و غمراہ گوں
شاہ بانو و عمار کوی پکت .

راہ پیش دارگ

راستہ دکھانا
ہدایت کرناتو منا چیا راہ پیش دارے
من و ت بلدا و .

راہ بے گ

کوئی طریق کرنا

دوٹمن جنگ و مکینت مگری تو رہے بے گ

راہے روگ

ٹنگر لینا

من گوں جنگی ایس مردمان و تی رہے رفا

راضی بازی کنگ

فروش خرم کر دینا

راہ ہمیش انت کہ ہر دو غما ہوتان
راضی بازی پکن .

راج داری کنگ

سہا بی ذمہ داری بھجانا

عید و منے ساگ و ناحت زانگہ
گون مارا جدار ہی نہ کنت .

بتل

زبت دور ضا بوئینگ

بانا

خدا کا منشا ہونا

کارمرزی

مرکز زندگی پر زبت در ضا اہانت

بچا کنگ

ایچی بیعینا

مرکز و سبزی بل زہیرانی زار بہاں -
ایرکف شہ درنگاں بیلترا بار کونان

رہودل کنگ

باتونی ہونا بات کو
طول دینا

تہا چنکیا سین رہود گائے
واک کنت -

زہینگ و دہجک

بڑ بڑانا

زہینگ و دہجک گوکا ن کارہانت

زہرڈور دینگ

جھکڑا ڈال دینا

جیندک نامیقں رہڑے دورواتہ

زہت روپ کنگ

صفا کرنا / خدمت کرنا

سہٹ سرائہ جن گھساں رپت روپ کنت

زتہ لال کنگ

خوک رنگیں کر دینا
خوک لالہ زار بہانا

سموتی پھلیں بانڈک زتہ لال کتاں
(است)

کنگوت پٹ کنگ

بناہ نہ ہو کنا

پوتی و تارانی رٹ پٹ و رگ

کھنہ بوئینگ

کرپہ اشکل ہونا بعد لگنا

ہر لوگ کاست -
چہ ازین زندگی دھو و چور ٹھہ
چست بوتہ -

بتل
زنگ اور سنگیں

مانا
شباب میں قدم رکھنا

کاہلری
رستہ رسیدگیں جنگ بگند و دہلی
کنگا بگند۔

زنگ و پت کنگ

رسول اللہ کی قسم
پر اعتبار کرنا

اگر رسول پت کنگے بلا ہے ات کہ
سرے گوں زمین و سرگوں آسمان
و سکات۔

رسول اللہ بویگ

خواہ پیغمبری کیوش ہو

تو کجا رسول اللہ کر کسی تہی نامہ زنگیت

زنگ و گرگ

ہاں پیغمبر سچول جانا

آپ تھا او ترنا کنگا منی پاؤ زنگیت

رہا و پیر پڈ کنگ

اصباب کنگھے پر ہونا

ترامو چی پداوتی رلی و پیر پڈ انت

زنگ و روگ

گھل جانا

ماگوں جٹ و جگد لائ رلت شتال

زنگ و بویگ

بے تکف ہو جانا

دو تہن ریگ جاہ بویگ مردم زون

زل بل بیت روت۔

رہا بویگ

آوارہ ہونا

تو چونہ زلیہ این مردمے ہنتر جاگ

پہوت نہ زوریت۔

بتل

رُعب رُعب آئیگ

مانا

گروہ در گردانا

کارہرزی

پر نگی رُعب رُعب آئیگ

رُعبینگ بَرگ

چھین کر لے جو

دُڑاں باڑی رُعب رُعبینت بَرگ

رنگ زرد بویگ

شرمسار ہونا

چہ لوگ دُڑی مال دور آئیگ
گل محمد رنگ زرد بویگ

رنگ و دانگ گندگ

چہرہ مہرہ دکھانا
چھب دکھانا

عشق رنگ و دانگ نہ چاریت

رنگ و شربویگ

جاذب نظر ہونا

جنگ رنگ و شربانت البت دگ
کاراں عتبات

رنگ و سرار دگ

صورت سے دھوکا
لگناتو مردم و رنگ و سرار معلوم دوست
کرت نہ کئے

روہرو کنگ

بے زار کردینا

اے بچک و تہیت روہرو کرتگ

روپے دیکھ

خزانہ سہا تھ لگنا
لوٹ میں پڑناکراچی دکار جو بازانت گوشے
مردم روپے دیکھتے

<p><u>کارمرزی</u> من ہے گپا شکہ تو چارو پلہ ورے</p>	<p><u>مانا</u> جھوٹی سچی نہیں کھانا</p>	<p><u>بتل</u> روپگ وورگ</p>
<p>گوژدہ کرسے بلے بازیناں رو سینت وار</p>	<p>نوجنا کھسوٹنا</p>	<p>روسینگ وورگ</p>
<p>بیار باہیگاں روت پھوک پن</p>	<p>چیر پھاڑ کر صاف کرنا</p>	<p>روت پھوک کٹنگ</p>
<p>تواگہ ہدی دانکے دو ردا ت من تھی روتاں کشاں</p>	<p>پیٹ چاک کرنا</p>	<p>روتاں کٹنگ</p>
<p>رستم روجاں گپتہ کرتوں ہر کسے ٹھوکے دنت</p>	<p>بڑے دن آنا</p>	<p>روچانی گرگ</p>
<p>دراں روح رحمی عالمہ راجت و بکت</p>	<p>دن دھاڑے</p>	<p>روح رحمی</p>
<p>بازیں ہوراں زبیر و چارو تاپے بوڑے</p>	<p>خوشگوار دھوپ نکل آنا</p>	<p>روح ورو تاپے بوڑے</p>
<p>پر نور روح ہم دنت بلکن ہین سینکے درایت -</p>	<p>فمت دلنا</p>	<p>روح ہم دینگ</p>
<p>روح روچکانے بوت بادشاہ سر پشکارے جیسے جھلکے کپت</p>	<p>زمانہ گذرنا مدت گذرنا</p>	<p>روتاں روچکانے بوڑے</p>

کارمرزی

ماس پس ز سہگان رودینت مزین کشت

تو کجام رودی تن بک کس پر تو
بہتر سیت ۔

چہ نادراہی رنگے کشتہ رودنی بود

گور باہ پند کہ روشنائی ماں شاننا
دوست دشمن پہچہ آرگ بوت ۔

خدا نیاطوی دیر روگ بچنت چو
چراگ بچہ خوبصورتی روک بافت ۔

تو چیا روک روک کتہ چیا رے
تراپہ پر و انت شب روگنی در

تو چہ بہرام ہم روگن کشتہ

منادہ روہج وقی پد بہرام و دل

یک یک مردم و کارانت کہ جوگا پیشہ
ہر و ہر و مست کنت ۔

مانا

ہال پوس کر بڑا کرنا

پہلوان بننا غیر معمولی
تو تیشہ ہونا

کاسنی رنگ ہرنا

اندھیرا چھٹ جانا

خوبصورتی میں یکتا
شعدہ سا نظر آنا

ہمیں سکا باندھ کر دیکھنا
میش کرنا

کنجوس سے توقع رکھنا

پیچھے پیچھے پھر آنا

جنگالی کرنا بہت کھانا

بتل

رودینگ مزین کنگ

رودی تن بوئیگ

رودنی رنگے بوئیگ

روشنائی ماں شانگ

روک بوئیگ

روک روک خارگ

روگنی ورگ

روگن کشتگ

رول دینگ

روست کنگ

بتل
دون گنگ

کارمرزی
گندیم برون کشا ہر کس گون
کپیت ۔

مانا
فصل کی کٹائی کرنا
بہت آسان کام

رولائیگ
سباح کرنا
دگر آیرا دگرے بلے و قی گپٹ چوں
روادئے

روا بویگ
جائز ہونا
شردز ہک یہ مردم آروا انت ۔

روازہ دریگ
نئی رسم بننا
نوں زمانگ ڈروازہ در آحتہ کر
مزین پیشک نہ کنت

رہے دئیگ
ریش کنگ
نچہ منی ریش دت پچ گپتہ
ریش کرنا

ریش دوست بنگ
عہد کرنا
من ہم ریش دست جتہ کو قی
بیرا ترا گراں

ص: : رہے دئیگ ۔ ایس حالت میں استعمال ہوتا ہے جب کوئی کچھ کھا رہا ہو اور دوسرا وہ کچھ حاصل
کر کے نہ کھا سکتا ہو اور کھانے والے کو دیکھے ہی جائے ۔ عام مائے یہ ہے کہ ایسا کھانے والا کسی بیماری
یا مبتلا ہو تب ہی ایسی کیفیت کو اردو کے کسی ماہد سے ادا کرنا ممکن نہ رہا ۔

کارہرزی

بچک نوں ریش و لمب انت
توے انگت کس کوٹے

مانا

خط مروت ہونا

بتل

ریش و لمب بوئیگ

ایک دوسرے کی دائرہ صی ہمہ جنگ و ریش ریش ڈاگر
اور ہال نوچنا بو تہ کہ بیا ڈندارہ کس ۔

ریش ریش و گرئیگ

ریشی این مردے و انگت
شپ و ترے

ریشی این مرد بوئیگ
جواں ہوجانا

ناکو بیخ کدار و حساب نہ زلف
تو وقت ریش کجا اسپت کرتے

عمر گزارنا تھر بہ کرنا

ریش اسپت کنگ

تو وقت قول و نواشتا تے نوں
ریش و کلاٹ پکن ۔

بے عرقی کی علامت
دائرہ منڈوا دینا

ریش و کوٹ کنگ

چن زاماسی بوٹے و ترانہ چاہ
کہ ریش پھر رشک و پیرانت ۔

میلہ کھیلا ہونا ۔

ریش رشک پیر بوئیگ

دوڑو ریش و لگ و ۔

دائرہ صی میں تنکا ہونا

ریش و لگے بوئیگ

کارمرزی	مانا	بتل
میںے فینگ و موعدا ریکچ کتریکے و زندیکے .	یکے بعد و یگے نکلنا اہل پڑنا .	ریچ کسگ
گپ ہا انت بے رحمت و نقل و تہار یچک دات .	بات کا طول دینا	ریچک و یگ
تو مار ریش کرت خدا کس و تھ و ام دار مکت .	جان کھا لینا بنیرار کردینا	ریش کسگ
ہنچیں گے کرتے کہ ہلوک چہ کند گاریک بوتنت .	لوٹ پھوٹ جہانا	ریشک (ریشک بو یگ)
قادر داد ریشا زین مردے	راضی ہونا	ریشا بو یگ

ک ریشا بو یگ: ریشا ہونا اس آدمی کا نسبت استعمال کیا جاتا ہے جو کسی بھی ضعیف سے اختلاف نہ کرتا ہو۔ جو کچھ اسے حاصل ہو یا کھو جائے اس پر مضطرب نہیں ہوتا اس کا دلے کو آرد وین ادا کیا جاسکتا ہے لیکن پورے صحت سے ممکن نہیں۔ جیسے کہ تم بہ تقدیر۔ راضی بہ رضا وغیرہ۔

(ز)

بتل

مانا

کارمرزی

زما س نوکین کسی گنویں نئی چیز پر آدمی زیادہ نوک آچکے تھی سہا پہلوک
نگاہ رکھتا ہے زیاست و شین گوشہ شہت زما
نوکین کسی گنویں ۔

زردیہ و ت عزت پہ دولت ذریعہ
عزت ہے : جہان ء

مردم کچھار پیسہ بیت ہر کسی
سلامت کیت زردیہ و ت عزت پہ

ندیاں مدے زردوال کہ دولت سے
زردا تگیں برات دباں دوست ہنیں ملتے

دوست عزیز زیادہ پر زرنیا نینت
ہمیشی عاتیلں مرداں گوشہ زرداں
مدے زردوال کہ زردا تگیں برات دباں

زردیہ آپ سر بالہ زبردست کا ٹیٹکا
تجھیت سد پر

ڈکار منی انت بلے سردار کہ
بارتے من چے کرت کنان زردیہ
سرد بالہ تجھیت ۔

بل زہک نہ گریٹ مات ہم جب تک پچھ نہیں ہوتا
 بیچینیت ماں دودھ نہیں پلاتی
 کارمرزی تو وہ پکڑ گوسنتہ کہ منا اے دکھانت
 چھے زماناں تاں کہ زہک نہ گریٹ مات
 ہم بیچینیت -

زہک بدل گوانزگ و کسی کو خاطر میں
 مرد بدل میتگ نت نہ لانا
 شاد بخت نہ ہرات زوریت
 نہ مرد و زماناں انت پہ آک زہک
 بدل گوانزگ و مرد بدل میتگ انت

زیادہ ہیں زورانی کلام باتاں
 کلام باتاں
 زیادہ ہیں زورانی کلام باتاں کراہیاں
 نشتر گان نہ کہ تنے وہری ملک و
 سدا توں
 (کالویر)

زامسی لوگ نہاٹن فائدہ اٹھانا
 یک دو گشتان و تھی ملک پن بلاہ
 بوت فون تو اصل زامسی لوٹے

زامو بدکنگ گالی گلوچ کرنا بہ کلائی کرنا
 زا بدکنگ جنگ پادگنت

زات و زریات و سات پشتیں توہم
 جنگ و پد خراب انت
 مرد یک دگر و ذات و زریات
 و ناحق و چنڈینیت

بتل

زارعی و لاشہ بوئیگ

مانا

کاہلی کے مارے پڑا
رہنا۔

کارمرزی

تو کجام بازی کار کرتے کہ ہر زمانہ
ولاستہ و تچک کپنگ۔

زار جنگ

ماتم کرنا یا خواہ غواہ شور مچانا برات و سرک و گھارن و جوتان

زار پرائی بوئیگ

چیف اس پر

زار پرائی کو تھ کپنگ باورہ پکنت

زالبول و زلیٹیک

بزدل ہونا

رحمیل و دزانی دیا چوزا ہونا

بوئیگ

وزا ٹیگ و گریت۔

زانٹ و زانگ بوئیگ

باشعور ہونا

ہر مردم و اے زانٹ و زانگ

بہ بیت کہ دیا قیلتے است۔

زاعوار کی کننگ

بے تکلفانہ گالی بکنا

زا دور و کافی کنگ پوہیں کارا

زائے دور و ٹیگ

قسم ڈالنا

رحمت و زاع دور و اتہ کو قی بیز گنت

زہ بریں مردے بوئیگ

نیک آدمی ہونا قابل ہونا حمید زہ بریں مردے اگر منی کل و پادان

دو پکنت

زہر کننگ

دھکا ہا بدلہ لینا پٹنا تو بیامین تر ازہ بریں کتاں

<p><u>کارمرزی</u> تو وہی سبج زہیت کمرت ہے</p>	<p><u>مانا</u> محفظ کرنا</p>	<p>زیت سنگ</p>
<p>پیر و شکار و راز و نہ کمرت</p>	<p>نشانے پر لکنا</p>	<p>زرد کنگ</p>
<p>کمال خان چہ پیش و زد گیس مردے نون نادراہی و بہتر گتے .</p>	<p>بڑھ حال ہونا گنور ہونا</p>	<p>زدگ بوئیگ</p>
<p>گنور ہونا شرمندہ ہونا ہو چہ نادراہی و مرد و زرد کپتے</p>		<p>زرد کپنگ</p>
<p>منا تھی زہیراں زرد ز کور کمرنگ</p>	<p>بخیف و نزار ہونا</p>	<p>زرد ز کور بوئیگ</p>
<p>بازیں خوری و سجا و ستیں زہگ زرد و زرد و چہ زعفران و گشتہ (بوتہ)</p>		<p>زرد زعفران بوئیگ</p>
<p>تو بہ چہ مرکی و زور و کورنایں مردے زردی و کمالا شانتمہ .</p>	<p>چہرہ حق ہونا</p>	<p>زردی ماں شاگ</p>
<p>ہمہ نیت گاریں ر موندہ اننت نون گوں زور و سہر و لیب کنت نا کو زرتی چو نیں بخیلے زرد زرد سرد کنت .</p>	<p>دولت سے کھیلنا</p>	<p>زرد سہر و لیب کنگ</p>
	<p>سبجوس ہونا</p>	<p>زرد و سہر و لیب کنگ</p>

کارہرزی

گر ماگ وچہ بازیں آ پٹ و دگا
لاپ ز کا زک بیت ۔

مانا

بھرا بھرا ہونا موٹا
تازہ ہونا

بتل

ز کا زک بوٹیگ

بروڈے تو دت ز کوٹہ ٹٹے۔

گیا گزرا ہونا

ز کوٹہ بوٹیگ

بیکار بیٹھنا منتظر بیٹھنا
تو پہنٹی خاطر نشہ و راہ و سرا ڈکھنے

ز کمر کنگ

ماں سنگہ پیچ و نا دہا ہی کما لو ڈگری
ہوں نندیٹ ۔

پہٹ سے خوں آنا

ز گری ہوں نندیگ

ٹھس سے مس نہ ہونا
سردارے ماں بست پچ ز گے ہم ز کمر

ز گ ز کنگ

عارض سبانا گیسو سنوارنا
ننگیں جنگ و ز لپ دارگ ہیا رانت

ز لپ دارگ

گو بچ گو بچ اٹھنا
کنڈگ ز زبیا رگے مارے ماں
(عنقا)

ز بیا رگے ماں بوٹیگ

تو چھرو میں خان غم و زنگ
مجن زنگ کلہ پو ش انت ۔

گلے شکوے کرنا

زنگ جنگ

بڑے امیر کا نہ تک نیار تہ

بچہ جننا

زنگ ۲ رگ

بتل
زنگ و برکتنگ

ماتا
بڑھنا۔ زیادہ ہونا
افزائش نسل

کارمرزی
پہ مالدار مال و زنگ و برکتنگ
انت۔

زینگ سنگ

گر بیان میں ہاتھ ڈالنا
تند خود ہونا

گپ گپ و سر از چنگ سنگ مردم
غیر از بیت۔

زبے ورگ

سنگ خوار ہونا

منچہ تھی دسترخوان و زبے
وارنگ ہائی کیا زانت۔

زندہ زند بوئیگ

ہٹا کھٹا ہونا

گوشنت نادر ہی و مردم کم
کتبے خدا داد ہم ہم زند زند

ننگانی بوئیگ

زانو نیا ز کھولنا

مردم دل و زنگان گول لی دوست
دیر کچنیت۔

زور ورگ

دکھبلا

دہ لنی گولگ و تیلانک و بیگاس
زور وار تہ و نادر ہوں۔

زور گندگ

کسی کا لوہا ماننا

عینہ تان کو زور و گندیت راہ نیت

زور و ترو چارگ

امتان لینا آرائش سنا سرکار زور زور نہ چار بیت

بتل

زور ان سری کنگ

مانا

زیر دستی کرنا

کارہیزی

بلے سرکار زور ان سری ہم نہ کنگ

زور و گلام بوئیگ

زور کا لوہا ماننا

تادرداد، پوراہ تیشٹ ہر زور
دیہا گلام انت -

زہم گون و پٹ دارگ

غیر معمولی بہادری دکھانا بلوچانی تھا، پنجیں سر پیار بوئیگ
کزحم اش گون دپا ددا شتہ

زہم و زہم کشی کنگ

تلوار سوننتا

پہ ناچی ایس گپے و تین و نیام زحم
زحم کشی بوئیگ و شن انت .

زہم زورگ سرداوشنگ

سلسلے ہو کر نگہبانی کرنا پہ زہم زورگ و سرداوشنگ
سلسلے ہو کر آمادہ دشمن ہونا مردم بد و دیبیت مجہل جہنم ہونا

زہم پیش دارگ

تلوار سے ڈرانا

تو بلوچ خان و دو قازم و پیشدار

زہم گرئیگ

خفا ہونا

ذی تخی زہم گرگ و سر پیر نہ بوت

زہم و زہم بوئیگ

غصے میں بھرا بیٹھا

تراخیزت زہم و پیر نہ شنگ

زہم و در شان کنگ

اظہار ناراضگی کرنا

گلام صراوتی زہم و در شان کنگ
اسلام و در انت -

<p><u>کارہیزی</u> زہر و سامت و مردم کو رہیت</p>	<p><u>مانا</u> غصے کے عالم میں</p>	<p><u>بتل</u> زہر و سامت بوئیگ</p>
<p>برای تو دتی زہر و بو اور مردی ہمیش انت۔</p>	<p>زہر کے گھونٹ پینا غصہ تھوک دینا</p>	<p>زہر و درگ</p>
<p>زہر گ کنگ اسلامی راہ بندے</p>	<p>حوصلہ کرنا۔ ضبط کرنا</p>	<p>زہر گ کنگ</p>
<p>من چڑی ایں سے سال زود کتہ گڈاں ہے چار پیہ تہ آحتہ۔</p>	<p>تکلیف برداشت کرنا بھوک سے رہنا</p>	<p>زود کتہ گ</p>
<p>زورگ و درر و گ مردم بویت گار بیت۔</p>	<p>لے بھاگنا</p>	<p>زورگ و درر و گ</p>
<p>پاک تانی پوجاں زورماں زورماں سرت کشن یکیں روہج کبر و شہادت</p>	<p>ہاتھوں ہاتھ لینا آٹے ہاتھوں لینا</p>	<p>زورماں زورماں کنگ</p>
<p>سیال دی گپ غیرت داری مردان زوم سیری تیران کم نہ انت۔</p>	<p>لمغوں کے تیر مارنا</p>	<p>زوم سیری تیرانی کنگ</p>
<p>میرزک تو ایچ زوم زبے پیر دست نہ ہا یعنی۔</p>	<p>کار نامہ دکھانا</p>	<p>زوم کنگ</p>

کار مرزی

تکوار کے گھاٹ انکرونا
بالآبرجء و قی ہوتا یکھیک ڈریم
دوب و داتنت

بتل

رہم پوٹ و بیگ

مانا

تکوار کے گھاٹ انکرونا

زہم و ڈال بو بیگ
غصے کا مظاہرہ کرنا
توٹے سر چا بدام زہم و ڈال

زہم و مارکنگ
بادل نحواستہ کفانا
بیار کہ لفتے نا زہم و مارکنان

زہگ ماس بو بیگ
زہجہ بچہ ہونا
ڈرانوئی و کھی زہگ ماس بو بیگ

زہگ ماس کننگ
دایہ ہونا
زانگہ بی لالین زہگ ماس گرت

زہگ زاتن نہ بو بیگ
بال بچہ نہ ہونا
آوہدی کہ جرمین و لام ات مار زہگ
وزاتن پہ نام نہ بو تہ

زہگانہ ماس بو بیگ
بچوں کی ماں ہونا
ناکو تھی و ڈر نوں تھی زہگانہ ماس

ہم پیر انت

زہگی انگل کننگ
بالک ہٹ
تجر نوں بل و قی زہگی انگل تو کننگ

زہم کننگ کتنگ
دشمن کا بیج ہونا
من گوں کلاں و سچی کرتہ بیج جاگ

زہم و کننگ نہ کشتہ

کارمرزی پہ دو کاسگدان و من تھی زیرست نہا	مانا احسان مند ہونا	بتل زیرست بوٹیگ
سرکارء بندی گون زیل و زعفریل بستہ گنت ۔	قسید ہونا	زیل و زعفرانی بندگ
زیم حسین خدا انت ۔	مسرہم بندنا	زیم چین بوٹیگ
علم و طبع گند ترزیم کرتگ	چھل جانا	زیم کنتگ
تو بجاروئے کرد ترا زین ان کرتگ	تیار ہونا	زیم کنتگ

(ش)

کارمرزی	مانا	بتل
یکے منی گورے ٹرپگے نشت	دھسے بیٹھ جانا	ٹرپگے نندگ
ہو رے ٹرپگے ماہ انت چوڑنگ	موسلا دھار برسنا	ٹرپگے ماں بوڑنگ
عدد پے رچیت -		
دہ میل پنڈ کنگا من ٹرندو پنڈاوں	نڈھال ہونا	ٹرندو پنڈ بوڑنگ
نادراہی ٹنگ رند کر بدار چوڑنگ	آہنہ بھولنا	ٹرندو ٹنگ
ٹرندو ٹنگیت -		

(س)

بیتل

مانا

کارہری

ساری مرنے بڑھتے صدقہ اب بچھٹا لے لیا ہوں شہر محمد و چنگہ پنت دانت کراے کارہ
 نون پر چھ بڑے ہبکے جب چڑھاں چک گئیں کھیت مکن آسراے جوان نہ امنت بلے نہ
 منت نون ہوشن کرنگ بتل و گوشت
 ساری نہ بوسے صدقہ نون پر چھ بیٹیکے
 ساگ بندہ لانگ بندی شہ ناطہ عمر کا ساتھ ہے بلوچ دو دانت کر ساگ بندہ لانگ بندہ

سال رونت گال کوشنت بات رہ جاتی ہے اور رونت کسی سمرانہ اوشتنت گوشت
 وقت گذر جاتا ہے گش سال رونت گال کوشنت .

ستر کارہج شہر و گنت خواستونے کا چھرا کوئی دولت مردم و عزت دنت زبانی
 لانگے پکن لپے نمج پیٹ میں نہیں گھونپتا . نہ دنت جو کہ کارچے ستر شہر
 بیت لانگ و بندنت لاپ نہ جنت

سنگے کو تاجا دکپتہ گمران پتھرا پنے چکے پر
 امنت بھاری ہوتا ہے نہ شہر بیت سنگے کو تاجا دکپتہ گمران امنت .

کاہری

دیگرے کارے دست ماں لگ گیا
دیگر دگل و شانہ نہ تاقہ و ترار
دیگر گشت سوری سوریانی در
جہاں چری آئی ۔

مانا

سوربی سوریانی درد جان خوشی کسی کی گائے
میورا

بتل

چوریانی

بلوچ، سیالی، لاری، گپ انت
سیال پہ خیال ۔

نہ مقابلہ مقابلہ ہے

سیال پخیال

تو مہنی عاروس نہ نیاحتے من تہا شان
کامی نہ چون کایاں سیال نہ پچھے
پچھا رک تہا چار بیت ۔

جیسا کوئی سلوک کرے
ویسا جواب ملے ۔

سیال نہ پچھے چیمہ پچھا رک
ترا چار بیت

کارے ہر کے خراب بکنت ناکہ نہ
گنت نگوشنت کہ ساوچہ بارگیں ہند سوری

رسی کمزور جگ سے
ٹوٹتی ہے ۔

ساوچہ بارگیں ہند
سیدی

نہ مقابلہ کے علاقے پہ پیاڑ سیال سیال نہ سگیت کہ سیال
ٹوٹے بھی بھلا لگتا ہے ۔ ٹوٹے کو ہے اڑی دی جو اینیں ۔

سیال نہ پچھے کو ہے رڑی
جو اینیں

(گالوار)

بکاروٹے کہ مروچ ساپ چکران کہ تہا

بی ٹھن کر رہنا ساپ و سپنگہ بوئیگ

<p>کارہیزی عاقلاں سا ساکنان کرکنت پیناں پہنشاں پیداک نہ بیت مات کوہ بڑی تہیرے (مکانا فاضل)</p>	<p>مانا عجرت حاصل کرنا</p>	<p>بتل سا ساکننگ</p>
<p>فیروز پاد پیرشت نون ساں کنا ٹینگے</p>	<p>پکستر گانا</p>	<p>ساں کننگ</p>
<p>تہا کراچی دگوات و آٹ ساچتہ</p>	<p>اچھا لگنا</p>	<p>ساچک</p>
<p>مال ہمت گا رکرت نون ساں آتہ</p>	<p>ہوش ٹھکانے لگنا</p>	<p>ساں آرگ</p>
<p>پولیس ڈر دوشہماق بہت کشت زوت ساری ساری بوت</p>	<p>آگے آگے چلنا</p>	<p>ساری ساری بوینگ</p>
<p>تو تہا پخیرے ساز کرت کجا روئے؟</p>	<p>تیار ہونا</p>	<p>ساز کننگ</p>
<p>مرد دراپنچوسا کوڑہ کرتا کہ ہمدان دوئی دوی ڈگپٹ منڈت</p>	<p>بل دینا یعنی سنت اذیت پنچانا</p>	<p>سا کوڑہ کننگ</p>
<p>کجا عورت کنت پدا ہمہ ساگا این پیر کاراں زوریت</p>	<p>پیرا فی عادت دکھانا</p>	<p>ساگا این پیر کاراں زوریت</p>
<p>پیر سالیونکی ملگان کنت کجا گرتہ فی عہد</p>	<p>دولہا کی چال</p>	<p>سالوٹھا ٹنگ</p>

کارمرزی

سالانی سال گوزیت بلے ماتراز
گنڈاں کہ تو پیا مانترے پکے۔

مانا

ساہا سال گذرنا

بتل

سالانی سال گوزگ

مرد و مرک و سال شش ماہ ز
گوشت جن مدد گے سیرے گت۔

سال شش ماہ گوزینگ کچھ عرصہ گزارنا

بلے عمری شتا ہوانی و یکہ در سالے گوزگ

پورا سال ہونا

سال کیگی بوینگ

مردے کے پیچھے سال کاٹنا گڈاں باریں لالہ و سالش دت؛

سال و جننگ

تو وقتی زہگ و منشت و سال و گرانڈے
دے

سال بہ سال مقورہ
خیرات کرنا

سال و گرانڈے و یینگ

سال پد و پیش انت رمضان
شریفا مہراں زمستان کنت کیت

سال ہجری و عیسوی
کا تقابل

سال پد و پیش بوینگ

پیر و قتی کنگ و سال بہ سال و شمارہ
شاہلو و پور حانون و ساگنڈے دل مانگنا

ہر سال پہنچنا
ناطہ مانگنا

سال بہ سال رسیدنگ
ساگنڈے دل مانگ بوینگ

بلے در حانون تہ ساگنڈے انت

نسبت طے شدہ

ساگنڈے بوینگ

بتل

ساہ ڈی گزند بو بیگ

مانا

ساہوں بے عاویں کی طرح
کرو گنا

کارہیزی

پاؤ جنوں لاد دست و جاگ و بند
میر گے بو تہ بر منی گزند و آحت منی
عقل جو سا ڈی گزند و دیر کنی
شاہا شے کتہ چندا .
گہا پیر پیرانا ساہ پیر گنت

ساہ پیر گنگ

جان پنجاور کرنا

ساہ نہ گنگ

ٹھس سے مس نہ ہونا
چپ ساوہ لینا

ڈیس و گند گا میر زک و ساہ
نہ کشت

ساہ دیگ

جانبر نہ ہو سکنا

پھی باز تندر بند ات ہر پتال و
سگاسے وات .

ساہ و ہرل گنگ

مالہ و ڈر کے
جان جاتی رہنا

زمین جنب و منی ساہ و ہوں گت
من چہ ماری و دورکت .

ساہ پڑ پویشی و بو بیگ

نفسا نفسی کا عاکم

تو یہ چہ ساہ و ہلا پویشی و باز مردم
و تو تراوت پھی و ڈرئی گرت

ساہوں پونز و ڈر و گلگ

جان بیوں پیرانا

ڈران پنچو گیر آورت کہ منی ساہ
گول پونز و آحت و حکیت .

کار مرزی

جو ان کو زرش برتنت تہا
تور باری بوٹ -

مانا

ساہ و تور بارہ بوئیگ جان بخشی کرنا

بتل

ساہ گہر بوئیگ

جان کے لاگو ہونا

من چہ تو نہ ترسان تو زانکہ منی ساہ

ساہان بوئیگ

جان میں جان اہانا -

نوں سنگناں گندے تی جان دساہ

ساہ مٹ بوئیگ

جان کے برابر ہونا

ساہ و مٹ بات کہ اگر گوں نوز

ساہ و کپنگ

ایضاً

مناہم ساء کپات اگر گھسی بیلی و شاک

سیاہ زبان بوئیگ

جسکی بد عاقوری اثر کرے

کہیری چون سیاہ زبانے بد کا کپنگ

سیاہ بوئیگ

عورت کی عزت کرنا بوچی

سیاہ سہرانی عزت ہر بلوہ

مناشرے میں عورت کا تہ بظاہر
دوستیں -

سیاہ کنگ

سیاہ کار کرنا فعل بد کرنے پر

رحمتانء و قی جن سیاہ کنگ

یہ لفظ مستقل ہے سیاہ کار کی گشت

مذمت ہے

سیاہی کنگ

برابری کرنا

خدا و روح انت کہ تو گوں

سیاہی کنگے -

بتل
نے تمام اور بیگ

ماتا
سووم ہونا یعنی سووم کی
خیرات

کارمرزی
بازرین و نمان دتہا ہوا تشروق
سے شاماں گرت .

سبز بوئیگ

اولاد ہلنا یہ ایک دعا ہے
خدا ترا سبز گنت

سبز بوئیگ

تعلق رکھنا نظر آجانا
تو دگر و چے پے کل بود پڑ سبز بوئیگ

سبز آباد

آیا دہونا
ہر مسلمان خدا سبز و آباد پکنت .

سبز ہی آپ

نرا پانی ہونا یعنی بے مزہ پن شیرے آوردت سبز ہی آپ آستہ

سبک بوئیگ

چھیل ہونا
اے جنگ چوں سبک انت .

سبک کنگ

بلے آبرو کرنا
تو پیر مرد در ابار ہی جو سبک گرت

سبک سندل بوئیگ

چیلانہ بیٹنا
زہ ہوا تو پیک سبک سندل و شہم کن .

سست و سنہار بوئیگ
پھیکا پھوان ہونا

پوٹل و دزد و بے دست و سنہار

سست کنگ بوئیگ

انت مردم و طاعت نہ در بیت !
انت دزد و انت کنگا ات
ز سست گرت گیت

اچا یک آد بودا

کار مرزی

من دیران دوستار و مندی
منٹ کر تفت

مانا

بدل لینا

بتل

سٹ و سٹ کنگ

اینک سٹ و پٹ ما کہت کہاں

مسلل تگ دو کرنا

سٹ و کپ کنگ

بلہ میں گوا لگ بی زود گنا آدم دوسرا
عسٹ وار تہ

موج ۲ جانا

سٹ ورگ

تا نکہ مردم آ نہ لوتہ سٹی رو گ شری

ان دیکھ جانا

سٹی رو چک

گر تعان علی سیمین زندان
(بمیرگ)

تازہ قدمو ک نشان
پیر جانا

سجلیں زندان برگ

قہر کسی سدا باور سنے کسی تھا بھون

دوست ہونا

نہین بوئیگ

منادیتے سہت و کباب بوت

جل کر کباب ہونا

سجگ و کباب بوئیگ

تو وقتا ناند لگو شتا نہ کرت سہت و کباب

جل کر رکھ ہونا

سجگ و ککر بوئیگ

تاکم خان چونیں سکیں اے وقتا لاپ
ہم نوارت

کبجو س ہونا

سکیں بوئیگ

کار طرزی	مانا	بتل
بیابانوں میں سخن پہن کر تو میرے دکھانے	عہد کرنا	سخن کنگ
تاسے منجھو پر کہتے کہ سر جان انت	لبر نہ ہونا	سر چنگ
آملامت نہ انت سر جو شہجہ برتہ	سستی گم ہونا	سر ہوش پر گ
خواہ غواہ کوشش کرنا تو کون تر کمان کہ چیا اینک سرچھ اے		سر جنگ
سر نہ منیت ۔		
شہید ہا انت کہ خدا راہ دوق	جان لڑانا	سر دینگ
سرس دات ۔	جان دینا	
کلیں بزرگلا دز اہلیت و سر لاکرت	ہانک کر لیجانا	سر دینگ
کسی کام کا پیش خمیر ہونا ماچہ کو رو دور آہن آ رہا پسر کرت		سر کنگ
اے مردانت اے پتنگ انت	قتل کرنا زہدگی لینا	سر وورگ
روپے وقا سر ووارت ۔		
پانینی سے لگانے رکھنا رستہ رسیدا گیں جنگ وناں		سر و سر چنگ
کہ سر و سر چہ کئے		

کارِ طرزی

مترنہ کنگ
 اُوپر اُوپر سے اُتالینا
 داناں سر سر کن خاک و شہیر شہیر کیت

سر پہ دیم بوئیگ
 سب کا مل بیٹھنا
 تما کلا سر پہ دیم کرات نون و قلم
 ء یہ مسندت

سر و سوج کنگ
 انا پہ کرنا
 تو روجہ کاروان و مرد ماں سوسن
 سر و سوج ء پکن -

سر و دُوب کنگ
 جوڑ لگانا
 اے کپٹ گوں آگپٹ سر و دُوب کنگ
 جھیرہ پاد کنگ زانے

سر و دُوب کپنگ
 بے ترتیبی سے سوزنہا
 یک شے سر و دُوب کپاں روجہ بیت -

سر و چاد بوئیگ
 آئے ن کہیں آنا جانا
 تنہا لوگی ہر روجہ سر و چاد رانت
 اینکہ گرد گشتہ رانت

سر پہ سر وئیگ
 کسی چیز کی قیمت میں دوسری پیش ء زنیست ات پشم دوا
 چیز کا ہر ابر لین دین - پاپا رے آں سر پہ سر زرتت -

سراں سر بوئیگ
 خواہ مخواہ تکرار کرنا یا کسی گنگزات ء مردم سراں سر نہ
 کام پر سارا وقت صرف کرنا بیت -

سر پہ سر کنگ بتل کارگری
 بے باک کرنا مانا تنہا منی حساب نوں سر پہ سر موت

سر پہ جینگ سر من گشت بگد سر و پد جت چارن
 پیچھا کرنا

سر و سنگ میٹرینگ اپنی توت سے بڑی توت چھوت سر زور دے گئے جھیریت
 سے ٹھکڑ لینا سر و سنگ میٹرینگ بو تہ

سر و بون کنگ گزید گزید کر معلوم کرنا تو مے سیاد نہ گئے اینکے سر و بون بکن

سراں چک کینگ سیون و میدھ و سر و م چر سراں
 ٹوٹے پڑنا چک کیت کر لٹھ بجن جہلا د نہ کیت۔

سر و مال کنگ جان مال سب کچھ لوٹنا بادشاہ بڑھ و مان و گلہ آدت کر
 ہر کس کپٹ نہ زوریت من آٹرا
 سر و مال کناں۔

سر و ساہ کینگ بدعا ہے جسکے معنی ہیں اپنی چٹیں پٹیں تگیں گپ ہر کس و
 جان کا نقصان پائے۔ وقی سر و ساہ کپات۔

سر پہ فٹ کینگ جیسے کو تھیا تھی سر گور بھٹ و نہ کپتہ

سرور کننگ دعاد بیگ
 سرور کننگ دعا بیگ غلو ص سے دعا کرنا
 کار مرز می
 بزرگیں در بیشی دلا پیر کرت
 وقتی سرے در اکرت دعا لوست

سرور کننگ نسبت توڑنا
 نوروزی وقتی دشتا سرور کننگ

سرور کننگ سروروت بوئیگ اپنا مالک خود ہونا
 بلوتح از اہت بوتہ سروروت

سرے زمین سر آسمان بوئیگ بہت لمبا
 خدا وقتی گاں شرنانت جنت ات اگر
 دت سرے گوں زمین سر گوں آ زمان
 عسک ات ۔

سرچ گنو کی در آرگ دیوانگیا کا نظارہ کرنا
 زرد قمار بھوکہ سرت پہ گنو کی در آرگ

سرے سارہ بوئیگ فرزانگی دکھانا
 نا کو تو سر د سارے لے چہ بن مہنی پاجن انت

سرانی خیر بوئیگ انسانی جان کا بھلا چہنا
 سرانی خیرات مال پہ پدا ہم کیت ۔

سرور کننگ برابر ہی کر نیوالا ہونا
 ہمسائیگ گوں یک دگر و مدام
 سرور کننگ ۔

سرور کننگ سرور کننگ نہ ہونا
 تو اے مردم دگٹ گوش مار کر لے
 سرور کننگ ۔

بتل

مانا

کار مرزی

سری سواراں گوں فوشینگ ہر اول دستہ میں ہونا

ہر جنگ و بلوچ ندام سری سواراں گوں بوکتہ۔

سروک کنگ چارگ

جھانگ جھانگ جانا

وارد مان و سروک کنگ چارگ
شہ نہ ایس۔

بتر سارگ

عادتہ واقع ہونا ظ ارج تھی زندہ دستہ یک مرت

(ملانا فضل)

سیریں ہند کنگ

گمر توڑو ابھیٹنا

سرو چھو سی ڈمٹ نہیں بار کزوریت
سیریں سند بیت۔

سردول و گون نہ فوشینگ

صحت بکل نہ ہونا

چہ دور و مچ و تپت سردول گون نہ

سرگرد کنگ

چکر دینا

ملاء پنجین تا ٹیت عادات کوز
باریں چہ کی سرگرد بوت آحت

سردوارگ

مان میں ہاں ملانا

آو سردو نہ بوٹہ تو بہتر سردار شہ

سریگ و کینگ

باروس ہو جانا

دل میں شپ ناہ راہ و او زنگ کہتہ

پر سکون ہونا

چہ گور بام و سرد بہتہ کہتہ۔

صل یہ شعر غیر لفظی ہے۔

کارِ مرزی

چشیں نادلیت کر ڈا لگو وصال
سروشک و چٹاں

مانا

ندیدہ ہونا

بتل

سروشک و چٹنگ

بچا تو چونیں سپروٹیا سزا ہے

بے فائدہ

سزا بوٹیگ

بنا کہ بچا روگ و سستگین
ہم نیست -

سیگین جل و نہ بوٹیگ گھر میں کچھ نہ ہونا

چشیں سک سر و مردم شش
روح بے آپ نام و پند گنت -

سخت جان ہونا

سک سر بوٹیگ

شہچے سک سک کنکارات

سہرگوشیاں کرنا

سک سک کنگ

مات گیارانی سک و ایر گئیگ ہم تو انا

چاہت پوری کرنا

سک و ایر گئیگ

سکی و سوری و دست گرگ برے وقت میں کام آنا سکی و سوری و مردم و بہات دست گئیگ

سکرات و بوٹیگ نزع کے عالم میں ہونا ظالم خان چھٹے روح و سکرات و انا

سکین و بیگ پر کنگ بیج جھوٹ کہہ کر درغلانا شہامتی بہات و سکین و اتہ او بیہ
کہ بہوات و سز و ہر بیت -

- بتل بوئیگ
 کار مرزی
 خیر کار و چہر شاہ دوست د لوٹے
 آون مرزین بیکٹ و ارنت۔
- بتل بوئیگ
 ماما
 کھوس مکھی چوس ہونا
 دلراد کار و تہا گت ہست
- بتل بوئیگ
 غلیظ ہونا
 سلیں نہگ زوت نادراہ بیت۔
- مہر بوئیگ کپگ
 ہرشن آجان
 تونو کسمہ کہہ کہ گاری لولا سٹے تراہ
- سنگ و چپی کنگ
 فلاق ممول واقع پیرہ
 سینگے چپی کن ات کہنا کور مضان
 معاورہ کہا جاتہے نئے لوگ آ آحتہ۔
- سنگ سیاہ بوئیگ
 پتھر بن جانا
 غیب جان و کلین کا فرانہ پدخت
 آسنگ سیاہ ہرقت۔
- سنت بندگ
 اتحاد کرنا
 بہ مسلمان سنت بندگ جو ایندگے۔
- سنن بوئیگ
 لے پروا ہونا
 چار پیسہ آست نون مردیاں سننے
 بوئیگ
- سنا و سلاہ بوئیگ
 کھل کٹے سے لیس ہونا
 جنگ و پٹ و بلوچ سنا و سلاہ
 بوت اکتا تانت۔

بتل
سرخ و شنگ بوئیگ سب تیار می برهم ہو جانا گڈ ان دیتے ڈر منانی کلین سپج
کار مرزی مانا
شنگ بوئتت نان۔

سرخ نہ جنگ کسی کام کا نہ ہونا ندر ایچ کار سا سپج نہ جنگ

سوچن ویک کار وہ جس سے ایک کام کے صاحب داد چھو نہیں سوچن ویک کار
ماسوا کسی دوسرے کام کی بید چہ ورگی پچ نہ زانت۔
توق نہ ہو۔

سند جنگ سراغ پانا سراغی سندخت دوز و گرگہ پزیرا

سیناراه وئیگ پیغام بھینا مات پچ سیناراه ذار کربلا

سورگ پادینگ میلا کھیل ہونا علامہ پبے شنت شود سورگ پادینگ

سورس بوئیگ لاڈلہ بنتا توق سورس نہ گچوں لاڈلہ گرت

سوچن بندھیک بحال دیکھا تفصیل سے ذکر کرنا کئے گو شیت من سٹی نہ اوں سوچن

تاں بندھیک و حال بنا گون انتا توہ کن چیں گت توہ سوچن بوئیگ
سوچن بوئیگ و اشتر گوازیگ ان ہونی کہنا
اشتر گوازیگے۔

بتل
سوکا کنگ

مانا
بیزار کردینا

کارہر زمی
سجاز ہگان کلین میدنگ سوکا کرے

سورہ کنگ وارینگ

جیسا تیسا پکا دینا

ہوٹل والا ورون د سوسٹرو
کنت و قی ز رء کشت

سول رودگ

سروساتہ

اور د انگلیں بالاد چوسول د رستہ

سولک کپنگ

کیڑے پرجانا

آسیا بٹ آرتاں سوک کپتہ

سورہ بوئیگ

ہر قیمت پر حاصل کرنا

تو پینی اشترے برگا اصل سوٹے

سورہ بوئیگ

کامیابی ہونا

میرداد و آئیگ د شاہ بیگ
موشے سورہ بوت

سوکلو دارگ

منہ چرانا

زہگ و قی چیزاں یک دگرے
پیشہ وارنت و سوکلود میت

سہر پونر سوئیگ

عزت بحال کرنا

خدا نما را سہرے پونندات کہ
ہمسا بیگ و مال کار نہ بوت

سہرانی برات کنگ

محرم نہ سمجھنا

گرانا زہ براتانی کوشہ لکھو
سہرانی برات کرست

بٹل
سیت گندگ

مانا
نفع مند

کارہرزی

گندیم و کشار و مندوسٹ و کسپینڈ

سی روہج جھیرنگ

ہمیشہ تکرار

سی روہج جھیرنگ برات ہم آہر کا پتلا

سی این دنتان جنگ

دانتا کل کل کرنا

سی این دنتان کو ہٹے نہ لگڑج

سی سرک پچگ

ایک غیرات جو من مانگا
مراد پلنے پر دی جاتا ہے

منی پنج بین من ہی سرک پچا

سی بائیگ

راس آنا

ساڑتیں ساہگ ہر گنڈ سیاہیت

سیاہ ترنگ

جذبات میں آجانا

رشد چہ زہر سیاہ ترنت

سیاہ سچگ

کم از کم قیمت

اگر سیاہ پر سچیت منی و کار ہزار
کلہار کاریت .

سیاہ مار و گار کنگ

(بدعا ہے)

تر سیاہ مارے گار کنگ

سیاہ موش بوئیگ

ایک بیار علی جس میں آدمی و گرسے حتی تو ورگ و گزے قادر
کالا پتر جاتا ہے . سیاہ موشے و گت .

<u>کارمرزی</u>	<u>مانا</u>	<u>بتل</u>
من گوشان انگت سیاہ گرس سد بزیات بگرات	ایکدیاری حسین آدمی کالا پڑ جانتے ہے۔	سیاہ تریو مرئیگ
سیاہ دیم من ترا سوچ نہ دات کہ چونہ چو پکن	کالک لگنا	سیاہ دیم بوئیگ
سیاہ کارکنگ کشنگ بلوہج و دودرانت	سیاہ کار کرنا	سیاہ کارکنگ
عاشور چو نہیں سیاہ شومے دردا نگین جن عو نہ زور بیت۔	ہد سمت ترین ہونا	سیاہ شوم بوئیگ
راہ گداری آں مارا سیاہ دل گتہ	تنگ کرنا	سیاہ دل کنگ
کالے اعضاء والا کالا کلوتا تھی زہگ چو نہیں سیاہ پلاسکے۔		سیاہ پلاسک بوئیگ
جمبر آں مرچی سیاہ تہار کرتگ	اندھیرا چھا جانا	سیاہ تہار کنگ
تو چیا اینکے سیرے و کچے مخے و سیرے	اکھڑنوں دکھانا	سیرگ کپنگ

(ش)

کارمرزی

تو چو کینزءء پچبر در نیستے دعا
کن رئیس عا شہوایی کہ ماہوایی

ماتا

ہم سو دعائیں دو تمہیں دلبر
بنا دیا۔

بتل

شاہوایی کہ ماہوایی

پہ شاغاسی و پیگ و چار گھس
بچ نیست

شاغاسی و پیگ کو پیگ دکھاؤ
دکھاؤ ہی دکھاؤ

شپ شام نیست صہب و بارگ
ہور کیں بڈا کاں گوش مدار۔

گھر میں نہیں دانے اماں
چلی بھانے۔

شپ شام نیست
صہب و بارگ

شپ اگہ تہاری مات و گہار رات لکھ اندھیری ہونا زمانہ آخر انت بلے انگت ہم تو ہوں
بہن کی تیز ہوتی ہے ، شپ اگہ تہاری مات گہار پیدا وراں
پیدا وراں

کار مرزی

عید و پید پیری داد و ہر اند پیت
شمرنے کیلے دیکھ تاک و بر سنت

ہم و ہڈ کر بلوٹے شیرک کارانت
شمرے پر نرمان رو ہدغ ہونہ بیت

من گوشت بلکن اے نوکری کلمنی
لا پیر بیت بلے گوشت گش شرو
بدل کنان بخت و چرنا کنان اے
ہم ہمہ رنگ انت ۔

نوکر اول کرت بلے کاشیت شوم
گوشتش بختا در بو گوشتے شونی
چہ تا و این

رضائی پہک بے کارے ہی شیکن ہ
شیر بگلیں نانانی ملکوت انت

ہمچ چیزے شری دار کا جرانہ
انت کر گوشتت شدیدار ندیگ
نہ گرو بیت ۔

تسا شاپس انت ابے میا انت من
ذی این انت پر تو دار بگ لہ

مانا

دوب مرنے کو پانی نہ ملنا

بد قسمتی کی انتہا ہونا

بد قسمتی کا ساتھ
ساتھ رہنا

بد قسمتی مول لینا

اپنے گھر میں شیر ہونا

مہاجھے کی سہڈ یا چور ہے
میں پھوٹے
(گالوار)

تسا بوس بے میا بویگ آفرین ہونا

بتل

شہ نہایت کبیر کہ بے
تاک و پر کنت

شوم و پر نرمان و سرا
ہون بیت

شور بدل کنیں بخت و
چوں کنیں !

شوم و گوشتش بختا و بو
گوشتے شونی چہ تا و ان دانگ

شیکن شیر بگلیں نانہ
ملکوت

شری دار میا دیگ
نہ گرو بیت

تسا بوس بے میا بویگ آفرین ہونا

بتل

شاہی کنگ

مانا

انعام پالینا

کارمرزیحزہ ماتھا بد لوٹ کجا پاگ
شاہی کنگ

شاہت و سیر بوٹیک

کھاپی کر جان بنانا

لو شاہت و سیر بہ بٹے بن ہے
گنج انت

آسودہ ہونا

شاہت بوٹیک

روادار ہونا

حسن عین وق لوگ و آشاہت بیت

شارے دیگ

نجش ملنا

جنگ پاد کنگا کس زانکد شاہت

شارے پلو و بندگ

گرہ میں باندھ لینا

اچھیں ہیرے جوت نہ جوت تو شاہت
پھلو و بست

شان کنگ

نگر اور نخوت کرنا

رہیں شری مرد شان نہ کنت

شان و شرف و میگ

عزت و تکیم کرنا

مکران و مردم مہمان و جوان شان
شرف و یدت

شاہگ ہالاروگ

فصیحے میں کودنا

تھانیکہ و شان من تراویست

شام کنگ

رات کا کھانا کھانا

بہ نند شام کنگ

بیل
 شیانگ چہ شدہ عذرت کوئی کسی کے حال سے
 ہمیشہ پیراں گپتہ واقف نہیں

کارہیزی
 واجبہ تو منی حال دسٹی نہ نے بشواگ
 چہ شدہ عذرت گوشے پیراں گپتہ

نمال دپوشے شاکوئی
 بھلے دنوں میں گے دنوں راستے کہ مرو چی اللہ داد و عدا گنچو
 زاموشا کو بچو لانا نہیں چاہیے۔ بلے وئی پاری روچاں قولے ہمہ بیل
 مشمشیت کو شال دپوشے شاکوئی

شاہ بوئیگ تو کھر مونا اولسی زندہ ہر کس تی گھر شاہ انت

شاہی توبہ بوئیگ نصرت حاصل کرنا شاہی توبہ انت بالآخر

شاہم کنگ برابر بانٹنا دان باز انت بیاشام اش کنا

شہر میں مست بوئیگ نڈہ اور بے خوف ہونا جنگ پٹ و میر مخراب خان جو۔
 شہر میں مست و زحم جان آت۔

شہینگ بوئیگ وجران کے ذریعے کسی من و شہینگ بوت کرتا پنچ وٹ
 بات کو محسوس کرنا گون

شہ پاسی ہنگ رت بگا کرنا ہائے شہ انت شہ پاسی ہتہ

بمنزل

مانا

کار مرزی

شب جاہ و روح جاہ
بویگ

شور کھکانہ نہ ہونا

بلوچ مدام شب جاہ و روح جاہ
برتہ چہ کہ نہ ہنستہ

شب شام نہ بویگ

ایک وقت کھانا نہ ہونا

تھی ہسائیگ و شب شام نیست

شب چہ بویگ پستان

جلد بازی میں نقصان

نمروز کا رو اسکت شب چہ
ڈولادانی چہ مہلا یا رو سنت است

رد سیگ

اسحانا

شب تانہ با آل منگ

رات بھر آہ و بکا کرنا

چہ پاد و درد و دل مراد و شب تان
صبا ال جت

شب چہ چانی نہا مہب

رات بیٹے کھار دینا

ہم گورنا و لہراد چانی تھا شب
رار و ہجرت

کدیگ

سپا ریک بویگ

کھانا نہ ہونا

عبد شہ بالا و شب پا کر
راہ و سپا ریک

شب چہ در و در

ساتر رات بھاگ کھانا

وزان لوگ بوت چہ شبی شب و شنت

شنت کاشنگ

چہ دینا

تو وانی پنج تکی کتہ شنت
سنتہ ہلا

شور دینگ

چہ کل دینا پید کھانا

آپاں پوشور شاہ ک
پچاں خراہ

بشت پتر پنگ

مانا
آنگ بگولا ہونا

کارمرزی

توہیے کہ علی جان و گندھے بے بلا ہ
کاترا شہتہ پتر چنت

شنگ مان آئیگ

کانا سا چیمہ جانا

منی دست و دل و شنگ مان آحتہ

بشترگ کپنگ

پھسل پیرنا یعنی دل دینا جو اینی چم پونترے گندگا بشترگ
کپنگ شتر نہ انت

شنگ بوئیگ

انتہانی لمبا قد ہونا

زمان خان رستہ یک شنگے جو در بوئیہ

شتر پتر کنگ

غلط سلط کر گذرنا

زبری ددیج نہ کرتہ شتر پتر کرتہ آوتہ

شتر انک بوئیگ

بے قابو ہونا پٹھے پر
ہاتھ نہ دھرنے دینا

آپ شتر انکیس ناگ بوئیگ و
گوشا دار

شتر روح نہ کنگ

ایک رات نہ گامتا

تج کا مان گنداں ادلون نہ گوشا کر
شتر تج گور و روح پکناں

شتر تاتہاری واجنگ سات رات بھرونا

چرین نیگے شتر تاتہاری ہیتاوا
جنت پنے یک ساعتہ بند نہ انت

<p><u>کارمزمزی</u> جتوئی آن شب گزرت ایمان سر پتر حسنت .</p>	<p><u>مانا</u> شب خون مارنا</p>	<p><u>بتل</u> شب کنگک و پتر چنگ</p>
---	--	--

<p>ساری دگپ شتر زانت شب باری خدائی قدرت چون بست</p>	<p>شب و نیم خدائی که زان رات بصرین انقلاب آنا چارگ</p>
--	--

<p>تو شب تپ رومرک و بگفت تو ما ما پهری کتمه .</p>	<p>شب تپ رومرک بوئیگ ایک پدتری بدعا</p>
--	--

<p>بازی حشایین نان دارگامرد شب کورگے کرتنگ .</p>	<p>شب کورگ گریگ رات کو بصرات جاتی رہنا .</p>
<p>جنگ نہ بوت بنچاپیں شب کرتش</p>	<p>شب شہمان کنگ و حول دھپا کرنا</p>

<p>اے جوانیں عار و سے رد دل گنج پہکت شپاد بو</p>	<p>شپاد بوئیگ قلاش ہونا</p>
---	--

<p>تھا پت مات مرتنت من تن شپانک بوت او ترار و ریت مان اسپٹ شدگ بختاوری اے</p>	<p>شپانک بوئیگ نگہاں جنا گھوڑے کے سناہٹا کھلا</p>	<p>ششدگ</p>
---	---	-------------

بشد شود کنگه یتل
 جہاں تہاں سے کرانا مانا
 کار مرزی
 جمد و ذشر شود کرت صد کلاہ سے
 نژادرت .

شرح و پرورشنگ خلعت ملنا
 بادشاہ کے طیبے ما باز قہر و ان
 د شد حے پر شائیت

شائینگ یلہ وینگ لتعطر کر چھڑنا
 سیر و عاروسا کسا لونک بے سرو مان
 دوست فائزہ گولہ بنی کشرائیت
 و یلہ دست

بشرت پاد کنگہ فساد کھڑا کرنا
 رود میں مردم و کار شرت
 پاد کنگہ انت

شر کنگہ بد لینا
 من تہا شر کنگہاں

بشر کنگہ بد نام کرنا
 تو منا پنج زکے و قی چند بشر کنگہ

بشری کنگہ سخت تیری رد عمل پانا
 یعقوب بہات و حال اش کنگہ
 بشری کنگہ

شرع در کنگہ بحث جہا حشر کرنا
 گومان تہی چی کاری کہ تو شرع دیکھ

کار مرزی

پہ کلداری زرتو نو دینی ویران
شرع و قاضی بوتنت .

مانا

انصاف کر دانا

بتل

شرع و قاضی بوئیگ

جن مرد و کپ و یکدگر و چیر
انت مانا شرع و شرم نیست

شرع میں شرم
نہ ہونا

شرع و شرم نہ بوئیگ

من پہ تو شرعی کرت مشرک
پہن بار پائے بوت .

بیکار کرنا

شرعی کنگ

تو کس و رودات نہ کئے ہر
کس ترا شرع زانت .

بہتر سلوک کرنا
(ایک دھماکہ ہے)

شرع زانگ

برو کو اسے جہان و ۲ جہان و
شرع گماند اتے

نقصان سے بچا رہنا

شرع نہ گندگ

بلو تہ ہر جوں نرگار بیت
مہمان و شرپ دنت .

تعلیم کرنا

شرپ و میگ

مئے ہسا بیگ شپ تینک و
چو گھس نہ کشت باز شرک
و بال کنت .

تو ہم پرستی کرنا

بشرک و پال کنگ

شدم ^{بعل} شہید بونگ مارے شہدائے مرہانا ^{بابا} کرمزی کارمرزی
شہدائے شہید بونگ

شہد بونگ بیہودہ بنا اینکے جیسی مکن پھر تو سکھو رو

شہدوی عورت شہد جنگ بیہودگی کا نتیجہ بھگتنا منی کار و کار دارے نوں زماناں
گمشدوی گہرے لٹھجے ۔

شہد سینگ جتلا دینا تو کس دوارا چے دات و بگورہ
شہدین باری ۔

شہدوخ دینگ چمک چمک اٹھنا مارو جیم مان تباری کوشہدوخ
دینت ۔

شہد بوسرے بونگ باہت شہد ہونا شہد بوسرے کہ بلو ج و حلق و
مہان شہدیکہ برہت

شہد بگس بونگ باجیا ہونا منی بیج زابولہ نادیم و نہ پکیت
شہد بگس انت ۔

شہد بے شہد کنگ برا بھلا کہنا پہ زمان مراد بوسر بیکہ شہداد
شہد بے شہد کنت ۔

کارہیزی

شرو گندگ ہم بخار سا کرے گا
کیت گوشے۔

مانا

بڑا بھلا زودیکھنا

نتل

شرو گندگ پچارگ

شرو گندگ پیشدارگ طہت از ہم کردینا
ساری مہر جیرات نون ہون
گندگ ہار پیش داشت۔

بشتر کپنگ بڑا لڑی جان
ایسینہ ماکہ تہا بشتر کپنگ
سنا بجن کہتا ترا

شدی دار بوئیگ ناطہ ہونا
سنگ ہندی دھو کھول گون
دشدر پیدار بنت۔

بشدے سرا کپنگ سبتلئے آسیب ہونا
گوٹھو دے سرا شدے گون کپنگ
دراہیشہ پ نہ وسپیت۔

شرو بد پیدا در بوئیگ بڑا بھلا سامنے آجانا
جوان تو زراں دے شرو بد
وت پیدا اور بنت۔

شرو گندگ دے پٹ لوگوں کے منہ چڑھ
عظیم ہرین جواہر مر دے اٹل
بوئیگ جانا
نون نیز گاری دے شرو گندگ
دپ دانت۔

کار مرزی
تو درو و حرکت من هم تراشتری
کڈھے آپ ویاں

مانا
اچھی طرح بد لہ لینا

بتل
بڑی کڈھے آپ پٹیگ

تورک دھلک دے شش و شش
تپ زرت

جھٹی گزارنا

شش بد شودگ

باز اید بر گردگ د ماراشف کیت

رات پڑھنا

شف کیشگ

باز مردم تا شش روج د
زہگ د پیش نہ داریت شککت

دہم آنا

شک کنگ

تو کرا اینک منت کنے گڈان تنگ
دوسر دہر و شنگ یک لفقہ د

تو ہم پرستی کرنا

شک د سر د پروشگ

جیب چہ بازو ہد و آ حککڈ
سرا شک بوتہ

مشکوک ہونا

شک بوئیگ

ہبتل و جتے ہم شک و بر بوتت

شکوک کا اظہار کرنا

شکو و بر بوئیگ

حصول مقدریل کامیالیا تو منی راہ د شکار کرت آ
ہبر شکر نہ انت

شکار کنگ

کار مرز می

پاکستان و بھارت اور ان کے درمیان
وٹینگ و گرا بس پرو شاکا کی یاد
شکاپت انت .

نانا

لے اڑنا

بتل
شکاپگ

دوڑیک برسے کہ دوزی کنت و
شکر دار بیت .

مہ کو مزہ لگنا

شکر دار روئیگ

بدام چہ اندر و درہ شکر کون
یک ای انت .

شکر گدار ہونا

شکر کشتگ

ماتق شکر کشتگان کو تو ہونا
وسد اے کارے کائے .

مشکور ہونا

شکر کشتگ

وقی شکوہ نہ چار بیت از
زندگی بھاکی جنت .

اپنی شکوہ ملاحظہ کرنا

بشکر و چارگ

ماس پر زنگ روچے ہاری چکر
گشتان شکر بیت .

فرمان ہونا

شکر بوئیگ

شہزاد شاہنورد سر مرگ مردم
عسویب کم بیت .

بمادقت یا شگون

شہزاد شاہنورد

تیل
شنب کنگ

مانا
ہاتھ پاؤں نکالنا

کارلمرزی
بدین مرقہ کہ لٹھ نہ کند بیت
شنب در کار بیت .

بشتر زریو گینگ

بد کردار چونا

تومر و جان چاچو دور دور
گردے گشے ما بشتر زریو پینتہ

مشکن و پکن کنگ
برکن و برکن کنگ

آئین بائیں شاہیں کرنا
یا دو گوئی

نذر ترا چنکیں بہر کن و بر کنے فاکنت

شودگ و تاپہ دینگ

آگہ بچا نوم دینا

رئیس و کال خان ڈا ایکہ بدر و کرت
کہ گوشے ششت و تاپے دات

شور بویگ

سازش کرنا

دڑ شور انت شب کنتت و پر چنت

شونرادیگ

میل پکیل بن جانا

کڈھ ۲ پ کچہ لیگار شونرادیگ

شول کنگ

ہرا کر نکالنا

مارچہ پادانی شوم و شول کمان ششت

شوی و جنگ

بہتیم کی مار کھانا

شومیں جنگا بچار کر ز رانی پیلک پاگ
لب و بستہ

بتل

شومتی و زورگ

مانا

بد شمتی آرشے آنا

کارہزی

عمود و شومتی عذرت کہ جہراں لاک

شوم روح بویگ

برے دن جانے

شوم روح اصل و عمود و وزنگ انت

شوم پاد بویگ

سبز قدم ہونا

تھی نثار شوم پاؤ گھس و آئیگ

۲ شہ بے کون ات۔

شو و تندور بویگ

ہمیشہ لڑنا بھرنا

بازی لوگ نسیما نثار کون وقت

شو تندووانت

شوتا رگ و شینزارگ

سیٹی بھانا

شپیم و شوتا رگ و شینزارگ شوم

بین انت

شورگ و لیٹریگ

نوجنا کھسوٹنا

رجیٹ رامچکاں پنور شورت دلیرنا

چرگ کسے تود و بشوریت۔

شو ہاز کنگ

دوسونڈ ڈھانڈ کرکنا

برو پچکان دالے نو شو ہاز و بیٹھ۔

شو ہاز نوئیگ

نانشا محتوب میں ہونا

من پو تو مکھہ نوش در شو ہاز اوں

شہرت بویگ

شر سار ہوجانا

لینے مرہا جہدیں گے کھ شہرت نہینا

بتل

شہر و چک گوشہ

نانا
بدترین شتمن ہونا

کارمرزی
تو تو ترا مردے گوشے چھو شہر
چک جوان انت۔

شہماں دود پٹ دیگ

پانا کی بھج مارنا

بے ادبیں زہگ و شہماں د پٹ پیر
کسار پکنت

شہادت آرگ

موت سے پہلے اللہ کو
یاد کرنا
ظریف و سادہ دینگ و ساری
سے گستاخ شہادت آوردت

شہادت د پٹ دیگ

موت سے پہلے کلمہ پڑھا دینا
سہ کھن و شہادت د پٹ دیگ
ثواب انت۔

شہزادگ بوینگ

شہزادہ ہونا
تو شہزادگیں پیچ و ماں بنے

بشیریت کنگ

دودھ پورا نہ ہونا
بشیریت بوینگ و زہگ جان ز
زوریت۔

بشیر و پیل کنگ

دودھ بخشوانا
جنگ و در آینگ ساری چہ مات
شیرا لہ پیل سوب دنت۔

شیر و شکر بوینگ

خوش و خرم ہونا
بسیرو اولی بل و سا لونک و نا نور
شیر شکر بوتنت

بیل
شیر کنگھ

مانا
سخت انتقام لینا

کار مرزی
ہمیں بوند کے تو مرزیا گیت کر
شہرے کرت

شیخ بوئیگ

بن آجانا

دو شہسے حاکم کے شیخ بوئیگ

شیر و مو شا بوئیگ

جس کا مصلحت سخت مشکل ہو

دو سال تو دان لوٹے دان شیر و مو شا

شیر و دپٹ روگ

موت کے منہ میں جانا

چہ لے نکلا روگ کبک شیر و دپٹ روگ

شیراک بوئیگ

شیر ہو جانا

کمال خان و بے تعار بوئیگ شہد شیراک

شیر کنگھ

شیر کر دینا

تو تو بے راوت و قاسم شیر کنگھ

شیر کنگھ

سوک کا مارا ہونا

چہ درو آئیگ و جم و رنگ انت
پہ شیشکے پٹکا

شیر گ دیگ

اندیل دینا

رہیں روگن دم بہ چہل شیر گ دیگ

شیر گ دیگ

شیرے میں بال پڑ جانا

آویک چوست بہ کچھ شیر گ
آمنت

(ص)

بتل مانا کارمرزی
 صدقہ جت سے صدقہ پر روشنی سخت مایوس اور نڈھال ہونا چہ کار کاٹے ہنچول لڑنے کو جسے صدقہ
 جتہ صدقہ پر روشنی

صدقہ بڑا بڑا بولینگ کبھی کے روکے نہ کرنا ایکہ منت ہم تادار ہاد صدقہ بڑا بڑا
 نہ انت کو بچ و نہ کشاں ا نیلاں

صدقہ اور گوشہ گنگ بار بار منع کرنا من ترا صدقہ اور گوشہ شب مردمان

صدقہ من حاکم و جیر و روگ دغ ہو کر نہ جانا مردگ مدو سے بوتیں صدقہ من حاکم
 و جیر نہ نہشت .

صدقہ لکھ و واجہ بولینگ لاکھوں کی اسامی ہونا چے مریچی اچھے بانمات پچ کنٹ
 گوشے صدقہ و واجہ انت

صدقہ کنگ صدقہ کرنا صدقہ باتے پنڈرائی نام

بتل
صدقہ بونگ

مانا
صدقہ کا مال ہونا

کارمرزی
شب پر آپ دارگہ کس نے
حکیم زانکہ چکا کہ صدقہ انت
بروت

(ض)

بتل
ضد و کنت کنگ

مانا
اپنی چھڑ بنالینا

کارمرزی
وار نہیں وہم بونگ و ضد و کنت
لوٹیت

ضد بازی کنگ

ضد کونہ چھوڑنا

ضد بازی و مرد مزلا گندیت

(ط)

بتل
طیبہ یا اگر طیبے بوتیں وہ
لاپے پوتگا رکنہ بوت

مانا
حکمت کا فائدہ سب سے
پہلے خود کو ملنا چاہیے۔

کارمرزی
وقتی دکارے خشک انت بلے ہلا
پست و نت طیبہ اگر طیبے بوتیں
وقتی و پے پوتگا رکنہ بوت

(ف)

زفراء دپ بویگ بتل مانا کارمرزی
 روزے کی حالت میں ہونا اے فرھے منی دپ من دروگ نہ بننا

زفراء نہ بویگ کوئی فرض نہ ہونا فرھے کہ تاں کہ من نہ رواں نو دیارے

زفراء سنٹاں یک کنگ بڑی طرح بخرینا خیرا بنت گنداں تھا فرض و سنٹاں
 یک کناں

زفراء کنگ عوامہ تپے چہ ذی را پخو فرق گتہ افاتہ آجانا

زفراء کنگ حکم دینا سددارء فرمان کت ہلوک
 و حشر کت و کار سرجم بوت

(قا)

بیل

قبر و تھار کنگ

مانا

بہت بوڑھا ہونا

کازمرزیمردم کو پیرزیت سبب بیگا
قبر سے تھار انت

قبر و پاوتنگ بوٹنگ

سب ارمان نکلنا

بچا نا مراد بگنڈاں کہ قبر و پاوتنگ
بچک بنت

قبول کنگ

راقی برضا ہونا

تو بے میاری قبول کتہ گوں من
چو نہ بیت -

قیامت بوٹنگ

قیامت آجانا

نات و مانے زہگ و نہ گندیت
قیامت بیت سرائے

قیامت و ڈنگ

قیامت میں بدل پانا

منی حق انت مرہ جی نہ دے
قیامت دے دے

بتل
قیامت زورگ

مانا
قیامت میں دینے کی
نیت سے لینا۔

کارمرزی
وامء مردم پہ قیامت نہ زوریت

تول کسنگ

زبان دینا

بلوچ تول کسنگ زند نہ بخت۔

قہر کسنگ

ظلم کرنا۔ کمال کرنا

تو چونیں قہر کئے کہ مردم کو دہاویم
عیب بندے۔

قہرے بوئیگ

شریر بنی جانا

اے چمک قہرے گوں وقت بدی
بیش کاریاں۔

قہر کسنگ

مشکل میں پھنس جانا

پہ شاہدی دوئیگا کی قہر نہ کپتہ

قہری این روح گوزگی

بے دن گذارنا

قہری این روح و لہبیکنے دہلنے پرتہ

قرار بوئیگ

نچنت ہونا

دو شہادت و اوت قرار بوت
نشخت۔

رک

کار مرزی

مانا

بتل

کار و نام انت کارتج کام مصیبت کاد و سر نام کار کنگ سک انت عا تلان
گوشته کار و نام انت کارتج

کار و پکن چو کلام ع بور غلام کی طرح محنت کرد من احمد و مدام گوشته کر باگ
پچو واجب ع آقا بن کر رہو - رسدا خوار ی پکن کار و چو کلام
د پکن بو رچو واجب ع

کاراں کننت کار ریگر کاہاں کام کسی کا نام کسی کا شہری مرد و قدر انت بلطے
ورنت ڈھگی۔ راج عا نکست ہم کاراں کننت
کار ریگر کاہاں ورننت ڈھگی۔

کاہکے بور راہکے برو اپنی حقیقت جانویا اپنے کو پسیانو
نیکی مدام یاد ہدا و پیشی سرداں گوشته کاہکے بور راہکے برو۔

بتل

چمک و موش و برگ

مانا

کتنے کا پیچھا کرنے سے پہلے
کان کا خبر لو

کارمرزی

مردم ساری و مال و سبھالیت
زندہ گویا جنت مرد و گشتیش
نئی گوش چمک و بڑے گوشے
نچارت کچلے دمب و کپت۔مارا میر و لیا زانت۔ شاہ ہو گئے
زانت چمک و دم نہ و اجرو دم اتنا۔چمک تھی دیمہ نہ تھی و اجرو
نچیا کی خاطر سغلا کو
برداشت کیا جاتے
دیم انت

چمک استناپ کنت

جلد بازی کتنے کا

ہر کار و گون تہیل و بن چمک استناپ
کنت کوری گئی کاریت۔

خصلت ہے۔

کھی کور بنت

چمک و کنت کارواں

کتے بھونکتے رہ جاتے ہیں

وقی کار و بن کسی گپ گوش مدار
چمک و کنت کارواں گوزیت۔

اور کارواں گذر تار تہیل ہے

گوزیت

کپتہ گنت کوہ کہ جہتہ

جہاں پہاڑ نہ ہو۔

پیشی مرد و شدت نوں کمزات ہم
وتہا مرے لیکنت کپتہ گنت

ٹھیلے پہاڑ۔

جہاں

کوہ جہتہ جہاں

کس نہ موشیت منی و پ

کس نگویا کہ دوغ من

وقی عیب کس نچارتیت ہو کئے
گوشیت کہ منی و پ بوکت۔

تڑش است۔

بوکت

بتل

کم کیسگ و وام و مکن

ندیدہ کا مد نہ مانگو

کار مرندی
وام چہ ہا قاپکن کسگے است
کم کیسگ و وام و مکن

کلام و سلام انت

علم بیری دولت ہے

ہاشم و چار حرف وانتر چھے کچھ
انت کلام و سلام انت

گنبر کاریت لٹ و

برائی کا انجام

خواری کشت تزار و دینت نون
تو بد گوشے راستے کہ گنبر کشت
لٹ تصادارت -

سد و اورت

بڑا ہوتا ہے

کوریں چماں پٹے ارس
از خرس موٹے بس است
پاچکے نانے و ات بس انت چہ
کوریں چم و پٹے ارس بازیں

کوران ملتان دیتہ

اندھے ملتان پہنچ سکے

تو کراچی و گوشے مردم دل پکنت
ہر کار و کنت کوران ملتان دیتہ

کور و دیا گریوگ چم و

اندھے کے آگے رونا

چم باوری مردم و حال ہوش
انت کور و دیا گریوگ چم و

۲ نکھیں کھونا

زیان

کور چے لوٹیت دو چم

اندھا کیا چاہے دو

صد کا دار پکار سیت انگت و شہ
انت کور چے لوٹیت دو چم روٹنا

۲ نکھیں

روٹنا

بتل

کولواہ جو ہانگ انت

مانا

ہر چیز کا افراط ہونا

کارہر زرمی

او ہومرو چی گوں تو چہ گنجین
زرے ، زانکہ کولواہ مابین انت

گدو یک وئی عبنت

ایک ہی تالی کے چھٹے
ہونابرسا یہ بیت یا برسا نہ ہنگ گدو
یک وئی عبنت

کیسنگ دانکے نہ دارے

گھر میں نہیں دانے امان
چلی بھانےبٹاکی ایی مردم بگپٹ گوش
نہ دارکہ کیسنگ و دانکے نہ دار بیت
جادو صابون مالیت

جادو صابون ملے

کسی کا ریح نہ ہلا
بوشنگ

کسی کی خاطر کرنا

مخوں ہجے گیاں آئی گردن جنگی
ات بلے و گہ کسی کا ریح و صاف انت

کا کڑی کھروس بوشنگ

لاف زنی کرنا

بٹا کا مردم و کا کڑی کھروس یک
ڈول انت

کانپول بڑ پروسک

مٹہ توڑ دینا

بادی ہم باز گرت مرد اجت
کانپول و ما پروسک

کاپ آرگ

بری شال بنا دینا

چوخیل بسو تو و قسرت قار و رو
کاپ آرتہ

بتل

کاجہ کتنگ

مانا

جھوٹا نامہ بنا رکھنا

کارمرزیہر چند وہ بورہے کیلین و رکھ
کاجہ مکن دور مدسے .

کاخت بوئیگ

قسط پڑ جانا

آپ زلفے کاخت امنت کرتا
کچھ آورتہ

کار بندگ

استعمال کرنا

دستان کار بندگ سردی امنت

کار و کرد بوئیگ

معمول بنالینا

زمیندار میٹھے پت پیر کی کار
و کرد بوتہ

کار و پیر کار بوئیگ

سیرت و کردار بنالینا چو کہ پس
دینویگیں جنوزا نیں -

کار پیاں گینگ

حرکت کرنا

بیارات و قازہ ہگانی سا پیدائگند

کار گسائیگ

کام چور ہونا

فیقرواد عادات امنت کار
گسائیگ روت -

کار نہ بوئیگ

واسطہ نہ رکھنا

تراگوں کس کار نیست .

بنل

مانا

کاری میں بور نہ بویگ کام سے جی چرانا

کارہیزی

توساری عہد کجام کاری میں بور بویگ

کاری و ہیبت و جنگ

بستی کا آن گھیرنا

کس چنے سے سمانت کر کاری و

ہیبت جنت زہر چہ پٹی و کارہنت

کارانی کشاد بویگ

کاموں کا ذمہ دار ہونا

خالق ادشتہ منے کارانی

گشا دہمہ کوتہ

کاٹ واٹ کنگ

تو تو میں میں کرنا

تو ہم گوں میں کاٹ بانٹے تراوت

نیت رانت

کاہر بنیاد بویگ

بہت بڑا کاہل بننا

ہر جاگہ کسیت پاداسرگ نہ رانت

تو چونیں کاہر بنیاد لوسے

کبادری کنگ

تا تک جھانک کرنا

سہلوک روت کیت درگہ عویم

و کبادری شہر نہ رانت

کنگ جنا بنگ

چٹ کر رہ جانا

ہر جاگہ روئے زہک چو بنگ و

تی مسک و پلجہ

کپ ولیٹ درگ

آٹے دن بیمار ہونا

روچے تمہا روحے شاکہ

بس کپ لیٹ ورگ و پاوا پنگ ہنت

بتل

کپک و ہاد آئیگ
کشگ و بک بوئیگ

مانا

کارہرزی
کبھی بیمار کبھی صحت مند من بلا ہیں نامرہا ہیء کپت پلو
۲ صکن کس د پل جت ک نیاحت

کپ مار بوئیگ

دفع ہونا

پہا نگر برو کپارہ موٹے جگہ کور

کپس کنگ

شکفر میں کس لینا

اسے لوگ پنچو تنک انت کہ مردم
و ساہ کپس بیت

کپرگ ڈپ نہ بوئیگ

صد درجہ نفرت ہونا

تراچی انت کہ گوں جیات و کپرگ
تپ نہ ای

کپل پندوشگ

بری طرح مار بڑنا

سیاہیں نکیس پنچو مڑتہ کہ کپل
ہم چر شنگت یا مٹی ہیرا نہ ندر
من تپ کپلاں پر و شاں

وہ مرنی جوانڈا دینے

والی ہو سن بلوغت

کپلے بھہمتا ل ہونا

کپن کشنگ

سب کچھ ہتھیالینا

چ اے بنیلے تو خیر لوٹے اے
دگراں کپن و کشیت

کت و پونش کنگ

گہری گہری سانیں لینا

یک و پھر تپ و انگت کت
پونش انت ترا

بتل
کتار کنگ

مانا
صف باندھ لینا

کارہرزی
اچھکین گھیسے میت کھین میتنگ کیت
کتار بیت -

کتوری بودینگ

بہترین خوشبودینا

چھ سوری در پچاں جو نین کتوری
بود پاداحت -

کتے مان بودینگ

کوفابرائی کانا

ہر چیز مردمان حق کتے مان نہ دنت

کئی کنگ

قطع تعلق کرنا

مئے تھی کئی انت ماگوں تو گپ
نہ جساں

کئی کور بودینگ

سب دروازے بند
ہوجانا

رفا محبت تھی کئی کور بوتنت
نون نہ اس کے خیال کنت -

کئی نہ ورگ

برائی کا آنا

تو لگ کئی نہ دیت شیرد
دوار دوت

کتے پیر بودینگ

درا من بصر لینا
بچہ ہوجانا

رب پر نظر نیک بوت عاروسا
نہ ذروت نہ بچہ کتا پیر بوت

کتے قیل بودینگ

رشتہ ناطہ نکل آنا

چو کہ سفید او گپ بنت مئے کتے قیل بیت

کارہرزی

نہ ہر چیزے بگنہ نت گنو گنو
کنت ورنٹ

مانا

برا بھلا کھا جانا

بتل

گنو گنو کنگ و رنگ

وشا آحت نہ کنگ کٹ تہ پکن

بھگادینا

کٹ کنگ

برو ترا سئے کینگ پدا انت

جہنم بھینا

کینگ پدا دینگ

اینکہ مالے است بلے دوستیں کنگ

سخت کفوس ہونا

کینگ بوینگ

خدا و نام نہ و نٹ ۔

من تھا دست و نہ اوں کر تو منا کینگ
و کینگ

آزار دیکر ملا کی کرنا

کینگ کنگ

ہما کینگ و بنگ چو پن کینگ
یک ساعتے لوگ و نہ ندرت ۔

پنلا نہ بیٹھنے وال

کینگ بوینگ

دہم اے میتگ گردے کنگ

آوارہ گردی کرنا

کنگ کنگ

دادل و پاوتہ کنگ کنگ کنگ
در کیں زندہ نیکیں کارے نہ کنگ
پنج رزواں و راحت ۔

سبت میلا ہونا

کنتے کاموت مرنا

کنگ دینگ

پنج رزواں کنگ

بتی
پو پو بیگ

کارہرزی
اپنا سامنے لیکر رہ جانا
دروگ راست کردیم اگیت دروگ
بند و دپ کچھو بیت ۔

پچی کنگ

مغز پاشی کرنا
تو حر و جگ دار تہ موم تو دلی میں
روح کے پچی پکنت

کچکانا پاداں پروشگ
شیر اور آوارہ گرد ہونا تھی زہک و انگ نہ روت در میں
روح کچکانا پاداں پروشیت ۔

کچر پو بیگ

سارا جسم پھوڑا ہر جانا
گر میک و در آرگ نور ی و کلیں
جان کچر انت

گٹ بادینگ

بہت میلا ہونا
رزانان نہ شودے ہمود گٹ
بادینگش

گڈو بندگ

گھونڈہ سابن جانا
رزانان بل جند دسرد کہ دبتہ
شودگ نہ گند بیت ۔

گڈو بو بیگ

دن ہو جانا
گڈو ہو تو مومن عقل و سہرے کس
پہر گڈو نت

بتل

گڈھ و کٹنگ

گڈھ و جنگ

گڈھ بوئیگ

گڈھ کننگ

گڈھ بوئیگ

گڈھ کننگ

گڈھ کننگ

گڈھ کننگ

گڈھ اب بوئیگ

بانا

چہم و اصل ہونا

پوشیدہ کمال رکنے
والا چہارم

چہب کر بیٹہ رہنا

گلے میں سحر ڈالنا

پہرہ بن جانا

پہرہ بنانا

بن سورا

سختی سے پیش آنا

بے کار رہ جانا

کارمرزی

گپ نہ زور سے برو گڈھ کہیہ

من گوشتہ تو پچ نہ زلف بیٹہ لڑوی
گڈھ حہ

شپ روج لوگ و گڈھ بوئیگ
نڈگ مردی زہنگ و نہ برازیت

دگر و ام شد نہ انت مراد
گڈھ کن کرت پہ عدالت و پیش

تو گڈھ پک گڈھ گوش نہ دارے

گڈھ انت و تو کرتے کرتے

دینہ من سوتو برکت بانا بوئیگ

سے کر دو کر تو گوں برات و کرتے
کن گوں پچر و ادو نہ گنت

کو مال بر برگ و طلا تو کر یاں
گرت

کارمزی	مانا	بتل
نائب گوں فرارہ گست کپتہ	ضد کرنا	نت کپشنگ
ڈگمارہ خٹ پکلا عینیت		

دوین گہا رچو ہپرک ع گوں یک	مخالف بن جانا	کتی بوئیگ
دگر ع کتی انت		

تراکس ع جتہ گڈاں آنا کسر ع چوہ	کسر نکال دینا	کتر کنگ
مئے جان ع مہ کش		

شہداد ع گس ع جنگ ع کس	ہر لہ لینا	کس اس گرئیگ
ع خداوت گیت		

کب ع ماچ میا رنیت	فن بنا لینا	کب بوئیگ
تھا ہرنہ بیت کش کن دتارا	چلتے بننا	کش کنگ

قاضی ع شرع کنگا مٹا کثرت	ہلاک کر ڈانا	کنگ دوروئیگ
دور دات -		

لے کش لچہ دہ سالان نہ مگانت	تنازعہ کھڑا ہونا	کش ل بوئیگ
-----------------------------	------------------	------------

کارمرزی

ہر وہ چیز جو ترازیاں دانت
بگنڈا کے کشک و عین کشتہ

کشتی دست و کنوک پنڈوک
بہ پچیر ولی نہ بیت

بازی و ہمایگان لوگ و درواز
مردم لگ بیت .

بہر دو نہ بیت کلام پنڈک
پہ مسلمان عشر نہ رانت .

نہ ہر ساعت ہم کسی
کلام زندہ مدے .

در محضر و پکار گت و ت گواہ
گنت سکیر و کپے

وقدیم و شنت نہ کنے تو
شرین کلمہ را کی و

مانا

پیشینگوئی کردینا

بھیک مشگاہ ہونا

تنگ کرنا

قسم خور ہونا

اظہار بنیراری کرنا

مکار ہونا

کبھی کام کا نہ رہنا

بتل

کشک زندگ

کشتی دست و کنگ

لگ کنگ

کلام و پنڈک

کلام زندہ و تنگ

کاپ بوئیگ

کلمہ را کی بوئیگ

بیل
کلیمٹ بوئیگ

مانا
کسی طرف کانہ رہنا

کارمرزی
مرد بیگواہ بیت بن کلیمٹ
رانت نشہ

کلیم پیرکنگ

مرد درج خوشامدی
ہونا

نواب تھی بدی و چرن کنت آمد
تھی کلیم پیر کنت

کلیم و باورکنگ

سچ بات ماننا

اگر کلیم و باورکنے رستے
من دلست حر و برزی و ات

کلا جورانی بکو و بیگ

منہ پچار وینا

دشنام و د پ و کشا تھی کلاور
تلی پدایتن انت

کم دست بوئیگ

منفس ہونا

تا دراہی و شہک کم دست
کنا مینہ

کم ذاتی کنگ

کینگ کرنا

یک و شکر و منت نہ گریگ
کمزاقہ کنگ انت

کم گشا و بوئیگ

کم آمدنی ہونا

مرد ہرانت کرد قی کم گشادی
ہرات و بد و بندیت

بتل
کھیر بندگ

مانا
پٹریاں جم جانا

کار مرزی
چوٹی مڈرا گھداری
کھیر بستہ گت

گنت کنگ

چڑ بنا لینا

چکان پکیر گنت گت

گنت بوئیگ کپگ

بہوش ہونا

سے روتج انت کرم لاداد
گنت انت کپتہ

گنت بوئیگ

سست رفتار ہونا

گام بجن توراہ چنگ گنت

گندہ کنگ

دفن ہونا

پت مات خوار بہ بنت دنیا
بچ گداں و تدا گندہ پکنت

گندہ و گریگ

کونے میں دیک بیٹھا

لا لوء ہوا نور گندہ گپتہ نشہ

گنس بوئیگ

نفرت ہونا

رشید و گندگ منا گنت انت

کنور کنگ

روٹی پانی کرنا

روتج بیگاہ انت کن و روتج نم بند

کو روید بوئیگ

ایکد روتج کرگی بی بی زانت کنت
زانہ بلے جھکے دت کو روید کھیل

بتل
کور بویگ

کارمزی
پت و مات چہ پنج و نہیران
کور اتنت -

مانا
مالے محبت کے اندھا
ہونا

کور و لٹ بویگ
اندھے کی لٹھی ہونا
کور و لٹ بویگ

کور کی جنگ
لعنت بھیجنا
سہب بیگاہ ماتو و کورک
زیگانی سدر انت

کوروت بویگ
برکے جانا
گر میں آپاں ریچے مار ایکے کورت کئے

کور بویگ
نڈرا اور بے خوف ہونا
بازی مال و دولت مردم و کورت

کور و آئیگ ویم پیچ
بربرگ
گپ اندھیرا ہونا
اے جاگر چوں تہار انت کورے
بیت چم پیچ و بارت

کوتمہ کنگ
حصے بخرے کرنا
بازدات من بشکار و دوں
آسک و گوشرد کوتمہ بیت

کول برو دینگ
خوشامد سے کام لینا
اے گپ سدر سٹی انت
تومرو و قاکول و مدودین

کارمرزی	ٹانا	بتل
کولیکاں پہ سر چاری وطن مات و بچاں	قرہان ہونا	کولیک بوئیگ
زرمنی آنت تھی لاپ ڈیہ پرہ کولنج بیت ۔	تو لنج ہو جانا	کولنج بوئیگ
ریل شستہ، پنچا پر چہ نشہ و کونامے ۔	منظر رہنا آس لگانا	کونائیگ
تونوں سچائی، مریز ویرانت آحتہ گہن بو تہ	دیر گذرنا	گہن بوئیگ
جراں پدا گہن نوک کت دگر ہورے پہ رند و انت	بادلوں کا کھلنا اور سٹنا	گہن و نوک کنگ
ہمسا ئیگ و مرگ و مالاں مارا کیکا ند کتہ	تنگ آ جانا	کیکاند بوئیگ
منی دست کیل و کچ انت تہرول گوشے اے وان سیرے زنت ہندستان کبیر ہار و اکیل کنگ انت	پچا نہ ہونا	کیل و کچ بوئیگ
	ہٹ دھری کرنا	کیل کنگ

دگ

بتل

گاجھاں دیر نہ ایں یک
شفء رابہیں

مانا

نانی کے پوچھا بال کالے
یا سفید میں کہا سامنے
آجاتے ہیں۔

کار مرزی

ہر کسے دانائے گپہء نہ زوری
شردہ وارت گاجھاں دیر نہ
ایں یک شفء رابہیں

گرگ وارت نہ وارت
دپے ہونین انت

کارء کسے بیراں کنت نام دلوشد
گنت گرگ وارت نہ وارت
دپے ہونین انت۔

گرگء گلے کرت کہ جعفر کسی کا گھر چلے کوئی
حرسے گیت ہاتھ تاپے

مال شرت نام شرت بلے گرگ
گلے کرت کہ جعفر حرسے گیت۔

گماندء دُمبگ مزین دولت اپنے لئے
وقتی لکھ پیر و نت باعث عزت ہے

گودی بد دولت و گنج پخشیں
بلے دودی کنت بلے گماندء دُمبگ
مزین وقتی لکھ پیر و نت

بتل

گلہ و ثوابی شتر ہم
آپ وارت

مانا

گندم کے طفیل جھار جھنگا مان بہ سردار عکرت بتل لورہ
کبھی آبیاری ہو جاتی ہے ہم وارت گلہ و ثوابی شتر ہم
آپ وارت ۔

کارلمری

گند گیر سردم و مجاز خوئے پدر ابہانہ ہا
باز انت بسیار
اصیل و قی نسبت روت کوزت
وقی منعب گندگ و پجبار گون
بجاز و بازی و انت

گنج و تنہا رنج انت امارت پریشانیوں کا گھر ہے ۔
دادیرم و زراست بلغمی ہم باز
انت گوشنت گنجی ہمارہ رنج انت ۔

گوازی گوازی گڈی ہم بازی بازی بارش باہا بندی
گوازی
اے بلا ہی سنگ و پتہ دور و پھر و پتہ
مردم و بنگ و در کنت گوازی گوازی
گڈی ہم گوازی

گولو حرام انت آپشکے ذہن اچھا دھنواں تو گوشے منی بو آماں زہروں گڈان
حلال انت ہما
براز ہک و چیا گند و گدار کنتے

گولو حرام انت آپشکے حلال انت
میرزا آما کس و جست نہ کورت وقی
جاگہ بہ بند گو کے روتے کوسندہ
نہ اوشتیت
بجالت شرمندگی کا باعث ہے

بتل

میں گریختہ ڈھنگ لگ چور کے ساتھ کوتوال
 کون گویا مودگ آرگ کے پاس

کار مرز می

کھالی خان دوز بانے گوں گریختہ
 دھبنگ ڈلیٹ گوں پاکٹ
 مودگ کار بیت ۔

گر اندہ گوں دمبگ کسی کی عزت
 خرید نہ بوت پسند نہ جاننا
 گوں لنگ مہم نہ بیت

منی کہ مات اوں منی قدر عنہ
 زانت تو بے براتے بگڈاں
 تھی لیا زعہ چوکت گرانڈ گوں
 دمبگ خرید نہ بوت پس
 گوں لنگ مہم نہ بیت ۔

گوات کنگ ٹی عہ پہ کھڑا تھی مردم کہیں سیر وہم سگت
 دو من دان عہ خوشحالی کا بھی متخل نہیں نہ کنت تھے کہ گوات کنگ ٹی عہ
 ہو سکتا یہ دو من دان عہ

گوں صیتان بگڈاں میدان میں جو آئے قلم تھی انت من مناں بلے نون
 گوں کپتہ مال غنیمت ہے گوں صیتان بگڈاں گوں کپتہ

کار بوٹیک تباہ و برباد ہونا (کالواں)
 من گار بوتن کہ مال و ملک کل زبان بوٹنت

کار و گور کنگ خرد برد کردینا
 زراں مردم کار و گور نکنت سکھی بو
 دیم کا غنیمت

بتل

کارزدگ

مانا

گم نام ہونا

کارہرزی

کارزد گیس شاہ مراد کے مارا گئے
حیران کتہ

گمازکننگ

ڈس لینا

(بدعا) ترا مارے گمازکنات

گال آئیگ

بول اٹھنا

پہا آقا قدرت و درمشک گون
بادشاہ گال آنکہ

گال و بونی پیگ

ہمکلام ہونا

گال و بولی بیتہ گون نوداں دیگ

گام کننگ

تیز چلنا

گام کن کرشپ مارا گپت

گارد کپنگ

مصیت میں پڑ جانا

ساری و بنزائینے نون کر گارد

کپتے نون سارت کتہ

گاس مرہ ماسے بوئیگ

جمائیوں پر جمائیاں

چمڈی ایس بے واپی و گاس مرگاسے

آنا

پرانت

گاج ورد کننگ

کھانا ضائع کر دینا

ہر چیز سٹوڈ ایر کن گاج ورد

جھوٹا کر دینا

کن دور دے

بتل
گبروئیگ

مانا
بے جسم ہونا

کاٹھری

چشم زارو ماتن و گبرے بہ
بیت ہائی ہم دل جسم روت

گیاں گوات دئیگ

خفا خفا ہونا

پہن سہب شام گیاں گوات مد
من تھی وار منہ گ نہ اوں

گب رو دئیگ

موٹا ہونا

تراقلات و گوات ساچیت، کر
گبات روینتہ

گیرے بوئیگ

لبیا ٹنگا بن جانا

شامراء نون بگندے کہ گیرے بوئے

گپ گپ و سچک

بھڑ بھڑ ملنا

ہسوک چہ چہوک و چو بدبارت کر
گپ گپ و سچیت

گپ چنگ پوچھ و بندگ

بات سکر پے باندھنا

عیدک رجن و بانڈا چک گپے شکست
چنت و پوچھ بندیت پرا لوگ
پہ لوگ روت حال دنت۔

گپ نیام و دور کنگ

بات کاٹ دینا

خزین گپ کنت کترین و بانڈ
نہ انت کہ گپ نیام و دور کنت۔

کارمزی

گپ نہ سنگ و مردم سبک و دوش

ماتا ضبط نہ کر سکتا

بتل گپ نہ سنگ

تو گوشہ گداں و قی گپ سراپوش

گپ و سراوشنگ عہد نیا ہنا

پہ بجیلی و زر گٹ و مہرگ انت
بکا و ارت کنتش

گٹ و مہرگ بوئیگ بہت مسک ہونا

من گٹ و پیر و گوشاں کپے شرد
گندگ بشکت

گٹ و پیر و گوشنگ بر ملا کہد ہنا

وہدے پہ زر و گٹ باں دیم و پہ
سیٹھ و دکان و کنناں

گٹ بوئیگ ضرورت مند ہونا

نان و شیر و ورگ گٹ و گلاب
جوان انت

گٹ و گلاب کنگ گھونٹ گھونٹ پینا

جنین آدم و پیر شرد نہ انت کو مری
گٹ ماں گٹ بیت

گٹ ماں گٹ بوئیگ ایک دوسرے سے کم
نہ ہونا

شنگ حمالے بوت تا کہ مردم متنت
آسمان و چرخ زمک

گچ کنگ بیوشن ہو جانا

کار مرزی
من گنداں برات پین گج و دپ
انت بڑاں تھی سکین انت .

مانا
مارے غصے کے جھاگ
اگرانا

تہل
گج و دپ بوئیگ

نہک ترستہ بگے ڈسرتہ بروم
کنائین

بیہوشی کے قریب

گج و دپ کننگ

پہ نروریں بروم و ملام گج و دپ
بوئیگ شری بروم و نہ ہر ایت

خواہ خواہ خفا ہونا

گج و دپ بوئیگ

من تھی گبانی شامگ و نیاحتہ گون
بانڈات و تاراہ ڈگران .

تہمت دھرنا

گبانی شامگ

خوردنوش سے بیزا ہونا ماہ ہینکہ دارتہ بگڑوان نوں لہنچ نہ ایت

گج و دپ بوئیگ

مارے غصے کے بول
نہ سکنا

گجی نہ بوئیگ

حاکم و تہا ہنچو مان بستہ گپ
دپ تہل بوت

گپ دپ تہل کننگ
ٹھوک دینا

کار مرزی

منی گت و گمان ہم نہ بوتہ کر
تو مننا ایداں کائے گندے .

مانا خیال و گمان میں نہ ہونا
گت و گمان نہ بوئیگ

گٹ کننگ اظہار ہوس کرنا پوجھ
تیریک گوراں کس ندیستہ شتہ
جبکوں یکے و گٹ کتہ (غیر جان و
پگچہ کرنا
مننا گٹ کرے کر تو پے حال و سہکٹ)

گٹ بوئیگ مصروف ہونا
چہ کار انت میں چہ سہی و گٹ اوکا

گٹ پر کننگ ضبط کر جانا
ہے ہیرے اشکنا منا چو نہیں ملے
آحت بلے من گٹ پر کر کرت

گٹ ماں گٹ بوئیگ پیچ پیچ کر ہونا
دو میں سپوک گٹ گٹ بوئیگ
دیریسوئے بوت .

گٹ و تل کپنگ گلہ بیجہ جانا
چہ اینکہ توار رنگا من گٹ و تل کپت

گٹ و گلوآن کپنگ ایضاً
چہ دوشی این صوت و با گلے و ٹوڑی
چہ گٹ و گلوآن کپتہ .

کارگری
سے روح انت کہ جسم خان چہ
زہر و گنگ و گنگ انت توتہ
گپے نہ گوشہ؟

مانا
بھری بیعتا

تتل
گنگ و گنگ بوئیگ

چشیں بیشی کاری مکن بلوچان ترا
دلیست گنگ کنت و دور ویشنتہ

سکڑے کر ڈالنا

گنگ کنتگ

گدھ پر گرئیگ و بگیر ساگ و دور
پور و نہ بیت

کپڑا اپنا

گدھ پر گرئیگ

ساگ و اولی دور انت گدھ سرا
دئیگ .

منگیر بنا

گدھ اوئیگ

منگنی کے بعد سے شادی سالے کپے من دشمارد گدھ و پچ
نکا اخراجات دینا . کنتہ نون ہوں لہا دست و عوی نیست

گدھ و پچ کنگ

مٹے ورنائی مچے حال ڈگرے
گدھان و پچ گنگ گپے .

گدھ و تاچینگ و گرگ بگھر و ہونا

تو ہر دیسے روٹے اے نہ گنگ تما پتہ
جو گدھ و کنتہ تا حالے کپیت .

تاوان بن جانا

گدھ و لویگ

کارلمری

جن مرد سے گڈگ و شریک انتہ
بلے گڈگ و گرگ ہم غمیرت و گپ و

مانا

میاں میدی کارشتہ ہونا

تتل

گڈگ و شریک

ابراہیمی ڈکال و دہتاں پھروام
و گرگ کھنا تینتہ

بہت مقروض ہونا

گرتہ بویگ

مارا گرتہ و گپتہ کہ تو مے ہما بیگ
نہ ہے۔

مندی بیماری لگنا

گرغریگ

گرگ کڈگ چکانی کارانت۔

بالک ہٹ دکھانا

گرگ بندگ

بلے اے چک و ویرانت کہ
گرتے سدا کپتہ شب روج
زانن و گریوگ۔

بیت رونے کی عادن
(دیچے کے لئے)

گرگے سدا کپتہ

ناکریارگون تپ و گرگ و ہل انتہ
روچے جوان انت روچے
بھونڈا اتلی عانت۔

وقفہ وقفے سے بیمار
ہونا

گرگ و ال

مے ہما بیگین نیٹری باز گرائین
مانی لے۔

سنبیدہ مہین ہونا

گراں بویگ

بتل

گرک بوئیگ کپنگ

مانا

پنجا پر ایانہ دیکھنا

کار مرزی

مردم ہر جون بد بیت و ت مان
وت مگرگ نہ بیت اونہ کپیت

گرگاپسی کنگ

تعا تب کرنا بھاگ دوڑ
کرنا

پس کر پشت مہدی کنت
زہک کر گان پس نہ کنت و گر
چے کنت

گرک پیشانی و گون
بوئیگ

خوش قسمت ہونا

شہدادوہ... گرک پیشانی
نے گو نذانت ہر نیگاروت
سوب کنت

گرک و درگ

ایک مذاجہ بد عا ہے سنگت تیرا گر کے بوارت گون
یعنی تجھے بھڑیالے جائے ہے دووہ کنگ م

گرک بوئیگ

دفع ہو جانا

مئے سرعہ ویر بردہ مانگر گرک بو

گریب گور کنگ

غریب الوطن بنانا

گرڈاں گریب گورکنے
(شہ مریہ)

گرچی کنگ

گذر لی کرنا

پہوتی زہکا فی خاطر مگرچی کناں
گون وال دانکو و گوازی بیان

بتل

گریب و بزہ کار
بوئیگ

مانا

غریب سگین ہونا

کار مرز می

خیرات عمر دم مدام گریب ہونا
کار قونت کراجر حلے زیادہ ہونا

گر چتر کنگ

چل پھیر کر دیکھنا

گر چتر کنان و یک روپے
کلفٹن و کیماری غشت تالا

گردان چران

گھومتے گھومتے آنا

ناکو تو کجا نگو مرو بہی گردان
چران

گردان گولان

ڈھونڈتے ڈھانڈتے
آنا -

من گردان و گولان اوں کر
میشے وجود مست غور کپتہ

گرد و نوک بوئیگ

بیاہڑا ہونا

تو میرا بگو عاروس پکت
کسی گردوئے نوک بہ بیت

گر پنچہ بوئیگ

گٹھڑی بنا

مات نادرہ انت بھوئیگ
تاگر پنچہ انت کپتہ

بتل

زرد پھور بوئیگ
سج و پھور بوئیگ

مانا

بلا ٹبے ورمان
پننا .

کارمرزی

مے سراگز و پھور بمو ماتمی پالیز
دست نہ جتہ کارء و گبرے بیراں
کت دوستیں برسرا چیاچ
و کھوئے

گزن چہ بوئیگ

ندیدہ ہونا

ہارون پیکس گزن چسین مردے
مہمان بر قدرء نہ زانت .

گزن و چنگ بوئیگ

بھوک سے نڈھال
ہونا -

نا کو کارء بدالرمی گزن و چنگ
اول -

گزن و کینگ

بھوکوں سنا

تو پانچ گزن و نہ کینگے نیوں مکن

گھن بیاہ بوئیگ

گھر کا زینت ہونا

شری فنک ات پت و گھس و
برہہ رانت

کس گس و روگ

گھر گھر چرنا

انوروز گھس و گرو بیت
گوشیت کرم سن و والیت

کس نیگ

کوئی گھر نہ چھوٹنا

ہو حسن و کار رانت آئی گھس
نیشہ زرتہ او وار تہ -

کارمرزی

مہمان کے گھسے پانگ مکن مرد
دل سے خیال کا ریت .

مانا

گھر کا رکھنا بنانا

بتل

گس و پانگ کنگ

بچ و جنکان کے گھس و جاگہ بدیا
گستاخ رب و رضا انت .

گھر آباد کرنا
(مشاوری کر دینا)

گس و جاگہ و بیگ

سا لونکے باریں چنکے گھس
دلچاد ات ؟

گھر میں داخل ہونے پر
دوہا سے انعام لینا

گس دی گریگ

ہر کائے کے گھر کئے ہرے
شر نہ این .

ٹال سٹول کرنا
تاخیر کرنا .

گہر کنگ

ریل سرو چاں سک گھسی انت
جاگہ نیت .

ہجوم ہونا

گھسی بو بیگ

بٹے بیگ چو کو المنڈی ڈانگہ
گتہ انت

فاصلہ ہونا

گتہ بو بیگ

بسی کدو لے میش کے من دلکند
نہ دیت .

گنجائش دیکھنا

نشا دگندگ

بتل
مٹان دینگ

مانا
(انعام میں) دوپٹہ ملنا

کارمرزی
کسی عیب بند گا زانکہ ترا اگر سنا
رسیت -

گل خانہ دینگ

تقریر کرنا

صدر ایوب خان ء ذی چوہر پڈیو
ء گشتانکے دات

گشت کنگ

پہرہ دینا

بندی خاتہ ء دیم ء پو کوس سجویں
شپ گشت کنت -

گل کنگ

شادیاں ہونا

تو گل کنت کہ عید و مرمت ہ

گلک دینگ

گل کرنا

کال خان ء گلک دینگ عادت بوتہ

گلک رو دینگ

لوٹا تازہ ہونا

سندھ ء آپ کینگا مردم گلک
رو دینگ بیلے تو چور بی عناء
حکے -

گلک دیمانہ جنگ

پھول کر چھری نہ مارنا

تئی پت ء کس را گل ء دیمانہ
جنت تو سک ترندے -

گل و گلزار بو دینگ

جنت نگاہ ہونا

رحمت ء قبر گل و گلزار بہ بیت
شہر میں مردمے ات -

بتل
گلام کنگ

مانا
فادم بنا نا۔ مجازاً
واماد بنا تا۔

کارہرزی
ساگ و نام نہ گرنٹ گونٹ
من و وقی کلام پکن

گلاٹ کنگ

پیٹو ہونا

ہاشم توپے گلاٹ کنگاٹے؟

گلو میگی بوئیگ

رونکی ہونا

فقیر محوئے کلو میگی بوت وہیے برکنٹ

گلاٹ ماں گلاٹ بوئیگ

جھٹ جانا

ہر روپے گلاٹ ماں گلاٹ بوئیگ
پہ براتاں وش نہ انت۔

گل و بال بوئیگ

پھولے نہ سمانا

بچہ تھی پت چہ کراچی ء کیت کر توپوش
گل و بلے؟

گل وشاد کنگ

انظہار مسرت کرنا

پہ دگر بمرک ء گل وشادہ کنگ
مسلمان ء پچ حکم نہ انت۔

گم باد بوئیگ

آزردہ طبع ہونا

حضور بخش مرچی گمباد انت نشتہ

گمراہ بوئیگ

گمراہ ہونا۔ کسی کی ہمیشہ
جنم و اصل ہونا

گمراہ بوئیگ ہم پہ کاس۔

گمراہ بوئیگ

شے وازدار مروچی کباشتہ گمراہ
انت۔

پتل
گم کنگ

مانا
لہلہانا

کارہری
گنیم ب فعل اے ہور شزیت
ڈکار شر گم کنت

گم دگر ٹی کنگ

غزودہ ہونا

گم گرتی کنگ مردم بچہ ازل
عادات انت

گم تالاں کنگ

غم ہلکا کرنا

بیا کہ رواں بائیکوٹ گماں چنگ
تالاں کناں

گمے کپنگ

غم کھائے جانا

تئی دعویٰ بخر بیت پر چنگے
کپنگے

گم زور بویگ

غم خوار ہونا

ہر کس بگم زور یہ بویگ تئی گم و خدا
زوریت -

گنرک بویگ

وہ کپڑا جو نہ گیلہ ہونہ
ہی بہت سوکھا

چھ شری حشک نہ انت
گنرک انت

گناہ کپنگ

مصیبت میں پڑ جانا

من گوں تونیک کرت گناہے کپتوں

کارہرزی

عبدالرزاق سے مسال ہوت
گناہ ہے نہ کرتیگی۔

مانا
معیث لے لینا

بتل
گناہ و گنگ

پچار و گنگا من تی گناہگاروں
منا پہل کن

قصور وار ہونا

گناہگار بوئیگی

جو کیا نی من سا ہار گنگ دام
انت بدعا کننت۔

بے زبان ہونا

گنگ دام بوئیگی

رہیس تو کیس ہوش کن گنوگ تہ نہ
بوئیگی

جنون ہونا

گنوگ بوئیگی

من کہ وقی حق لوطاں تو گوشے
گنوگی و کشتہ

پاگلوں کی سی حرکتیں کرنا

گنوگی کشتگی

ناکو رہقان بیاوقی گنوگ و ت
سار پکن

نادان کو رہتہ دکھانا

گنوگ و سار گنگ

تو بلہ ریس و گپ گنوگ چاٹا لیرہ

پگلا نظر آنا

گنوگ چاٹاں بوئیگی

نشہ لے کر تہ سرے گنگ انت

سرور آجانا

گنگ بوئیگی

تیل
گندہ گند

گوندوں کی طرح اشاروں گنگائی مکن زبان کا رہبند
میں بات کرنا۔

کارہرزمی

مانا

گندہ گوند بویگ

نشہ میں دھت ہونا
میرے دوشی وار تہ شراب
گنگ کوڑا راہ دپ و کپتہ گت

گندہ ماں گند بویگ

نظر کو خائب ہونا
منی سوچ و مکن کجاؤں، بس گندوں
وہ کیسی دودھ سے ڈھا ڈر و گندہ
گندوں۔

گندک دروگ

ملنے جھکنے جانا
شعے چک و ذابول زانکے جاہے
گندک و مشتہ گنت۔

گندیم گوند بویگ

گندمی رنگ ہونا
گندیم گو گئیں گر کی تل (فائل)

گند بویگ

کسی چیز کی کمی نہ ہونا
ہر چیز کو لوٹے شکر خدا گنج انت

گند کپنگ

غلیظ ہونا
اے میتگ چہ پکرہ و گند کپتہ

گند کنگ

ہر بو پڑ جانا
میل جول پڑھانا
چبے پکاری و مردم گند کپتہ گنت
ماشتہ گاں سر کی و قی سیالان
گند گدار سے کناں

گند گدار سے کنگ

کار مرزی

تحت روان عسوار بروت
حضرت سلیمان و گونہ ولات
شت ولاتے سر بات

من تمام دات کہ زوت کات
من نہ نانت کہ تہ ہودا گامبے

گل پوری ہوسک زہبانہ انشتہ
عورت ساست

یک مردم و سبت و سنے گوات
زور

موتی و درگاشپ مردم عوات گپیت

دجہان عومات و گوات است
پہ کراچی و یلب دارگ و برکش

یہ ڈھونڈو بو و ہنی ہرا نکت
گوات کنت

گوات شلواریں مردم زوت
حجالت بیست

مانا
قسم دینا

رہن ہو کرہ جانا

جاز بیت ہونا

پھول جانا

بیار کیلے پھول جانا

ایک نفسیا قی مرض

سر پکرانا

لاف زن ہونا

بتل
گوند و دیگ

گاؤ بوئیگ

گور بوئیگ

گوات ڈورگ

گوات گرگ

گوات بوئیگ

گوات کشگ

گوات شلوار بوئیگ

بتل
گوانزنگ و کنگنگ

نانا
بہت برا بھلا سنتا

کارہرزی
من ترا زائے بدل نہ دات
تو ہرچی گوشت من اسکت و
گوانزنگ و کنگنگت ۔

گوپاں گریگ

بالوں سے پکڑ کر مارنا

بدل خان و گوپاں کپت و وق
مین و رے لٹ دات ۔

گو لوگر پچ کنگ

جانور کی طرح پھینا

پیسے گو لوگر نیچے پکت مے چنتی

گواہ کنگ

بتا دینا

تو گواہ مکن کہ فیروز بہدار انت

گزرگ و نہ درگ

گفتار کا غازی ہونا

رمضان کس و پچ نہ کنت ہو رہی
و گو رہت نہ دریت

گوش پونز کنگ

ناگ کان کاٹ دینا

بلوچ سیاہ کار و کشت نہ کہ
گوش پونز تہ الم و کنتے ۔

گوش پہ گوش بوئیگ

سرگوشیاں کرنا

شہاچہ صلاح کنگرات کہ گوش
پہ گوشیاں ات ۔

گوش گریگ

توبہ کرنا

چم چیس بے جیال و ورگ و کہ یہ درہ
رہت مرم و ق گوشاں بہ گیت

کارلمرزی

چنگ و ہدانت کہ زرات زرت
تبی گوشء بوٹے نہ وارت

داناٹے میراں مردم ددام گوش
وہ پکنت ۔

محمود تبی عادت انت گپ
اشکے گوشء گوازیئے ۔

تہاری شب کیشکے بوت اس
وق گوشء ٹاپر نلتنت

دسی ترا گورزت کہ تو زاماسے

یتیمانی حق بچنگ وق گوشء
عہیم عانت ۔

بیرری عانا کو جب گوشاں گران

ماوت یہ وت گپت تو ہودا
سک گوشاں سبک ۔

مانا

کان پیرجوں نہ ریگنا

پے باندھ لینا

اس کان سکراس کان
اڑادین

گوش بر آواز ہونا

خیال رکھنا

گوشت نوچنادوسے
کافی کھانا ۔

اونچا سنا دینا

جلد سنا دینا

بتلی

گوشء بوٹے نہ ورگ

گوش و درکنگ

گوشء گوازیگ

گوشاں ٹاپرینگ

گورکنگ

گوشتاں ورگ

گوشاں گراں بوینگ

گوشء سبک بوینگ

تیل

گوک داب جوئیگ

مانا
گھوڑے پیچکر سونا

کارمرزی
مرزا گوک و ابے کے گوک و بخت
بروت اثر اسمہ نیست .

گوڈلاں یٹ ویگ لٹوے بہانا

چٹیا گوڈلاں یٹ ویگ
بدل ووقی زہگ و شری پتے پے

گوڈلاں ہنگ تیر چلانا

گوڈلاں تیران و مبن مارا

گوشاں درنگ کننگ کان کھڑے کرنا

چہ دور و کہ کیت گوشے درنگ
انت یارین کے مٹی بچارنگ انت

گوشاں دور ویگ مطلع کروینا

اسے ہر و تو و ہرے ہر ہر
گوشاں دور ہرے -

گہر وورگ بکواس کرنا

گہرے وارہ کس تھی نام فرہم گیت
نہ کنت

گہر کننگ قابونہ انا خوار کرنا

مریجی تھی اسٹپ گوں من سک گہر کتہ

گہر بویگ باغی ہونا

گہر کے منی بگیجی ہر گہر گیت
(دیرنگ)

کارفرزی

حاکم سپاہی آفت شبنم
گہلان و برتشی۔

مانا

کیسے لے جانا

بتل

گہنگ برگ

مارا چہ چارپی نیمگا ڈر مناں گہر آرت

محاصرے میں لینا

گیر آرگ

گین سارت کشنگ لہ دیا ہارانت

آہ بھرنا

گین سارت کشنگ

اینکہ جست و سوخ و تو صوم
د گین و دینے کئے۔

پریشاں کر دینا

گین باورینگ

من دگر گینگ نہ دلیست چہ
اسٹ دوروں کت۔

چارہ نہ ہونا

گینگ نہ گندگ

پہ نہ ہگ و بائد نہ انت کہ آچہ و
مستترین و گینگ و دہر گیت

مستہ چڑانا

گینگانی و گریگ

۲۲۳

دل

بتل

لبت لعنتی تما خوار

مانا

لاوی کا انجام ہوا

کارہزی

جال بے جز کر ت بلے جو فرہ نہ سبایت
موشنت لب و لعنتی تما خوار است

لوگ دہر کن ہمسائیگی
دزمکن

گھر کی حفاظت کرو کسی
کو الزام نہ دو۔

وقی زراں سوگد این جاگے ایر کن
لوگ دہر کن و ہمسائیگی دزمکن

لوڑی و لشکر گیری
پگس و بونج

کیا پدی کیا پدی کا
شور بے

من زانت کہ توے عمر اینی کارے
کت نہ کنے لوڑی و لشکر گیری پگس
و بونج۔

لاب وئی کنگ

کٹائی پسندی کرنا

دی سال علاب لائی و و ہارے من
سندھ و روگے ارادہ کتہ

کارہری

گریب و بزرگ و وارتنہ گذرے
چومیل لاپے رووینتہ

مانا

تورنڈ نکالنا

بتل

لاپ رووینگ

کارنہ کے چم تھاپے ورگ و مسک
انت بیزو لاپ کن

زہر مار کرنا

لاپ کپنگ

پاری مالے جاگہ و آہ پتھ کپگ من
لاپے و گپتہ

دست و لگ جانا

لاپٹ گرینگ

آپتھ ساچک و لاپ نہ گپتہ ذکر
لس لوڑ وارتنگے زاناں کر پتھ لاپ
و وڑالی بے۔

کھانے پر مر مٹنا

لاپٹ وڑالی بوینگ

شمس و گس و نہ انت جاگے پھ لاپٹ
والینگ و مشتہ

پیٹ پالنا

لاپ والینگ

فرین لاپ و لوڑی ٹے ہیا لپوسی

پیٹ کیلے خوشامد کرنا
پیٹ پجاری ہونا

لاپٹ لوڑی بوینگ

لاپٹ و میا گشا دہے میا رانت بلوٹ
لوٹے ہر جاگہ گون رانتہ۔

کھانے کے در طفیلی بن جانا
لاپٹ و میا ر بوینگ

بتل
لاپ لیٹ ورگ

مانا
پیٹ کے بل ریٹنا

کارمرزی
زنگ ڈیل لاپ لیٹ وران و
چات و مکپیت -

لاپ لانی گوات
دیگ

باربو کے بھیکے آنا

چہ ترین دارانی ووت کا ڈوٹھے
لاپ دل گوات گنت

لاپ دیان کڈائیگ

بروی نیت سے آنا

تو پہ وہ گلدار و امیر بوٹنگ
چہ مکمان و لاپ دیان و کراچی
و نہ مشے

لاپ سنگ بندگ

پیٹ پر پتھر باندھنا

من لاپ سنگ بنداں بے ترا
ماروس دیاں

لاپ کرنگ

پیٹ کاٹ کر بچانا

تو ہم لاپ مگر اچار پیہ چنے مکن
پسکی سوری وروچاں

لاپ حق زورگ

پیٹ کا حق مارنا

واجہ لاپ و حقانی زورگ ہم
بازگران انت

لاپ بیچ کنگ

نان نفقہ دینا

دقتا بہت سال لاپ بیچ کر
نولا چوں یلہ دنتے

بتل

لاپ بڑ ٹریڈ بڈیگ

مان

پیتو بھار کا ہونا

کار لہری

قائم پیشہ لاپ بڑ ٹریڈ ہونا
ورنگہ گد مینٹا ہونا

لاپ بڑ ٹریڈ

پیتو ہونا

لاپ بڑ ٹریڈ ہونا

لاپ بڑ ٹریڈ ہونا

مان کا لہری بڈیگ

میرداد وقتا مات بڑ لاپ بڑ ٹریڈ

بڑ ٹریڈ میں جنم لے

زنگ امنتا پیرچہ ناد دست

بے بیت

لاپ بڑ ٹریڈ

آگاد بھجیا سب گو بنے

زہر بڑ سوا تو نام کفر کتا

نقطہ سخا دینا

منات مانا ہے

لاپ بڑ ٹریڈ

آقا بن جانا

تو جو کہ لاپ بڑ ٹریڈ کرنا

راہ گزرنے

لاپ بڑ ٹریڈ

جھاڑو بھیر دینا

پالیر غا را دران و شمشاد کتا

لاپ بڑ ٹریڈ

مردہ بن جانا

گرم ہل دمن دزانت چو کتا

در پیکر مٹی و لاشہ بوت کتا

لاپ بڑ ٹریڈ

لاپ بڑ ٹریڈ کرنا

جھاڑو بھیر دینا

مخا قراد لپٹا

تل
لاگ بوئیگ

مانا
حسن بنو ح کو پینچنا

کار ضر می
نوں تو دینتہ ہمہ گروڈین عبدل
لاگے بو تہ

لاو چاریم بوئیگ

کلیہ خراب ہونا

تو دندہ تک جتہ او شہر میں دویم چور
لاو چاریم بوئیگ

لانگ بندگ

تیار ہو کر ہونا

چہ اینکہ دور تک بستہ وہ
جنگ ۷۳ حدتہ

رنگ و سبب

۱ ستین چر ہر
۲ پھونچنا

ہنچو کہ توار توار سے بوت ہراں
نور تک ۷۳ دیندہ الیختہ او چنگ
نور سے

لام دور وگ

جنگ پیر جانا

من کجا لام ۷۳ روگاؤں کہ تو اینکہ
گروٹی کئے

لانٹ کنگ

چیک اٹھنا

لانٹ کنت چاں پیر خماریاں
ہاں شقاں جاگنی قرارین ۷۳
(ہست)

لاور دور کنگ

تو رہاں چاک کرنا

تو راتوں پر چنگ ۷۳ گلو ہوں
بیت لاوا ہستہ دور کنگ

بتل
لاہگ ویلہ دیگ

مانا
بے عزت کرنا

کار مرزی
بازار میں نیام و سنگتوں ترا
لاہت ویلہ دات ۔

لاٹق بوئیگ

بلوچ کو پہونچنا

کہور ہر خٹک نوں رستہ رسیدہ
ولاٹق انت

کت بندگ

حق مہر کی مقدار مقرر
کرنا

درمضان عداوت ہر ارباب
بتش ۔

کت ہر ہتا دیگ

حق مہر میں مل جانا

میں کجاں کسی لب ہر ہتا سنگ
کہ تو منشا ہر روہ چیت چو پدکنے

کت کنگ

بیچ کھانا

ماہل فان عوقا گبار لب کرت
دوارت ۔

لبیس دیگ

خوشامد کرنا

پے دل مانگی عہلوک تدا اینک
لبیس دنت ۔

کت گنگ

گپروں پھیونند لگانا

ناکوہ پچپاں ہر وہ لب گنگ جنت
نویں پچھے بگر ہدے ۔

بتل لپہ لاشت کتنگ
 مانا تھوڑا بہت کھاپی لینا
 کارمرزی لوگ دُروان پھالاشتے کنان
 بیایاں

لپک بڈ بنگ مسلمان کرناختہ کرنا
 بقال بڈ لپک ڈک بڑے بس
 مسلمان انت۔

پرزگا بوئیگ مارے خوف کے ہاتھ
 ڈزی بو مال بڈ ورگ ڈ مردم
 پاؤں پھول جانا پرزگا بیت۔

لپاشنگ ودرگ جو کچھ ساٹ آئے
 ہر چیز بڈ پاشنگ ودرگ مردم
 چٹ کر جانا نادراہ بیت

لپ لپ بوئیگ داغدار ہو جانا
 گد فو ڈ رنگ نہ زرتہ جو لپ
 لپ انت

تارنگ گوزگ خاطرین نہ لانا
 تو سنا و تی سیال نہ سنے کسی ہر
 دیکھے ڈ کامے تارے او گوز

لتر ودرگ جوتے کہانا
 پے ڈز لتر ودرگ نو کیں گے
 نہ انت۔

کار مرزی

کار متعلق تلات غرا مران
 و کاران لٹ بندگا امانت

مانا
 زمین کی اصلاح کرنا

بٹل
 لٹ بندگ

لٹ نہ گریگ پہ بلورج
 مرنیں طیبے امانت

بدلہ لینا

لٹ گریگ

ضربیں نا درہی پاؤ آئیگ
 رند مرزا بے چلٹ بند غر شت
 نہ کنت

لاٹھی ٹیک کر پلنا

لٹ و بند کنگ

پیر نی مردم و کمک لٹ و سائنٹ

لاٹھی کے سہا چلنا

لٹ و آسا بوئیگ

کور د و شہرانی و لٹ و پیر
 پیمانٹ

مار کا بدلہ لینا

لٹ و پیر گریگ

اسکول نہ شتے لوگ بیامن
 تہ لٹ و اربینا

زد و کو ب کروان

لٹ و اربینا

حمرہ سکین لٹ و اربینا
 عبرت نہ کنت

مار افا دی ہونا

لٹ و اربینا

تعل

گٹ و چاک کنگ

مانا

روزانہ مار پیٹ کرنا

کارلمیزی

سوگند ڈبوسے بروے
حضور بخش گٹ چاک انت۔

گٹ و گٹ کشم گنگ آئے دن جھگڑنا

گپ مزن درت دوتن دوط
و گٹ کشم گنگ بوت۔

گٹ و تروپے وینگ جی بھر کے پینا

علی دوست کمروداں بازار
نیام گٹے و شری تروپے دیقگٹ گٹ ہر سرا کپگ بہت سے دو گونا کا
تعامجنگ رست پنچر گٹ گٹ
سرا کپان ات۔

گٹا بڑیگ

جی سے بر لینا ہو

ماگوں ملے زلی آن بٹھا لی ہی

گٹی کناینگ

پھو دینا

ناقہ تو شاہ بیک و گٹی کناینگ

گٹ و پٹی کنگ

نوٹ گٹوٹ لینا

توس مروچاں نیست دور گوراں
مہلوک گٹ چکی گنت و دروت۔

گنگ و وینگ

بدنام ہونا

اگر اے نیازی شری بروے
برتیں ایکیں گنگ نہ دروینت۔

کار مرزی
ترا لنگ جنگے عادتِ انت
ددام جنگ پاو کئے ۔

مانا
شرارت پیدا کرنا

بتل
لنگ جنگ

چو خواری دگپتہ گنت کہ مرد
جن دپچ روستہ گشت پہک
لنگ بدتگنت

ننگا ہونا

لنگ بڑیگ

ہرکے ہر جاگہ بردت تھا نہ ہاگ
د لنگ سرا انت کہ منہم رواں

ہمہ وقت تیار رہنا

لنگ دسرا برگ

ز انکہ لٹ د مال انت کہ تو
اشترے برے

لوٹ کا مال ہونا

لنگ د مال بویگ

پچ تریجنے نہ رسیت ہنما
بہلوک تدرالیت وارث ۔

سجک کہ کھالینا

لنگ دورگ

تدکیں لچ پکن حسن تھا ہرانت

شرمانا

لچ کنگ

آگس دور آمدیں مردی انت
من چٹ لچی بوتن

شرمندہ ہوجانا

لچی بویگ

کارہنری	مانا	بتل
بلوئج وق لچ بر سر امریت	عزت کیلئے مر مٹنا	لچ بر سر برگ
پشیری آسرات مکس وق لچ عزیزیاں نہ کنت	عزت برباد کرنا	لچ عزیزیاں کنگ
نیاری مرد نیانی دیمالچ برانت نشستہ	شر مسارسا ہونا	لچ بر بوئیگ
سردار فد ا روچے بدنت لچ پالیس۔	عزت کا نگہبان ہونا	لچ پال بوئیگ
لچ بوئیگ وق جنڈو لوگ ہاچبر شہزادیں۔	بد معاش ہونا	لچ بوئیگ
شمالچ گل کتہ زانے لوگ دوت	بمٹی گونڈھا	ہنا تھل کنگ
مروچاں صا د ب داد گون عاشور باز لپیت کپیت باریں چہ گئے؟	دوستی جتنا	چک کپنگ
عاروسن بوسیم روتج و سار لوک بوسریہ لحد و شست	تدفین کرنا	لحد و ایر کنگ

بتل

لم بوئیگ

مانا

نیک ل اور مکسر المزاج

ہونا

کار مرزی

لموم و ترا اینکہ علم مکتبہ
دگرے تک مدہ کپیت .

لخ و لغت کنگ

لاکہ لغتیں بیجا

لخ لغت ہمہ پنج مدہ کپیت
و غم مدہ بیت .

لدھی بوئیگ

جنگلی ہونا

اے لدھی چے بنرانت با پار
بروت جنگل مدہ اور بیاری

لدور پچ کنگ

کو پچ کرنا

زمستان گراگ لدور پچ بلو پچ
عیشک انت .

لدو لدو یک بوئیگ امتیازہ مر سنا

تساہت بوتہ کہ بزانی مسہر
چون انت پر تو لدو لدو یک پتا .

لدو پار بوئیگ

لدھا پھنا آنا

محمد خان چہ بازار لدو بار انت کیت .

لدو لدو رندہ بوئیگ

کارواں در کارواں آنا

امراں لدو بازی انت لدو لدو
رندہ انت .

لدو کنگ

گد لکرنا

مردم گپ نہ زانت بو پچ بیت
و لدو مکتبہ

کارمرزی	مانا	بتل
نہہ این آہوہ ترانگ تراگراکت	ہرن کی طرح حسین ہونا	نہہ این آہوہ
خیرانت ایر بخش مروچی نشہ کنے گردے۔	نگرا کر چلنا	نشہ کننگ
پرچہ گپ نہ کنے تی زبان دل بولنہ؟	ہکلا کر بولنا غیر واضح بولنہ۔	للی بوئیگ
جنے مروچاں تو سکھ ادب ہر اولکے رودیتنگے۔	زبان چلانا	لیک رودینگ
نصیر خان لوری لکھ ڈاتا رہی مردات	لکھ بخشش ہونا	لکھ ڈاتا رہوئیگ
تہ ادل بیت کرنی لکھوہ بیر کیس بیج دد عادیٹے۔	لاکھوں کے لشکر کا علمبردار ہونا	لکھوہ بیر کیس بیج بوئیگ
کارنہ نہ کنے لگانڈو مکن یلہرے	ادھورا چھوڑینا	لگانڈو کننگ
چشیں سر پدی مروہ گڈاں لوگ ڈگام دپٹ بدے۔	نیکل دیدینا	لگام دپٹ دینگ

کارہنری

تو وقت عزت نہ نہ لڑائے ماہم وقت
مہ گوشتیاں دور دیاں ۔

مانا

لگوشتینگ دور دینگ عزت سے مبرا ہونا

بمل

ابو کنگ

شعلوں کا آسمان کا خبر لانا
آس چھ دور مہو کنگا ات دل
ماہم کپت ۔

لنگ و لاش بوینگ قلاش ہونا

لنگ رزگ رعب میں آجانا
پکار آخر انت مانگ و لاشاں
گوشتت محمود خان بدیم براہی
مرد مانا لنگ نر زنت ۔

لنگ جنگ تن پر کپرا نہ ہونا

لنگس کنگ گال پھلا کر کھانا
فیقر لنگ جتہ بازار گرویت ۔
کار نہ کنے پہ ورگ و توابل کہ
لنگوس پکنے ۔

لنگے جم و لنگ

بہا نہ مل جانا
توساری و شری مردے نہ
بوینگے نون نہ کہ تھی جم و لنگے لنگے

لپ و ہری بوینگ روتے روتے گزارنا
مام بگندے نور خاتون لپ
وہری انت ۔

بیل
لوہج و لکڑی بویگ
پچھے پیرائے جانوں
ہونا
کارمرزی
بے کار و لوہج لکڑی بویگ کار
کرت پچ نوک بوتنت ۔

لوپ بویگ
پھندا ہونا سفارشی
بنا
من کیں گے کناں تو منی گٹ و لوپ
بے زہگ کجاہ لے ڈوں مشربت

لوڈ بویگ
ملوٹ کرنا
کار و گروہ بران کتہ من چیا نیام
و لوڈ دیئے ۔

لوس روڈ بویگ
منہ پھلا لینا
لوس روڈ بویگ و وہی بیت
کسی حق وارنگے ۔

لوگ لڈی روگ
بھرت کر جانا
اجراں لوگ لڈی سندھ رواں

لوگ وزہگ بویگ
گھر گھر سے ہونا
لوگ وزہگ و زہگ و زہگ و زہگ
خیال کنت ۔

لوڈ کنگ
اداسے آنا
لوڈ کتاں و اچکو کائے ۔

لوچ و قلم بویگ
مفرد میں ہونا
بنکے لوچ و قلم و جتنے نانے شریک
انت ۔

کارمزی	مانا	تیل
ہر روز تاج و تولا رنگ ہمسایہ پہری کنت۔	آٹے دن جھگڑنا	تولا رنگ
کوڑو آٹے نہ سا چنتہ باز لہتہ	دبلا ہو جانا	لہگ و کپنگ
تو چہ بازو ہدے منی سرا ہر کنگے	ادھار کھائے بیہینا	لہر کنگ
جنگ و لگور بوئیگ تپگ بلوچ و عیب انت	بزدل ہونا	لگور بوئیگ
رحمد و لگوری نہ کت چہ پشت و سرو را جتے	بزدلی کا مظاہرہ کرنا	لگوری کنگ
نرانا ہے وارن جان کنگت لیٹر بوتن	اہلہ آبلہ ہونا	لیٹر بوئیگ
ایکدیس کے من سر پد بوتوں	تکرار کرنا	لیسن دیگ
اینکیں یماڑے بوتہ تاہم من روینتہ۔	نوزائید چھ ہونا	یماڑے بوئیگ

بتل
لیلا کنسنگ

مانا
منت سماجت کرنا

کارمرزی
پے لوگ ء رٹیس ء چنک لیلا
کرت من نہ وات ۔

لہہ این جان ء جنگ

کچھ رس آنا

نوران ء دشمنان و قن لہہ این
جان عجت ۔

(۴)

بتل

مات عدول پہ زہگء

زہگ عدول پہ گز و کھورء

مانا

ماں بیٹے کو چاہے بیٹا

چاہے جنگل کو۔

کارمرزی

ایسکے کہ مات دوستدار بیت

زہگء مات و پشتہ و خیال بکا

بیت مات عدول پہ زہگء

زہگ عدول پہ گز و کھورء

الشداد و مسافرء ریپنہ نوں

چہ ہر کسء ہنر کنت مارو ارتگ

ء چہ کبریٰ ریڑء ترسیت -

ماروار تگینء چہ کبریٰ سانپ کے کانے کورسی

ریڑء ہم ترسیت سے ہیں ڈر لگتی ہے۔

مار کبریت لٹھ مڈ

پیروشیت

سانپ ہیں مرے لٹھی

ہیں نہ ٹوٹے

جمیڑہء صلاح ہنپو بہ سد بیت

کہ مار کبریت او لٹھ پیروشیت -

بتل

مانا

کاہڑی

مار ہر جاگہ چوٹ انت بے سناپ ہر جگہ کوئی اچلے کون ہر کس دور دگ بندے گور
 دئی کونڈہ راست بیت اپنے بلدیں سیدھا ہوتا ہے من راست بگو ماہر جاگہ چوٹ
 کونڈہ روپ مارا راست بیت

ماسے ونہ ماتوٹے نہ ماں کی محبت نہ سوتیل تئی نہ زہر دے بگند نہ دشی دے
 ماں کا سلوک ماسے ونہ ماتوٹے۔

مال مے پدے پیکر سیم ہمد روی کر کے کلنگ میگ انت دما کر باب
 وت بندہ بگر سیم خود پریشان ہونا نشہ گاں مال دے پے پیکر سیم
 وت بندہ بگر سیم

مال موڑی وردو مال موڑی عیش غازی موزنگ جلا سے وت نہ وریش
 غازی تو لگ دہر بنت مال موڑی
 ورد غازی۔

مبات ہر سہر کہ وہ سونا ہی کیا جس سے نوکری پا کر پیسے غرقی دش نہ
 گوش کو چوڑینیت کان زخمی ہوں۔ انت مبات ہر سہر گوش دے چوڑینیت

مدگ ورتشا فہرک کوئی بات کسی چیز کا تو آجھے بزاں میاں خان ہم تھا
 انت پیش خیمہ ہونا مندہ انت مدگ ورتشا فہرک انت

کار مرزی

وقل مالاً لوٹاں ملامت اوں
من دوزخ را نہ گیت دوزخ منا گیت

زہگ یکے بہ بیت نیک صالحین
پیشی بتلے کہ مرد پ غیرت لگور بہ بان

سیا دو برات پھے روچاں جوان
انت کہ سکیء کار کا ٹینت
مرد و جتس گوشے وائے پشت

اگر منا برے مکھانء من گایاں
کوں من کراہ نیست مردگ
پہ دست زندگ۔

تو گوشے ہاشم جوان انت
اے ہاشمء کار انت مردگ
ء گلا تش کینے ناہیک کرت۔

میراٹے کہ پشت کیتہ مرد دورے
نہ دست مردگء مال زندگء گنت۔

بانا

السا پور کو تو ال کو
ڈانٹے

سو گیدڑوں سے
ایک شیر بھلا

بے سہارا ہونا
برا ہے

مردہ بدست زندہ

کینے کی تعریف کا نتیجہ
فوراً ظاہر ہوتا ہے۔

مردے کا وارث
زندہ

بتل

من دوزخ نہ بچیت
دوزخ منا گیت

مرد پ غیرت لگور
پہ بازی

مرد و جتس گوشے
وائے پشت

مردگ پہ دست
زندگ

مردگء گلا تش کینے
ناہیک کرت

مردگء مال زندگ
ء گنت

بتل

مردم غم پسا ہیں مرد
لذت کار کھیت

مانا

انسان ہر ایک
وقت آتا ہے۔

کار مرزی

جو ملو کہ تو دقتی برات و نہ
زور سے مردم غم پہ حرو لہڑا
ہم کار کھیت۔

مردے سریت پہ نان کون عزت کیلے زندہ
مردے سریت پہ نام غم اور کون زرق کیلے
چکاں و ترانہ زاننت بلے
براز چکاں میراث گور کرت
مردے سریت پہ نان غم مردے
سریت پہ نام غم۔

مرگ کور آپ سور
جیسے تیسے کر کے گزارا
تو چپے بے من دگر راہ نہ گنداں
کہ مرگ کور آپ سور تھی پادکوں
مکپتہ گان

مست غم و چیز ایر ما دکت شوخی کا سزا
تو مست را، مست غم و چیز
تھاریں شپ، دور میں راہ کڑی ہوتی ہے
ایر ما دکت تھاریں شپ اور میں راہ

مسیت بر دار نہ سوچگی نہ لگتے بنے نہ نکلتے
میسیت بر دار غم نہ سوچگی نہ
دور دیگی انت۔

مستی پر کس اس کشیں شوخی بقدر ظرف
مستی پر کس اس کشیں روچے کوٹلی
مردم وچینے کٹھے۔

بتلی

کھجور ہلکد ارے چت چوہے نے ہلدی پائی
طیبیبت بروت نشت پیساری بن بیٹھا

کارمرزی

میر و مروچی کار پر تو گت انت
تو نیمون سانے چوہہ ٹشک
کہ ہلکد ارے چت و طیبیبت بروت

مانا

ملک نہ کشیت
دل نہ بد کنت

دینوڑ گپ کس گوش نہ دارین
بلے مکسک انت نہ کشیت
دل نہ بد کنت

من چو میگرم دبوره
چوہی ساید

اگر بگوشے آپ بیابہ وت
دگر کارے کنت سر ہد نہ بیت
من پے گوشان دھنور گچے
ساز کنت

منجمل لہر کار بیت وق
لنساں سوچیت

جنگ ہر کسے کنت وت عجبے فرن
کنت منجمل کہ لہر کار بیت وق جنور
لنساں سوچیت

برائی کا نتیجہ خود
بگشتا

نلکرت پوہ دگرے زہک دوسرے کہ دولت مال کہ دگرے بہ بیت ترا ۲۱
کشتا پے بیت بر باد کرے میں چکچا ہاٹ کار کشتا کجام درو بیت ملکوت
اپنی ہول - عہد دگرے لہک دگشتا پے بیت

بتل

ملکوت ساہ و نہ بخشی
مردم و تنگ و کشتی

مانا

ہونی ہو نہ ہے اس کے
لئے کیا فکر

کارہیزی

دزی و سزا کیزانت لے
ہیرے تو زانے گڈاں چیا اینک
تنگ و تاج کے ملکوت ساہ و نہ
بخشی مردم و تنگ و کشتی

میر و شنگ و کچے
پر نیست

بہت خاطر داری
کرنا۔

ہر جی کہ تو لوٹے بکن میر و شنگ
و ترا کچے پر نیست۔

میرت پمانی کہ پشما
میریت

اُسے پا ہو جو تہیں
پاہے۔

بہر بیت برات انت تارا
گورنہ کنت تو چیا تلوسے
میرت پمانی کہ پشما میریت۔

میرت میشاں کہ
بہار گاہ بیت

قیامت کا انتظار
کرانا۔

منا زمر جی پکار انت تو مانا
پکارو آسرو دے میرت
میشاں کہ بہار گاہ کیت۔

مورنیک پہ چربی چیت اہل ثروت کھمردوں
مردم بچ بنت مورنیک پہ
چربی و کسک پشیر کنی چیت
گریب کے چار بیت۔

بتل

مردم چہ مردم و وفا
نیست

مان

نہیں ہوتا

کار مرزی

بالوں سے عمر کا اندازہ
مٹی عمر سے سال کم زیاست نہ
انت بلے سراسجیت انت
بتوہ کہ یہ مردم نہ و نانیست

میر چاکر کو میر رضا انت کسی کی خاطر
کہ گری ماں بگ پر خری بخش دین

میر داینگہ بالمشانت مفاد گری
یا یاز انت میر چاکر کو یہی
رضانت کہ گری ماں بگ
چریت -

مند انت ڈواہ انت ہمیشہ جوتیوں میں
رند انت کوشش وال ہنا

جمعہ در رمضان جنگ و کار
ہر روح است تا تک مند انت
ڈواہ انت تا تک رند انت
کوشش انت -

مامو کہ ماموٹے بوتیں بابو اچھی عورت گھر
مروں پساں نہ بوت - کی عظمت

شریں جن گھس و پیک بو ادھر انت
نا بودی جن چکان و ماں و مرد
کشف کنت بگوش گشت
مامو کہ ماموٹے بوتیں بابو گوں
پساں نہ بوت -

من پہ واہو آں نہ مراں انواہے کون
مرکتا ہے -

سر چاراں زحم نہ کھشی من پہ
واہو آں مراں -

موتل

ماتا

کارہرزی

موتل میشاں کہ بہار گاہ بہار کا واسطہ دیکھتوں کو من مریچی و از ہند گوں تو منا
 کون روکی سکتا ہے۔ پکارے دلد بڑی دے دے موتل
 بیت
 میشاں کہ بہار گاہ بیت۔

مرد گند ہڈے دے جیسی صورت ویسے نوبت خان ہمیشی کو زیت
 فرشتے
 مرد گند ہڈے دے۔

مرد گھٹیں تلاماں راہ کنان مرد چٹاقوں میں راہ بٹا ہیں مرد لگور و نشاں ایشنت
 نامرد گھٹیاں راہ شست نہ بنا اور نامرد سیدھے راستے کہ مرد گھٹیاں تلاماں راہ کنان
 سے بھنگ جاتے ہیں۔ اور نامرد گھٹیاں راہ شست
 نہ باں۔

منشکلیں مرد و ریش تھکے بارے مسافر پیر
 گراں باریں وارٹھی بھی بڑا بوجھ ہوتی

دگالواں

مات گہار کنگ پلاق دے دینا مات گہار کنگ نہ کس بجن ء لوگ
 ء نہ کنت

مات کو بویگ بے مروت ہونا تو نہ ماتے ء نہ ماتوٹے

مات کنگ د عمل نہ ہونا تو مات کن من ترا پئے کار ء نہ لوٹتا

کارہزی

چہ زانتوں کہ منا مارے وارت
تو گوں من لے ڈولیں وڈیہے

بتل
مارے وورگ

مانا
لے خیر ہونا

عثمان عدو ہزار کلدار مالش بیت

ولور مقرر کرنا

مال بندگ

مالدارگ جوان انت مالے کر
کنگ گران انت .

مالدارسی کرنا

مال دارگ

من بڑے نہ اوں کر تو منا کو مال
چا سینے

بھیر بکریاں چراننا
بیوقوف بنانا

مال د چار نیگ

سیر و ماروس لوٹے مال پنج کن

دولت بھج کرنا

مال پنج کنگ

دوہلات عمان آنگ شری
کارے نیر انت .

پھر ادینا

مان ہرگ

من پنج نہ گرفت و ت مان آتہ
گنت .

پھر مانا

مان آئیگ

پہ ملاح آ آگلیں مروہہ کس
مان نہ بندیت .

کسی پر خفا ہونا

مان بندگ

بتل

ماں دئیگ

مانا

پیوند لگانا

کارگری

پتنگ درتہ چنڈے گدھ
ماں دئیگ لوٹیت ۔

ماں کپنگ

بیچ میں آنا

جنگ و صلاح کنڈگا ماں کپنگ
ثواب بانت ۔

ماں پوشگ

اورھنا

چادر پر ماں پوشگ ء گوند اُرت

ماں جنگ

ڈولینا

شیرانی تہا دست دماں جن

ماں شوگ

ہاتھ ڈالنا

دستے کیگ ء ماں شپت و
کلدارے در کرت

ماں دارگ

آگ لگانا

تمندور ء آس ماں دارگ روتج
بیگاہ اُنت ۔

ماں کنگ

ڈال دینا

دانا بچہ گواگ ء درکن و گونی ء
ماں کن

ماں ریچگ

اندیل لینا

تیلان ماں ریچگ ء خیال برور کہ
بیراں مہ بنت ۔

کارِ مرزی
چہ ہے لٹوہ دوئے ماں بُرا اداں
سرِ ہوش کنت -

مانا

بُڑ دیتا

جیل

ماں بُڑگ

مانا ہیرے من و تو پشتینا ن زیت
پاٹیدگ ات -

کھنے کا مقصد

ماں ہیرے

تتا دیستن پن گوشے ماہ پر تو
دوستی کہ بوت -

چاند چڑھانا

ماہ پر بوئیگ

تو منی زندہ رود شمانی ماہکان
ٹے مان ترا کجا یلہ دریاں -

چاندنی چھا جانا

ماہکانی بوئیگ

اے ماہ دیکھیں جنک نہ کر زیت
کہ حیرانی زندہ بہ بیت -

حسین ہونا

ماہ دیم بوئیگ

پڑی این لہے بوت کہ خدا بخش
سیبی امانت -

پورا مہینہ ہو جانا

ماہ پڑ بوئیگ

ترا چے کیت گوشے ماہیگ
آپ دیت ہنچو گل بوت -

ماہیگ و آپ گندگ مراد بھڑونا

بہار کی کشتی

مانا

نمونہ ہو جانا

کار مرزی

رحمت عمر کھراش کتہ زانکہ
مبارکی و کشتہ

بہار بوئیگ

روا ہونا اجازت ہونا

من وقتا گوئی و براں تو سہوار
روے اگر حاکم و ترا بہار انت

مٹ مٹ کشتی

تبادلہ کر لینا

اے مٹ و مٹ کشتی ایک روپے
سک سخاں گندے۔

مٹ کشتی

بدل لینا

من و شیر محمد و زخم مٹ کرت

مٹ کشتی

مٹھی میں لینا

مٹھی و آحتگیں مال و مردم و تی
گوشیت۔

مٹھا بوئیگ

مست ہونا

عبدالغیر نر تھی راہ و رواج باز
سٹھار انت۔

مٹھا بوئیگ

پیارا ہونا

ہاشم و باہوٹ گوں و مٹھا میں
دوست بوئیگنت

بتل
بلیں کننگ

مانا
تبادلہ خیال کرنا

کارہنزی
دمانے گوں دوستہء بلیں کننگ
منہاچہ ہر چیزہء دوستہء انتہ

محبنتی بروننگ

ازلی ہونا

ع

چوٹ بروننگ

بے لحاظ ہونا

تہی ہراس سکیں چوٹے کس ویلیاز
نہ گیتے

مجت دیگ

شفقت کرنا

براتہء مجت داتہ پے خاطرہء گوں
دگہ کسہء نہ روت

مدھی و سارگ

لگھ سنوارنا

جنیں آدم و سگھری گوں مدھی و
سارگہء انتہ

مدھی و موڈی بروننگ

کوٹی (ناتہ ہونا)

نارا بید چہ ہے دوسا ہدارہء بکام
مدھی و موڈی استہ

مرک کپن کننگ

مرستنا

تو دگرے چیزہء گندے پرے
مرک کپن کسے

مرکہ چشمنگ

موت کے منہ سے بچنا

امرا نیں نادرہ ہی ایوبٹ مرکہ و
چشت و پاو ادت

تبل میرا نے بوئیگ موت وغیرہ واقع ہونا زانکہ مرگ میرا نے بو تہ گت کہ
کارمرزی لوگ بکلیں بھاتی ہما بکھرشتہ گنت

مرگ بوئیگ قریب مرگ ہونا خیر محمد ناہے بیت کہ مرگ
انت کپتہ ۔

مرگ و زندگی بوئیگ مرتے مرتے بچنا تو چونیں سیا دے بکہ ما مراں
زندگ باں پیا چر نہ جنے ۔

مرگ کی شکلے در آرگ ہدیوں کا ڈ معانچہ ہونا نامورا ہی تہ تہا وار تہ چٹ مردگ
شکلے کشتگے ۔

مرگ منگ مرٹنا رحیم دا دے مرگ منٹہ کہ منا پے
زال بگراں ۔

مست بوئیگ نڈر ہونا شوخ ہونا مردے کہ زہر بیت گڈاں چو شش
مست بیت ۔

مست و گمراہی کنگ شوخی کرنا مست و گمراہی پے کساں شش
میں میں درا بوئیگ عید کا چا ند ہو جانا ناکو بیاتہا خدا بیاری میں میں
در کرتگے ۔

<u>کار طبری</u>	<u>مانا</u>	<u>بتل</u>
پیب د مشکولی کنگ جو انرا بلے پیا جنگ مکن ۔	شغل کرنا	مشکولی کنگ
من نوشته مشکولوں ۔	مشغول ہونا	مشکول بویگ
مطلبی بویگ مردم زوت ودی بیت ۔	مطلب پرستی کرنا	مطلبی بویگ
صفت گلزی گوشتنگ پیٹھے بھلائے نام آنا من نیکی کرت تو صفت گلزی منی نام خراب مگر ۔		
گرک گوں تازیء مقابل بوت سروستے یاد آمنت ۔	متصادم ہونا	مقابل بویگ
زخم گوندمء مقابل کنگا ہردو ورنا چوتلارء اوش تا نکنت ۔	پھرا دینا	مقابل کنگ
جنیں آدم و مکرو کنگء تونوں سٹیئے ۔	مکاری کرنا	مکر کنگ
یک یک مردم بکیت و گپ جنت	ہکلا کر بات کرنا	کنگ و گپ جنگ

بتل
نکورند و دمیگ

مانا
ممانعت کرا دینا

کارمرزی
پہ کارے و کرمدم سرگیت
نکورند و مدے

بک دیک اوشتنگ

اکھڑا ہوارہ جانا

کچک گوں گرگی و بک و بک اوشتاتہ
بنگ و ات -

مگر ب بوئیگ

شام ہونا

روح مگر ب ہونہ مانگت
نشہ صلاح کناں

نکیر مشت بوئیگ

کچھ بھی پاس نہ ہونا

مگر مشتیں اند د ادے ہے است
کہ تو زامات کنے -

علام دمیگ

رشوت دینا

علام و دپت بہن ہر کارے
لوٹے بیت -

علام بندگ

ملامت کرنا

مردم و ملام بندگاری گناہ
و بگوش -

ملاکھڑ و کھٹک

کشتی کرنا

پیت کہ نوگ و در کپیت زہگ
ملاکھڑ و کھٹک کھنت -

<p><u>کارلمرزی</u> نون بگند چون ملا برده نشسته گشت</p>	<p><u>مانا</u> مردوب ہونا</p>	<p><u>بتل</u> ملا بوئیگ</p>
<p>جنگ پادکن کہ ملو بہت عرستہ</p>	<p>شبا با کمر بھینا</p>	<p>ملو بہت عرستہ</p>
<p>سہ سہمین گشت کیف و ملاو یگجیت</p>	<p>نشہ چڑھ جانا</p>	<p>ملا رائیگ</p>
<p>دُزاں ملکہ سیاہ کتہ نون پولوس آحتہ</p>	<p>موز نکل آنا</p>	<p>ملکہ سیاہ کنگ</p>
<p>توسک ملوک بوتیکے اپنکین کلاہ نہ کنے .</p>	<p>نازک ہونا</p>	<p>ملوک بوئیگ</p>
<p>سازیں مردچی ملور انت نشتہ زانکہ ملکہ یات و کپستہ</p>	<p>اداس ہونا</p>	<p>ملور بوئیگ</p>
<p>دکارے بلکین کیں خواری و آپ لوٹیت</p>	<p>زرغیز ہونا</p>	<p>بلک بوئیگ</p>
<p>توشہ دوست مہرے گیت زانکہ وازکنے .</p>	<p>تقویہ کے نئے اٹھنا</p>	<p>مہر گم بوئیگ</p>

بتل
منتگ بوئیگ

مانا
تھک ہا رہانا

کارمرزی
روت بیانا منتگے زمانہ ۔

ماندگ گوشگ

خیر مقدم کرنا

منی سرے باگندہ بوٹ و زوزت
و منگد ریچیت

جوؤں کا گھر ہونا

منگد ریچگ

مشدیل بندگ

سوئی دستار باندھنا

جنگ و مشدیل بندگ و مردم
و سخان نہایت ۔

مندگ بوئیگ

بہانہ ملنا

تو توار کرت شریف و کاراشت
گوشے نیون و مندگ ات

مور مدگ بوئیگ

بے شمار ہونا

ہندوستان و پاکستان و مرا
ارش و وکی و مدگیں لشکر
دیم و ات ۔

مورینک دان
بوئیگ

پیر ہجوم ہونا

ہوٹے ٹک و کلیں سندھو
مورینک دان و زوزت تفت

مونگ آہرگ

ماتم کرنا

موتک آرکٹے تھی و قسر و بکیت

بتل

رچو) مور نیک و ز نزرگ

مانا

چیونٹیوں کی طرح
اہل پڑنا

کار طرز ہی

بے ہیہ مور نیک ز نزرگ کیوں
ہم مٹے پوجاں ریسینٹ

مورگ کشنگ

سوگ رچانا

دوبھی و جہاز و سچک و پھہ ہر لوگ
و مورگ کشنگے توار آحت ۔

مور کھ و جینگ

چیں بجیں ہونا

مور کھ و مہ عین من تنی تاواں
نہ اوں ۔

موجی بوئیگ

من موجی ہونا

کہیم داد موجی مردے باری
بگماشت

موش بندگ

علوہ پکانا

پہ پنتوک و موش جنگے و بوہنت

مورہ وئیگ

مہلت دینا

دور و ت و مورہ بدرے تنی و ام
گارتہ بنت

مورک کشنگ

مخصت کرنا

ماگوں سنگتاں مورک کشنگ
وراہ گپتاں

مورہ وئیگ

مان جانام آنا

حاکم عدول مورہ بشبہ منا یڈے
دات

<u>کار مرزی</u>	<u>مانا</u>	<u>بتل</u>
چنت و پدیں تو پہ خدا داد مہر گز	مہربان ہونا	ہر گنگ
خدا داد مہر گزندیت ہر ہر رو او مکت	عجبت دیکھنا	ہر گنگ
مہر دیکھئے رستم لہو بنت مردم تہ مردم انت	عجبت سے پیش آنا	ہر دیکھ
شہباز تو سکیں مہر و پدر کور کہیں گئے بیت اسد تپکے	مہر و پدر بو دیکھ نازک طبع ہونا	مہر و پدر بو دیکھ
مہلب و مہلبکے بو بلو تہ ہشتہ	عجنوں خوشبو آنا	مہلب بو دیکھ
چشیں مردم و شیں نہ این کہ مقام مہمان انت	مہمان ہونا	مہمان بو دیکھ
جن گوں تو نیشیت ساہارے نہ ہمت کہ من مہار کنا و ترا بیا	کیمنج لے جانا	نہار کنگ
کسی کام کو ہاتھ نہ لگانا تو میر مینومہ نہ دنیا کار بکن ایند تکر و دوا فای پائی جران انت کہ میری دوسرا نشہ	باعزت ہونا	میر بو دیکھ میری دوسرا نگ

<u>کارلمرزی</u>	<u>مانا</u>	<u>پتلی</u>
ہرگ و رات تو وقتی میراث مکن ایر بکن ۔	جاٹیلاد ہونا	میراث بوئیگ
یک یک مردم و میراث در در گیت	ازلی درد ساتھ ہونا	میراث در در گیت
تو ترا کہ میر بکنے منی پا وء لتارلے	نظر آنا	میم کنگ
گون وقتی دل و میل و سمن باگ و میل کت ۔	جی میں آنا	میل کنگ
یک سالے کورداں ساکنڈی و سدا میل کت (و فرضی)	ہدلے لینے کیلئے اجتماعی کارروائی کرنا	میل کنگ
جرتاں زاناں پچ و گل و میں شت	دھنس جانا	میں روگ
ترا یک جاگے قرار نیست میتگ پہ میتگ بوئیگ چوں تراوش کنت ۔	میتگ پہ میتگ بوئیگ کہیں نہ مکن	

(ن)

بتل مانا کارہ مرزی
 نانے کہ پہ لٹ درکیت جو کام بات سے جو اے میگ و تہی نیام و لیکہ سہرا میں
 دست و کس نہ سوچیت لات سے نہیں کرنا چاہیے۔ نانے کہ پہ لٹ درکیت کس دست
 و نہ سوچیت ۔

نے گئیں جھکانے ہدی نہ پڑے رفتن نہ جائے گوں اے لشکر و ساگ بند ہی و من
 پادارے کہتاں ماندن ہنچو پشو مانوں کہ نہ گئیں جھکان
 نئے ہدی پادارے کہتاں ۔

نام و ورے گڈگ و جب تک بس چلے نیکی مردم و تان کہ وس رسیت نیکی بکن
 پکش کرو ۔ گوشہ گش نامے ورے گڈگ و
 بکش

بتل

ناز پہ کروسیں اے اکر دوس
بانگ نہ دنت

مانا

وہ فن ہی کیا جس کا
اظہار نہ ہو۔

کارمرزی

من ترا گوشت کا گدے نوشتہ
کن تو وقتی پہ نوشتنگ و بجا ز بولتے
ناز پہ کروسیں اے اکر دوس بانگ نہ
دنت۔

نویس جا تو دل اے مشر
کون اے کشیت۔

روایات سے ہٹ کر
کوئی کام کرنا
لوگے کہ بندہ ساری سارے بگر
تو ساری اے یسوسے کئے نہ کیس
جا تو دل چہ کون اے کشیت۔

نہ گہ شرانت نہ
قصر قند۔

کچھ رس نہ آنا
سیبی اے روئے گرم بل انت شال
عیش بادینیت پر تو نہ گہ شر
انت نہ قصر قند۔

نہ جتہ گھٹے مشتہ

فحنتی کی قدر کرنا
دگا لوان
وشیں وراک پہ شاہوہ پس
انت کہ نلے جتہ گھٹے مشتہ۔

نابلد بڑیگ

اجنبی ہونا انجان ہونا
نابلدی مردم راہ اے زوت گارنت

ناپگ کند بڑیگ

کسی ایک جگہ کا ہو کر
جانا
تہی ناپگ زانک سیبی اے کند انت
کاتونہ سرے۔

بتل
ناپنگ بزرگ

کسی چیز کو زیادہ پسند
کرنے۔
کافر زسی
کے گڑ باز وارت۔

نات گریگ

بار بار کچھ مانگنا
ایک رسم بھی ہے،
نات گریگ ایک روپے تھوڑا
ہر روز تاج انت۔
شادی سے پہلے اجاب
دو ہا کو مدد دیتے ہیں۔

ناہک جوڑ کنگ

تماشہ بنا ڈالنا
مارا وقتی ناہک جوڑ کن۔

ناح کنگ

اچھل کود کرنا
پہنٹنیں جنک اور لگ و ناح
کنگ عیب انت۔

ناح پیر مایگ

بے آرام کر دینا
دکھتی دستہ و دروئے سنا ناپچ پرتا

ناچو بوئیگ

بے ادب ہونا
چوہیں ناچو ہیں زہک انت یک
کترہ عنہ نندنت۔

ناور بوئیگ

بے کس ہونا بے بس
مردم کہہ صدر و ناند سینت گدا
سرخہ پنڈگ عورسیت۔
ہونا

<p><u>کار طرزی</u> پہ ناد لکشی دے آگھس یلہ دان.</p>	<p><u>مانا</u> مجھے دل سے دینا</p>	<p><u>بتل</u> ناد لکشی بوئیگ</p>
<p>تو گن نئے کہ پت ترانا دینیت ہدنت.</p>	<p>کہ نہ لینا</p>	<p>نادیگ وئیگ</p>
<p>حرام ناروا انت کہ یک کلدار است.</p>	<p>حرام ہونا / کچھ نہ ہونا</p>	<p>ناروا بوئیگ</p>
<p>اے لگد کہ تو یے پمانارشت ز بیت.</p>	<p>کسی گمانہ آنا</p>	<p>نارشت نہ بوئیگ</p>
<p>ایکے ناز مکن پیرین ناز نہ ہوا بیت</p>	<p>نخرے دکھانا</p>	<p>ناز کنگ</p>
<p>چوناز گل مہ بو برد کاہ بیار</p>	<p>نا نہ ہرور ہونا</p>	<p>ناز گل بوئیگ</p>
<p>مروچی ہسا میگان یکد گراء نازینتا اشت.</p>	<p>جی بھر کر گایاں دینا</p>	<p>ناز بیگ انگ</p>
<p>نازہ کیں زہگ نرادل بیت کہ حرافی زدد انت.</p>	<p>نازوں میں پلا ہوا</p>	<p>نازہک بوئیگ</p>

<p><u>کارمرزی</u> سیر شیرے دارت لشت بوت داب انت .</p>	<p><u>مانا</u> سیر ہو کر پھر صنا</p>	<p><u>بتل</u> نشت بوئیگ</p>
<p>چہ سیر و عار دساں مردم پہ تہ نیت و ناشات انت .</p>	<p>مخروم ہونا</p>	<p>ناشات بوئیگ</p>
<p>عزیز پہ ناکا میں دے چہ ریلے ابر کپت .</p>	<p>بجور ہونا</p>	<p>نا کام بوئیگ .</p>
<p>بے ہن ناسی ات مکت مٹا ٹی آوت وگتے .</p>	<p>اچاناک آدھکن</p>	<p>ناگت ورسگ</p>
<p>چوت مستریں وچرک کنگا . ونام بندگ بے ادبی انت .</p>	<p>بڑا نام دینا</p>	<p>نام بندگ</p>
<p>عہر اشد پہ ہا سکا و شکار نام کپتہ</p>	<p>مٹ ہو رہونا</p>	<p>نام کپتہ</p>
<p>مزنیں مردم و سرفارا انت نام وتوار و عاجہ انت .</p>	<p>شہرت ملنا</p>	<p>نام توار بوئیگ</p>
<p>پانچ شریں کارے نہ بوت ہمہ نا تہام بوت .</p>	<p>نام ہر نام ہونا</p>	<p>نام ہر نام بوئیگ</p>

کارمرزی مانا بتل
 یکا یک مردم نام دپ بوئیگ بچے بچے کے منہ پڑنا نام دپ بوئیگ
 چوں ثنات بیت ۔

نام در آرگ رسوا ہونا
 بے ادبیں ننگ و پاؤ آئیگ
 مٹوئے کٹم و نام در آورتہ ۔

نام گرئیگ غیبت کرنا
 من تی چر گنا ہے کتہ تو منی نام
 ہر شرو گندے دیا گرے ۔

نام نہ گے ہدرج کمال
 ملا یوسف و تعویذ پوتپ
 ہنچوش انت کہ نام نہ گے

نام بگر جاگہ جوڑکن نام لیختے ہی آہنچینا
 ملا یوسف و نامت پیت جاگہ
 جوڑکن ۔

نام بزرگئیگ عزت و لوانا مجازاً
 تو قی عزت دارین کہوں نام
 بزرگ کرنا

نام دار بوئیگ کسی کی کفالت میں
 جن عمر داگہ بخت ملاست
 نہ انت نام دارنئے ۔

بتل

نان دار جامہ در

مانا

فُتوُل آدمی ہونا

کار مرزی

نام چے عکے نام انت نان وار
جامہ در۔

نان دینگ

سجوات کرنا

پیشی زمانگ عمر دار پہ نان
دینگ نام کپتہ گنت۔

نان دنکان دور

الگ لگہ پنا لینا

حسن و موسیٰ و نان دنکان
دور انت۔

بوینگ

نانے بہر کنگ

بہت خوش ہونا

تو کوٹہ بیلے بردے من نانے
بہر کناں

نان پہ سرا آپہ پدے

کسی طرح سے بھی

من گوشاں مراد پہ پدے عواد
نان پہ سرا بات۔

پیٹ نہ بھرنا

بوینگ

نان عسیر کپنگ

کمانے کے قابل ہونا یا
کاشی کا کوٹی ذریعہ بن جانانوں سرے پہ نان عکپتہ
پدا مست بوتم۔

نان عو پہ لٹہ جنگ

اپنے پیٹ پر خود لات
مارناہمیشی نام انت نان ع
پہ لٹہ جنگ

بتل
کادوت بوئیگ

مانا
اپنے آپ میں نہ ہونا
پاگل ہونا

کارہزی
چہ کریم داد و گنگ مکن نانت
رانت۔

ناہارے بوئیگ

حیوان ہونا
درندہ ہونا

رفیق ناہارے سبھیں پسے
تنہا وارت۔

ناپمچ نہ کنگ

کچھ سے دلانا

نپمچ نہ کرت ہنچ کدارے وات۔

پنل وانگ

بہت خوش ہونا

قائم خان و روگاجنے دشمنے بوقت
نفل و انیت۔

نر کنگ

بے خوف ہونا

مردم نہ گندیت کہ علی جان و
نرکتہ۔

نرازے بوئیگ

موٹا تازہ ہونا

علی جان ہم نرازے تھا و ٹری
سے مردم بیت۔

نرم کپنگ

ڈھیلا پڑ جانا غصہ
جاتے رہنا

نیر و زخان چہ ساری و نورا بازہ
نرم کپتہ۔

نرم نرم و گوش و جنگ غیر محسوس طور پر چلا دینا تو ہے گیت نرم نرم و واجکار و
عروشان بجن۔

بتل
ترک نشکمانا
عجاز امر جانا

کار مرزی

مرد و چنان و نہ کرت من و دگر ہو گے
و داس کرت ۔

بزدور کپشک

سست پیر جانا

گوات یکا دمانے و نہ نرور کسیت

بزدو یک سیاد بوئیگ

قربین عزیز ہونا

بکیری و شیر دل خان نزدیک شہادت

نار کشک

ایک نفسیاں علی ہے

کامی مال و نہ سار پکن پچھے زمین

نشان دئیگ

قائل کرنا

تو راستے کہ من راستوں قما
نشان دیاں ۔

نصوہ بوئیگ

سچی تو بہ کونا

مردم و تو بہ و نصوہ انت بلے
من نہیں گپ و سر ملام جہل و انتا

نظر کشک

نظر بد لگانا

میر داد و منی لوگ و نہ نظر کشک

نظر گرئیگ

سخت نظر

یکایک مردم و نہ نظر سک کسیت

نظر بر کشک

نظر بد کا علاج کرنا

پہرہ پہنا ہار و نہ نظر بر
تائیت جوان انتا ۔

بتل
نمیراں بوئیگاں

مانا
زندہ جاوید ہونا

کار مرزی
پہ ٹھہرہ شہیدان نمیراں انت۔

نمب و جنگ

مزه نہ ہونا

اوستا تاراگون تی ڈہلی عگوشے
نمب عرجتہ۔

نمربینگ

خاطریہ نہ لانا

ورنالی دمروم کس ع نمربینیت
بلے پیری ڈچہ درنگ داراں کیتہ۔

ننگ کنگ زورنگ

اپنی عزت میں شامل کرا
دینا مجازاً رشتہ کونا

من ترا ننگ کرت وزرت
من سئی نہ اتوں کہ ترمشی بد عبط

ننگ عواجہ بوئیگاں

شوہر ہونا گھروالا ہونا
ماٹی تیج ننگ عواجہ ڈاگہ توادرا
کڑک داتہ برے نہانت۔

ننگاں گرفت بوئیگاں

عزت کا خیال آنا

وقتا ہرجوں بد بہ بیت روچے نہ
روچے ننگاں گرفت بیت و
کار ع کیتہ۔

نوش جان کنگ

کھا پی لینا

نوش جان پکن معن مکن وار تہ۔
شبنہ و سہیل حمل ع شاگ ع نول کتہ
صل پ شاگ د شاگ پیر نیل بوئیگاں زرد

نول کنگ

چل دینا

ظ

بتل

نورانی مسٹ بویگ

مانا

آنکھوں کی قسم کھانا

کارمرزی

نورانی مسٹ بات اگر گو مارو گن است

نورانی ورگ

آنکھیں کھا جانا

من وقتی نوران بورا توں اگہے

گپہء من مسٹی ادوں۔

نوک پر بویگ

خوشی کا ٹکنا نہ ہونا

ترا دیتے گوشے نوکے پر بوت۔

عید کا چاند چڑھ آنا

نوک و نوکسر بویگ نیا نیلا ہونا

نوک و نوکسر یہی ماہے باتے
پہ ہر مسلمان ء گل شاد ہی بیانا

نوک پرنگ

بادلوں کا گھر آنا

نوک پرنگ اننت بیگہء شالہ
گوار ننت۔

نوک پر چست کنگ

قسموں پر قسمیں
معنانوک پر چست کنگ
چپہ پیرو ء سونے کن نوک پرنگ
چست کنت۔

نوک پر بویگ

ازلی با قسمت ہونا

چست کنگ
چست کنگ مال شمار ننت

معرا فی زوے گوں بہ بیت۔

کار مرز می

سے کئی تہہ تہن و وار ت ہر کسی
شہری و گزرتنگ انت ۔

مانا

دولت کھالینا

بتل

تہہ تہن و رگی

خدا بخش نہارے تہاری شہینے
جگل و ماں دیان و روت نہ
ریت ۔

درندہ ہونا

نہار بویگ

مہرجی بہ خالق اود و تہم و روج
انت کہ سیا دے چہ لکران و
آحتہ گنت ۔

عید سے ایک دن پہلے
بڑی خوشی کا دن ہونا

تہم و روج بویگ

اپنی طرف سے کوئی کسر راستے کو گار و سرکار پہ
نہ رہنے دینا
زور بارت بلے ماہم و ق
تہہ مناں ڈلیناں ۔

تہہ مناں ڈلگ

کار و ہچر نیگ و نیم سہت
ملن

نیمگ و نیم سہت کنگ ادھورا چھوڑنا

اے مرگ و بر نیگی نہار

شرکت کرنا

نیمگی وارگ

کارلمزری
 توو نیون و مندگ آتے منی
 گپ و تو سر گپتے۔

مانا
 بہانہ مل جانا

بتل
 نیون مندگ بوئیگ

ہری مردم نیش روو بینکار نیکیں
 مہلوک و بلا بد سے جوڑیٹ۔

نیش روو بینگ
 قوت پکڑنا

(۹)

بتل واپ و معاصرک انت نیند کاموت سے تعلق
مانا مردم کہ و اب کیت بفران پر
کارمزی دینا کشت و اب و معاصرک
 انت . ہے .

دام پہ کلاگ و کلاگ اُدھار اس دُنیا میں زندہ
 زندگی ماں باگ و ہے ۔
 من کسی دام و نہ وراں روپے
 الم و دیا نش و ام پہ کلاگ و کلاگ
 زندگ ماں باگ و

دام و مات پت نہ اُدھار ہی کار و بار کی
 مرگت مرو پچی دئے بانڈات گریش
 و م و پت مات نہ مرگنت
 رو ن ہے ۔

بتلناناکارمرزی

وہم دارے کئے دکشتہ مقروض طلبہ فصل
 نہیں ہوتا
 وہم و دام وہی لکھن زندہ
 گون انت وادارے کئے دکشتہ

وہ لگے وطن حسین دار وطن کی جبت ابدی ہے
 کورٹہ بہ بیت کراچی بہ بیت بل
 مردم کی قوتی بندریات کیت
 واکے وطن حسین دار پیدشا
 کوشتہ گشتی ۔

د ت گلاب پیاز پر اپنے مٹہ میان مٹھو ہنا
 مردم و قاسبت و ت مکت
 بن کہ دگرے بکلیت و ت
 گلاب پیاز لوگو شنت ۔

وہد اسلام انت وقت سب بڑی
 توت ہے ۔
 وہد اسلام انت کہ مریجی
 کنزات گوں سداں پیگی
 ء نندنت ۔

و پتگیں مرد و مہی نہ
 کت ۔
 غفلت باعث نقصان مردم و قی کار و سلام چہان
 ہے جو سوتا ہے وہ کوتاہی ۔ و دنگش بیت گشتنت

و پتگیں مرد و مہی نہ کت ۔

وار خطا بڑیگی اوسان چائے رہنا
 ہر کس کندیتہ اول گشتاہ ء
 مزارہ گند گادار خطا بیت ۔

کارمرزی
تزاوار دست نائکہ پہ منی
ڈوبارگ ء

مانا
موقع ملا جانا

جیل
وارسگ

مردگ آگہ و اب ء بیت چیرے
بلوٹیت گڈاں وانک و واپہا
دعنت ۔

وانک و داد دینگ نفرت کا اظہار

واک ہد باری تو تان کجام عدٹے

واک دینگ بولادینا

تو تو تہا ہات ء و انک پہک پیلہ
دائمنکت ۔

واگ یدہ دینگ آزاد چھوڑ دینا

پہ دگر عدبدی لوٹوک ء و تو واپ
پیشا روت ۔

دائٹ پیش روگ اپنی نیت کا پیل پانا

نکاح ء ساری پہ مسلمان ء کویت
واپ کنگ حرام انت ۔

وہیت و اب کنگ جماعت کرنا

تو تو تہا ہات ء و تو معانے
تھا شرع کے بجنت ۔

وہت جنگ و ت خود شرع خود قافی
مخاکنگ

بتل

دات ماں دوت بویگ رشہ ناطر ہونا

کارہری

کرم دلدو محمد رحیم دوت پہ
دوت انت ۔

دوت شرع دوت

خود شرع دتا نما ہونا

ناکو چہ ماچے سوچ کت آون
شرع دوت تافعی انت ۔

تافعی بویگ

دوت دل عزانگ

خود محسوس کرنا

فضل دوت دل عزانت کہ
من گوں آٹپے یکنی گئے ۔

دوتی مط دوت بویگ

اپنی نظیر آپ ہونا

عبدالقادر دوتی مط دوت انت
گوں مردم گرہا ۔

دوتا کندہ بنگ

چھپا رستم ہونا۔

جنید چوشی چار دتی کدھ
عزجتہ گوں کارزانہا ۔

دوتا دست عزتگ

اپنی حیثیت کے

دگر دگندھا مردم دوتی
مہر وسینیت ہر کھاپہ دتی
دست عزت ۔

مطابق عمل کرنا ۔

دوتا دور آمد نہ رنگ

اپنا پر ایانہ جاننا

دوتا دور آمد نہ رنگ ہر کھاپہ
جاگ نشہ تو بدگوشا ۵ وزنگہ جگہ

بتل
دترا گاشنگ

مانا
چھیڑ خانی کرنا۔

کار مرزی
گوں من و ترا مہ گاشنگ منہ
تھی ڈ پھرے نہ اوں۔

وٹا ننگ و پاد
آئیگ نہ زانگ

حد درجہ نخر مندہ اور
نجل ہونا۔

چوشیں بے دم و منت ڈاکی
مروت کہ پدا و تاننگ و پاد
آئیگ ڈ ہم لمرانت۔

دترا گچا رگ

اپنی ہستی نہ جانتا

تو و ترا پنجا رے اوچوت
برز دور کمانے

دترا بہراہ نہ کنگ

بہت متکبر ہونا اپنی
جیت نہ جانتا

سے مردم تھی منت ڈ آقننا
تو و ترا نہ زانے اوکس ڈ قدر
نہ دے۔

دترا پیش وارگ

خود پسند ہونا اپنے
آپ کو منوانا

منظور و ترا پیش دار مسا
ترا زاناں۔

ودار ڈ ننگ

منتظر ہونا

ما تھی برات ر و دار ڈ نشہ گان

وڈی دپ بنگ

رشوت وے ڈالنا لپچ
دیکر منہ نہ کرنا

وڈی دپ بنگ
تھی کار نہ گنت۔

پتل
 ورد وراک بوئیگ
 من بعاتا کجا ہونا
 کارمرزی
 شے ورد وراک بوئے زرت
 نان دگیر بوساگ ۔

وڈالی بوئیگ
 بھینٹ چڑھ جانا
 من تیج کرتگیں کارانی وڈالی
 بوتن کہ منی توکری زنگ بوت

دستا انت
 ماہر ہونا
 مجدائے کار و دستا انت

دست کنگ
 پوری کوشش کرنا
 چہوت ہر کس دستا کنت کہ نام
 و جہد بہ بیت ۔

دوش ننگ بوئیگ
 اچھی چال ہونا
 دوش نگیں ورنائے انت کہ
 پیدا ک انت ؟

دوش سرء عدد مان کنگ مفن کا بکیر لینا
 ڈگار دگرے تو دوشی
 سرء جیا دروے مان کنے ۔

دوشاں کنگ
 منالینا
 سرء واد کال پنازانکہ دوشاں

دوش دوشی و گوشگ
 راز و نیاز سے کہنا
 بوتنت ؟
 منی گورء نشق دوشی دوشی
 دوست و کلا بھنادانت ۔

کارلمرزی

چنگہ دیرانت کہ زہگ مہراوئس
وگے مان انتہ چمت بریچیفیہ -

مانا
رورو کر بلکان ہونا

بتل
وگے وگے ہرمان بوئیگ

و تاق بالیں اسپت زرت و
یک ساعت عطلکے سیاہ کرت -

تیز رفتا رہونا
و تاق بال بوئیگ

چھا کہ ہچے گپ تو اشکتہ تھا
لا پے وگے وگے ہرمان -

پیٹیل سرورٹا ٹھنا
وگے وگے بوئیگ

دوشی سجوئیں شب زہگ مہراوئس
راوگ وگے مان بو تہ -

روتے ہی رہنا
وگے وگے ہرمان
جوئیگ

ولان وٹان مے سے روہج مہراوئس
زندما آپ سرے مے شت سرلان

منزلیں طے کرتے چلے
ولان وٹان بوئیگ
جہانا

تھی ولد مے بند کناں تو باز
مست بوتگے -

اچھ خبرینا
ولد مے بند کنگ

بدیوت چشیں چیزے کہ ہو کردو
مے وگے جنت

ریشے پھیلا نا

وگے جنت

بتل
دند گنگ

مانا
حصے بخرے کرنا

کارمرزی
پلے کوشنگاں نوں وندے کنان
وقی وندے ساہبر

وانڈہ بوئیگ

وہیں کاہو کر رہنا

پہیگے چن ء مشتہ وانڈہ بوتگے
چے کرتگے۔

ویل سرا کپنگ

مصیبت میں مبتلا ہونا

جیب خان ء ویلے سرا کپتہ کر
نپے دزی ء گرگ بوت۔

ویلین گپ گنگ

ذمہ ل باتیں کرنا۔

شیر محمد پہ خدا باگند ویلین گپ مجھن

ویل بوئیگ

لا وارث ہونا

ویل بوئیگ ایش انت کہ موم
ء کے مہیت۔

(۵)

کار مرزی
 پہ لیا ز گپ جنگ جوان نہ انت
 مرداں گوشتم ہیرے پہ خدا پکنت
 اولت عہورت پہ ہرات ء

منا
 خدا گنتی کہنا
بغل
 ہیرے پکن پہ خدا لٹھ
 بلور پہ ہرات

ہر کہ بخت بلورا کہ بلو مالے کوئی پُرساں مال نہ
 خہ انت - ہونا -
 شاد و کئی زیاد ہی انت کہ
 ہر کہ بخت بلورا بلو مالے خدا انت

پہ پیری روجاں مردوم چہ فون
 مخیاں پکنت اگہ یک یک کلدار
 ہرے ہرے ہرے ہرے ہرے ہرے
 ہرے ہرے ہرے ہرے ہرے ہرے
 قطرہ قطرہ دریا
 ہوتا ہے
 ہرے ہرے ہرے ہرے ہرے ہرے
 ہرے ہرے ہرے ہرے ہرے ہرے

بتل

ہستی کنت مستی نالت عیاشی دولت کی
پہ کم دستی محتاج ہے -

مانا

کار مرزی
سیٹھ و پوہ و قی چکد موٹے گیتہ
ہر کس کجا گیت کنت ہستی کنت
مستی نشت پہ کم دستی

ہمد ڈگار تپسیت کر آسے زمین وہی جلتی ہے
سدا روکیں ۔ جہاں آگ ہو -

مات کہ پہ پنج و ہر کرمہ گر بیت
کے گر بیت ہمد ڈگار تپسیت کہ آسے
سدا روکیں -

ہنچو گار بوت کہ چو گوک و لاپتہ ہو جانا
سری دنتان

من کارے پر ماتہ عید و ہنچو گار
بوت چو کہ گوک و سری دنتان

ہوگ و گورڈیہ پنوری دولت کم اصل کے
درگ نہ بی عیب نہیں چھپا سکتی

لوڑی کہ ہست مند بیت گداں
بلوچے و قی سیا دنہ کرت ہوک
و گورڈیہ پنوری درگ نہ بیت -

ہارگاں ہائے بن سنگ بد تمیزی سے اپنی
چموت کم کنے عزت کم ہو تہ ہے

چموت زوری مرد و مرگ
دتر کم شرف کنگا انت ہارگاں
جائے بن سنگ و چموت کم کنے -

ہشترہ جوڑ بے نتیجہ آس باندھنا

پہ غلام قادر دل نہ بندائے ہشترہ
جوڑ ننت پریشی ترا پیچ و دست نہ کھیت -

جیل

ہائی بروگ

مانا

تو فیتھی جاتی رہنا

کار مہرزی

انے نا دراہی غ منی جان و مال بڑتہ

مارو پیر

سیلا کاسا یلغار کرنا

شکر و پارو ہیز... غ مہلوک
سر گنوک بوت .

مان وئیگ

عانی بھرنا

پہ مولا بخش و سانگ و سانگ بندان
مان داتہ .

ہیر پیر کنگ

تو تو ہیرا میں کرنا

رسول بخش و حیدر و ہیر پیر کتہ
جنگ سنگ نہ بوتہ .

ہیر ووردیگ

بے سوچے سمجھے بات کہینا پیری جلس و ہیر ووردیگ و
مردم و جند سبک بیت .

ہیر واریگ / دیگ

گایاں کھلانا

تو چہ رست کر بڑگیں و دستین
ہیر واریگینتے .

ہیری نہ بوئیگ

غصے میں بھرا ہونا

مہر دل چہ زہر و ہیری نہ انت .

ہیر و سر و ارگ

اپنی بات پر اڑنا

چاکر خان و دوتی ہیر و سر و ارگ
کر گنوک منی انت .

بتل

ہیرے نہ جائیگ و درکنگ بے سوچے سمجھے بات

کہہ جانا

کارمرزی

ہیرے نہ جائیگ و درکنگ مردم
وت ہم حجالت بیت۔

مانا

گر بڑا جانا

نہ زانتے کہ من ہمد اوں منائے
و بیت ہیکا بوت۔

ہیکا بوتیگ

ہیتا دہیت سوگند
بوتیگ

بہت سے قہمیں داننا

من ہیتا دہیت سوگند انت
اگر سیپی بو آپ بو راں۔ہیتا دگشاں شنگ
بڈنگ

کئی بار قربان کرنا

تہلو عمن ہیتا دگشاں شنگ
چناں پسر فارو پاری این پرا۔

ہتر دئیگ

کیغ مارنا

کو ڈال عچو شتر مارے کس عشاں بکت۔

ہراں بو شنی کننگ

قوت استعمال کرنا

پہراں بو شنی کاراں مردم و جند
پدرو بیت۔

ہری و سپی کننگ

من مانی کرنا

کس مستر نہ انت مہلوک ہر ہری
و اسپے شے کنت کے بار بیت۔

ہر و نہر بوتیگ

اپنی بات پرا کرنا

سخید او ہر و نہر بوت او شات
کہ من واناں نہ دیاں۔

بٹل ہڈاں سُرینگ
 مَر دے کِ غیبت کرنا
 کارِ مرزی
 دین محمد بیوس سُر تہ نوں چیا ہڈاں
 سَرینے۔

ہڈاں گریب گورنگ
 جلا وطن یا غریب لوطن
 ہڈاں گریب گورنگ
 کرادینا۔ (شعرِ بے)

ہڈاں بہاکنگ
 بیچ کھانا رولور کھانا
 بلوچ ہمد ہمد آباد بیت کھیا
 سرائی ہڈاں بہاکنگ عریلہ دنت۔

ہڈورڈینگ
 شہزادت کرنا اور لڑانا
 من و تنج او ترا منی مال آر گریگ
 ہڈورڈینگ و چک میٹرینگ انت۔

ہڈورمون و شریک بوینگ
 رشتہ دار ہونا
 ناگون باجکانی آں ہڈور ہون
 شہیداری۔

ہڈانی چونڈنگ
 کسی کی غیبت اور
 چہ کلاں مستویں باری کسی ہڈانی
 چونڈنگ انت۔

ہڈاں کم بوینگ
 کم نسب ہونا
 داد محمد ہڈاں کم انت۔
 بہت لالچی ہونا
 پیرداد ہڈاں کشتہ زرے سرا
 سوگند چست کنت۔

پتلی
ہر وہب کنگ

مانا
جلد بازی کرنا

کارہیزی
پہ ہر وہب کارویا زروت

ہر کہ بوئیگ

پاگل سے کاٹنا
ہوا ہونا

ہارن این کچک و دیپ جنگ
مردم و سا ہمار ہر کہ بنت

ہر ہر وہب جنگ

پاگل سے کاٹنا

ترا ہر ہر دے دپ جات

ہتھی جنگ

سخت مشقت کرنا

پوریات کر بے و س سجوئیں
رفق ہتھی جنت نوز شام
و نکان در کیت

ہشت مشقت بوئیگ رونق ہونا

کو کڈہ ابران نائش انت
لیب و گداز انت شر
ہشت وشت انت

ہشت و بد بوئیگ
مرنے مارنے پر
تیار ہونا

ناکو بدیستیں کہ ہشت و
ہدات تانکہ میرو و نہ نہ

ہگول بوئیگ

گھبرا یا ہوا ہونا

در محمد میوس ہگول انت نہ نانت
پہ نوکریء کے شکنت بخت

بتل
ہل جنگ

مانا
پہنچتے چلاکے رہنا

کارہیزی
دوشی تا تہاری من گوں تپ و
ہل جتہ -

ہلد و خرید نہ دینگ
آسانی سے نہ چھوڑنا
کچک و جم
کچک م
کوش و یلہ و نت .

ہلاک بوئیگ
نکلیف میں ہونا
زمستان و بے پناوی و گرہ بی مردم
ہلاک انت

ہم دل بوئیگ
ہمدرد ہونا
ہمدل دہمراز ہیں ہمسائیگ خدا کی
دادے .

ہنگ ماں گین و
سختی سے باز پرس
بلے نوسر کار و ہم دزان و
ہنگ ماں گین و جوشینتہ .

ہوش و پیرگ
جو اس باختہ ہونا
اسے لگام و سک بدر تھاتہ
ہوش پر تہ

ہوس کنگ
بڑھاپے میں کسی پر
ناکو بختیار و اسے پیرا چوت
ورنایں نالے و پیرا چوت .

<p><u>کار مرزی</u> دپے ہم زوت ہوا گد بیت ۔</p>	<p><u>مانا</u> پھیک پھیر جانا</p>	<p><u>بتل</u> ہوا دگ بوٹیگ</p>
<p>سیاہ کارے اگر بکشت شہید نہ انت ہوک انت ۔</p>	<p>جہنمی ہونا</p>	<p>ہوک بوٹیگ</p>
<p>عبدل اگر وقہ ہوک عبت دادشاہ یک ساعتے آئی پردے داشت نہ کنت ۔</p>	<p>برائی پیر آماہ ہونا</p>	<p>ہوک کد آئیگ</p>
<p>مرو چھائی جہاں بد بگند مرد ہونا نیتنگ انت ۔</p>	<p>خون کا پیا سا ہونا</p>	<p>ہونا نیتنگ بوٹیگ</p>
<p>سا لونک دچہ ہون بد جو دور کرت لوں ہت مات د لوگ عبرت ۔</p>	<p>صدقہ دینے کا خون لگا کر کسی کو گزارنا</p>	<p>ہون بد جو گوازیگ</p>
<p>تو یہ براتانی ہونا ن انگارگ د نشہ گے ۔</p>	<p>خون سے گل کرنا</p>	<p>ہونا ن انگارگ</p>
<p>ہمے ہون پالا ٹیگ یک روچے مردم کلمینت بیت ۔</p>	<p>خون بیماری میں مبتلا ہونا</p>	<p>ہون پالا ٹیگ</p>

<u>کارہنری</u>	<u>مانا</u>	<u>بتل</u>
حون ناقہ نہ توہر انت آخر ہی ہون پچ دیگی انت ۔	کسی کا حق خون ہو کر نکل آنا ۔	ہون پچ دیگی
من چو کست کیتنگے ۔	خونی ہونا / قاتل ہونا	ہونی بوئیگی
پے کہیں ساعت و کار و تو ہید کرت ؟	پینہ بہ نکنا	ہید کنگ
ہیر گے بوتہ ہر منی رندے ۔	تیزی سے آن پہنچنا	ہیر گے ماں بوئیگی
مہلوک و بلوچی زبان و وانگ ہیل و یگی قومی کارے ۔	تربیت دینا	ہیل و یگی
مردم ہیلہ کنت . کراٹڈ وسیلہ کے کنت ۔	کوشش کرنا	ہیلہ کنگ ہیلہ کنگ
ماق پت و خدمت و نہ کئے مہلوک تہرہ ہیٹ نہ کنت ۔	لغت بھیجنا	ہیٹ کنگ

(دی)

بتل یارک انت پہ لاپ گون انت .
مانا کچھ لوگ پیسکے لے زنده ہیں .
کارمرزی بیرو کس سوچ نہ کزنت
 بلے یارک انت پہ لاپ
 گون انت .

یکے لگوں بگ گونش نہ غیر ہم اور کم حیثیت
 کرت گوشتے من مہیلہ قرار دینا .
 سوار باں
 بازیں مردم بے صلاح و گون
 کپنت یکے و بگ گونش
 نہ کرت گوشتے من مہیلہ و سوار باں

یکی پہ خداوشیں و صحت خدا گوندہ باہے
 تنہا میں لوگ و مردم بد دل موعنا
 بیت راست انت کہ یکی پہ خداوشیں .

کارمرزی

پدر دین مردم غگوں چہرک
 جوان نہ انت اسے ہمیشہ انت
 کیلے لوگ سچیت او آدگروئی
 دستاں تا پیت -

مانا

یکے لوگ سچیت کسی کا گھر چلے کوئی
 دگرے دستاں تا پیت ہاتھ سینکے

بتل

یکے عوات نیست ات ایک آرزو کی بجائے منا کلدار کے نہ داتے ترا صد
 دگرے پہ بلکہ دگریت بہت سی خواہش کرنا کلدار دنت ہمہ ہریں کیلے
 عوات نیست ات، دگرے پہ
 بلکہ دگریت -

یکے ہریت پہ نام د کوئی عزت کیلے اور و ڈیرہ ہے کیس کٹ عہم
 یکے مریت پہ نام د کوئی دولت کیلے پہ سپت پوشی گوانز نیگا انت
 کوشاں ہے۔ کے مریت پہ نام د کے
 مریت پہ نام د

یک چھے دس رنگ ایک آنکھ میں سرمہ ہو تو دو میں براتاں یک ڈول بچار
 یک چھے د پھر دوسرے میں راکھ یک چھے سدنگ دگرے
 نہ ڈال جائے برابرے پھر ماں مکن
 کا برتاؤ کرنا -

بتل

یک مرد و چہترے
گوات بارت

مانا

اکیلا چنا بھاڑ نہیں
جھونک سکتا۔

کارمرزی

سیر و عمارت سے کاری یک
مرد نے تنہا سہم کرت
نہ کنت یک مرد نے چہترے
گوات بارت۔

یک جاگے کہ درگ انت دعوت کی جہاں بھاڑ جاگے کہ ورگ انت ہوا
تی ٹمرگ انت۔ وہاں رہیں گے آپ بختیا رہے سرگ انت۔

یک بننے صد بننے لے ایک عورت سو عورتوں جنیں کل جنیں آدم انت بلے
ہارت یک بننے صد بننے کیلے بھاڑ ننگ۔ یک بننے صد بننے لے بارت
گیر نیک انت۔ اور ایک عورت سو و یک بننے صد بننے و گیر نیک
عورتوں کیلے بھاڑ انت۔
ریشک ہوا کر قلبے۔

یات ڈ کیٹنگ یاد آنا
من یات ڈ کپتوں کر گس و پٹ پٹ
یلہ داتہ آ حکن

یاری این کر ڈری دوستی نبھانا مشکل کام ہے گوں بنگت و مرد سہر دنت یاری
یاری انت ڈوری نہ انت۔

یال کننگ غور کرنا
پہ پیشی سیاوا فی سیاوی ع من یال
کرت نہ کہ چہ جانو ع کس نہ ترصیت

<u>کارمرزی</u>	<u>مانا</u>	<u>بتل</u>
دوئیں بہات تپاک دیکھ اہانت۔	یکدل ہونا/یکسو ہونا	یک دل بوئیگ
پہلاپ درد و دایینچک یک دہنگ اہانت۔	لازمی دوا ہونا فوری شفا ہونا	نیک دہنگ بوئیگ
مصنف ہستمند و نیزگار بہر دہنگ یک چم چار بیت۔	برابر کا سلوک کرنا	یک چم چارگ
مہر دل چے غم کنت یک سرویک نریں مروئے	ایک اکیلا ہونا	یک نرویک نر بوئیگ
مٹے باگ ء گلاب پٹکان بیٹے بگندے یک مٹے صد دل بیت۔	شاواں و فرماں ہونا	نیک دلے صد دل بوئیگ
پہ و ت مستریناں مردم یک و دونہ کنت۔	ہم جواب ہونا ترکی بہ ترکی جواب۔	یک و دو کنتگ
نا کو دل مراد ء چہ مرک ء ساری کلیں عازیرہ یک پہ یک ء نام گیت و حق پہل کنت۔	ایک ایک کا نام لیکر پکارنا۔	یک پہ یک ء نام مرگ
منی زہگ ء لوگ اشت خشت فوں یخ بو بہ نند۔	خوش ہونا (طنزاً)	یخ بوئیگ
پو کوس بر آئیگ ء سار کا خلقت یک یک جوت۔	منتشر ہونا	یک یک بوئیگ

بتل

یکوئیں دانگ بوئیگ

مانا

اکلوتا ہونا

کارمرزی

یکوئیں دانگ مات پتے
بازو دست بیت۔یک خدا و یک جزا
بوئیگ

ایک ہی نتیجہ نکانا

کراچی ایشنت سندھ آجے
ہمہ یک خدا و یک جزا انت۔

یک گور کپشگ

ایک طرف پڑا رہنا

دلرا و یک گور و کپتہ کسی چہ کارے
نہ انت۔

یک شل و گوارگ

یکساں برہنا

سے عروج انت کہ ہوریک
شل و گوارگ انت کورچول آپ
نیارنت۔

یک پیما کپشگ

مُسلل بڑ بڑانا

چہ انچو و انکو و ذی این انت
کہ یک پیما ماسی کپشگ انت۔

یک بند و دارگ

مُسلل قائم رہنا

ہوراں کہ ہتپگ دور و عروج یک
بند و داشت بڑاں کارے خراب کتہ۔

یک بیس نان بوئیگ

بے عروت ہونا

بھی بخش و بگو چو یک و بیس نان
بوئیگ شر نہ انت چیزے
خیال بکشت۔

یک رب بوئیگ

میلحد ہونا

چہ دوزہ و مسلمان ترسیت
یکرہیں مردم و دوزہ عچے ترسنت

بتل

یک دپ کنگ

مانا

یک زباں ہونا

کارہیزی

شمالاں دپ یکے کرت او
 ماناے کارہ چنت سکین
 دات چیانہ منت ۔

یک دپے پچ کنگ

برسی پڑنا سوت
 ناراض ہونا

چارکے دے سدا آحتہ یک
 دپے پچ کشتہ کر شاپر چہ
 آپ بستہ ۔

یک تل کنگ

چیر ڈالنا

اگر دزی دتر امر داں دلست
 یک تل ات کنت
 شہبی این انت کہ ہور دیک
 شیک دوا شہ

یک شیک دگوارگ

ستواتر برسنا

پہم ضلور روچے ہنگا دنت

یک روچے دنگ دینگ

موتج آجانا

ہے دت مطلبی تدر ایک کدھے
 آپ دنت ۔

یک کدھے آپ دینگ

انجام پالینا

دیہہ دسر دے ایک دپارے
 کرت دپلکت ۔

یک دپارے کنگ

ایک لقمہ بنالینا

احمدیک دسر او شنانہ کہ من
 ملک درواں ۔

یک سراو شنگ

اپنا ضد پراٹنا

